

ICPS

3rd International Scientific Conference of the
Faculty of Professional Studies
Aleksandër Moisiu University

BOOK OF ABSTRACTS

15–16 April, **Durrës, Albania**

www.icps-fsp.com

“Aleksandër Moisiu” University, Durrës, Albania

**3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON
PROFESSIONAL STUDIES AND LABOR MARKET**

**Organized by Faculty of Professional Studies
on April 15-16, 2022**

at

“Aleksandër Moisiu” University, Durrës, Albania

In Collaboration with:

JUST Technology

Autoriteti Portual Durrës

D U R R È S P O R T A U T H O R I T Y

**3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON
PROFESSIONAL STUDIES AND LABOR MARKET**

ISBN 978-9928-4714-4-4

**“Aleksandër Moisiu” University, Faculty of
Professional Studies**

**3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON
PROFESSIONAL STUDIES AND LABOR MARKET**

ABSTRACT BOOK

ICPSIII 2022

Organized by Faculty of Professional Studies

on April 15-16, 2022

at

**“Aleksandër Moisiu” University, Durrës,
Albania**

SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Prof Assoc. Osman Metalla

Honorary Committee

1. Prof Dr Kseanela Sotirofski	"Aleksander Moisiu" University Rector
2. Prof. Dr. Andera Maliqari	Polytechnical University of Tirana Dean
3. Prof Dr Alen Jugović	Rijeka University-Maritime Faculty Dean
4. Prof. Dr. Besnik Aliaj	Polis University Tirana Rector
5. Prof Dr Špiro Ivišević	Kotor Maritime Faculty Montenegro Dean

Chair of the Conference

Scientific Committee

1. Prof. Dr. Poletan Jugović Tanja	Maritime Faculty, University of Rijeka
2. Prof. Dr. Daniela Malnar	Faculty of Medicine University of Rijeka
3. Prof. Dr. Igor Rudan	Maritime Faculty, University of Rijeka-
4. Prof Dr Seraphim Kapros	Aegean University Greece
5. Prof Dr Antonino Fiorillo	Catanzaro University Italy
6. Prof Dr Vlado Frančić	Maritime Faculty Rijeka Croatia
7. Prof. Dr. Igor Rudan	Maritime Faculty, University of Rijeka
8. Prof Dr Danilo Nikolić	Kotor Maritime Faculty Montenegro
9. Prof Dr. Alen Soldo	Split University Croatia
10. Prof Dr Andri Koxhai	Economic Faculty TU, Albania
11. Prof Dr Ilia Kristo	Economic Faculty TU, Albania
12. Prof Dr Halit Xhafa	UAMD FSHPJ
13. Prof Dr Lekë Sokoli	UAMD FSHPJ
14. Prof Dr Genti Guxho	Polytechnical University of Tirana
15. Prof Dr Mimoza Cukalla	Polytechnical University of Tirana
16. Prof Dr Odise Koçi	Polytechnical University of Tirana
17. Prof. Dr Vladimir Kasëmi	Polytechnical University of Tirana
18. Prof Dr Andrea Gudha	UAMD FSP
19. Prof Dr Rudin Domi	American Hospital No. 3 Albania
20. Prof Dr SHkelqim Fortuzi	Faculty of Business UAMD Albania
21. Prof Dr Mit'hat Memë	Faculty of Business UAMD Albania
22. Prof Dr. Hysen Hodo	Faculty of Business UAMD Albania
23. Prof. Dr. Lavdosh Ahmetaj	UAMD FSHPJ Albania
24. Prof Dr Pirro Prifti	European University of Tirana Albania
25. Prof Assoc Erjola Keçi	Professional Studies Faculty UAMD Albania
26. Prof Assoc Majlinda Sana	Professional Studies Faculty UAMD Albania
27. Prof. Assoc Drakuli Lumi	Polytechnical University of Tirana
28. Prof. Assoc Koço Bode	Polytechnical University of Tirana
29. Prof Assoc Sokol Pacukaj	UAMD FE Albania
30. Prof Assoc Dr Arben Dushi	Polytechnical University of Tirana
31. Prof. Assoc Ulpian Hoti	UAMD FB
32. Prof Assoc Lindita Mukli	UAMD FTI Albania
33. Prof Assoc Andon Kume	UAMD FSHPJ Albania
34. Prof. Assoc. Gentiana Kraja	UAMD FSHPJ Albania
35. Prof. Assoc Besim Boçi.	UT Fakulteti i Mjekesise
36. Prof. Assoc. Eva Allushi	UAMD FSHPJ Albania
37. Prof. Assoc Bajram Korsita	Faculty of Business UAMD Albania
38. Prof. Assoc Flora Merko	Faculty of Business UAMD Albania
39. Prof Assoc Griselda Abazaj	UAMD FE Albania
40. Prof Assoc Kristofor Lapaj	University "Ismail Qemali" Vlorë,
41. Prof Assoc Hajdar Kicaj	University "Ismail Qemali" Vlorë
42. Prof. Assoc Renato Oblak	Maritime Faculty, University of Rijeka

43. Prof. Assoc Juraj Bukša	Maritime Faculty, University of Rijeka
44. Prof. Assoc Gorana Mudronja	Maritime Faculty, University of Rijeka
45. Prof. Assoc Dražen Žgaljić	Maritime Faculty, University of Rijeka
46. Prof. Assoc Luka Vukič	Maritime Faculty, University of Rijeka
47. Prof. Assoc Klodian Dhoska.	UT, Polytechnical University
48. Prof. Assoc Arben Haxhihyseni.	Spitali Rajonal Durres
49. Dr. Anna Maria Kotrikla.	Aegean University Greece
50. Dr. Ioannis Dagkinis	Aegean University Greece
51. Dr. Panagiotis Psomas	Aegean University Greece
52. Dr. Ioannis Pervanas	Aegean University Greece
53. Dr. Vassiliki Lioumi	Aegean University Greece
54. Dr. Aleksander Joksimović	Institute of Marine Biology Montenegro
55. Dr. Mirko Djurović	Institute of Marine Biology Montenegro
56. Dr. Ana Pesić	Institute of Marine Biology Montenegro
57. Dr. Umberto La Gatta.	Just Technology
58. Dr. Rezarta Kalaja	UAMD, FSP, Durres, Albania
59. Dr. Daniela Haxhihyseni	UAMD, FSP, Durres, Albania
60. Dr. Alma Golgota	UAMD, FSP, Durres, Albania
61. Dr. Eli Vyshka	UAMD, FSP, Durres, Albania
62. Dr. Olta Nexhipi	UAMD, FB, Durres, Albania
63. Dr. Eda Harizi	Urdheri i Mjekut, SRD
64. Dr Koçi Doraci	Polytechnical University of Tirana
65. Dr. Arian Dedej	UAMD FSHPJ
66. Dr. Marsida Klemo	UAMD, FSP, Durres, Albania
67. Dr. Marsida Krasniqi	UAMD, FSP, Durres, Albania

Editorial Board

1. Dr. Majlinda Kallco	13. Dr. Gentian Ruspi
2. Dr. Violeta Zanaj	14. Dr. Eduart Ndokaj
3. Dr. Indrit Bimi	15. Dr. Iris Dhamo
4. Dr. Aida Lako	16. Msc. Bledar Biti
5. Dr. Stela Sefa	17. MSc. Selda Veizaj
6. Dr. Enis Uruçi	18. MSc. Orion Muçaj
7. Dr. Anisa Liti	19. MSc. Irida Ikonomi
8. Dr. Milidin Bakalli	20. MSc. Emirjeta Kuniqi
9. Dr. Rinaldo Muçaj	21. Msc. Luljeta Hasani
10. Dr. Laura Gjyli	22. Msc. Elton Musa
11. Dr. Natasha Paco	23. Msc. Lutfi Lami
12. Dr. Merita Xhixha	

Organizing Committee

1. Azem Hysa	5. Rezarta Cara
2. Erisa Nepravishta	6. Blerta Germeni
3. Blerta Germeni	7. Adnand Myshketa
4. Drita Hima	8. Erion Mali
	9. Julian Priska

Përbajtja

<i>Engineering and Maritime Sciences</i>	4
Terminal performance and its implications.....	5
Prof. Assoc. Dr. Osman Metalla, Capt. Shpetim Pupa	
Enhanced ships operation using Integrated Automation Systems	6
Ioannis Dagkinis, Panagiotis Psomas	
Logistics of information and communication systems - important factor of performance of durrës port.....	7
Dr. Ing Eli VYSHKA, Msc. Ing. Vegim Hoti, Msc. Ing. Drita Hima	
Feasibility conditions for the development of new Short Sea Shipping services in the Mediterranean.....	8
Ioannis Pervanas, Vassiliki Lioumi, Seraphim Kapros	
Environmental Sustainability in the Cruise Line Companies.....	10
Anna Maria Kotrikla, Evangelia Chortatsiani	
Impact of ICT on measurements of road traffic flows	13
Artur Make, Anis Sulejmani, Odhisea Koça, Drakuli Lumi	
The Impact of Marine Litter on the environment and the need for response. Albanian Ports.....	14
Capt. Shpëtim Pupa, Prof. Assoc. Dr. Osman Metalla	
Using durable concrete for better durability. Case study Durrës.....	15
Dr.Ing.Alma Golgota , Ing.Rezarta Cara, Luiza Lluri	
"Use of atmospheric water for business needs. Study case"	17
Dr.Ing.Alma Golgota, Prof.As.Dr. Osman Metalla, Dr cand ing. Stela Sefa	
Urban development in support of electric cars.....	18
Dr.Ing.Alma Golgota, Ing.Erion Mali , Phd.cand. Eduart Ndokaj	
The European Union response against Covid-19 Pandemic on maritime transport!	19
Dr. Arian Dedej, Prof. Assoc. Dr. Osman Metalla	
Color trends in old and new public buildings. The myth of white (interiors): Case study Albanian Architecture	20
Justin Mihani	
New Technologies in the public transport sector in Tirana for a quality of citizen life	21
Luiza Lluri, Alma Golgota, Rezarta Cara	
Consideration of rainwater quality parameters for business purpose:	

**3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON PROFESSIONAL STUDIES
AND LABOR MARKET**

Case study a suburban area in Durres, Albania.....	23
Stela Sefa, Alma Golgota, Osman Metalla	
Amorphous Metal Transformer (AMT) in distribution systems, advantages of replacing ordinary transformer with an AMT	24
Blerta Gërmënji, Dritan Smaka, Erion Mali	
The Analyses of the corrosion process of a NI-Ti Shape Memory Alloy in different Environment.....	26
Špiro Ivošević, Đendži Vaštag, Nataša Kovač	
"Smart and Electric Mobility".....	27
Ing.Adnand Myshketa, Muharrem Dervishi	
Aspects of the current situation and measures to improve the urban environment in Durres region	29
Elma Kodra, Rezarta Cara, Drita Hima	
The territorial reform and its impact to demographic profile of new municipalities in Albania	31
Dr.Godiva Rembeci	
The development of technology and management of information systems in enterprises.....	33
Valma Prifti	
Roles and Responsibilities in Maritime Security	35
Ermal Xhelilaj, Kristofor Lapa	
The Italian Navy shipwrecks as witnesses of Vlora Bay strategic position Captain (Albanian Navy Retired).....	36
PhD. Artur Meçollari	
A survey of students, professors, and stakeholders' expectations for the new MSc study program in Marine Environmental Protection and Management at the University of Montenegro/Faculty of Maritime Studies in Kotor	37
Danilo Nikolic, Maja Skuric, Radmila Gagic	
Antropizimi i Rajonit Tiranë- Durrës Rast.....	38
Studimor: Ish Kënetë Durrës, Armela Reka	
Transit Oriented Developments as a toolbox for urban development	
Amanda Terpo	39
Determining the moral depreciation function of railway vehicles in market economy conditions	40
Koçi Doraci, Erjon Selmani, Leonard Çomeni	

**3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON PROFESSIONAL STUDIES
AND LABOR MARKET**

Title: Study and monitoring of driving forces that arise at the contact point between the wheel border and the rail during the motion of the rail vehicle on a curved path of the railway line.....	41
Koçi Doraci, Leonard Comeni, Erjon Selmani	
Operation Atalanta in the aftermath of the war in Ukraine Maritime trade and energy security	42
Natasha Paço, Spiro Paço	
Technology Impact on Transportation Management: The Case of Durres Port.....	43
Uendi Çerma, Bledi Kacadej	
Theoretical-experimental aspects of determining concrete strength ...	44
Dr. Indrit Vozga, Prof. Vladimir Kasemi	
Impact of building´s thermal insulation on increasing thermal comfort and reduction of electricity consumption	45
Rezarta Cara, Alma Golgota, Elma Kodra	
Administrimi vendor dhe probleme te administritimit te bashkive	46
Msc PA., Agron Haxhimali Prof. Dr. Andri Koxhaj	
<i>Multi-Disciplinary Sciences</i>	48
Numerical parametrizations of L1 and L2 Lagrange point trajectories and their invariant manifolds	49
Azem Hysa, Marsida Klemo, Fabiana Cullhaj (Muharremi), Orgest Beqiri, Envisa Ajazi	
The perennial challenge for professional education	50
Klarida Prendi, Besiana Elezi	
The monitoring of CO in the air in Durres, Albania	51
Dr. Anisa Liti, Msc. Orges Cara	
Free movement in the COVID -19 era.....	52
PhD Iris Dhamo, PhD Ana Dhamo	
Evaluation of physicochemical parameters of tetra pack milk in five months in Tirana Albania.....	54
Dhurata Hysa, Erneleva Shaba, Daniela Begaj	
Re-dimensioning of work in closed institutions during pandemic situations	55
Dr. Blerina Gjerazi	
Zbatimi i optikës në jetën e përditshme.....	56
Zyberaj, Azem Hysa	

**3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON PROFESSIONAL STUDIES
AND LABOR MARKET**

Challenges of Women, Peace and Security Agenda	57
Ines Stasa	
Recognition and enforcement of international commercial arbitration awards	59
Bledar BITI	
Vocational Education: Fostering University ± Business long-term collaboration	60
Prof. Asoc. Dr. Gentiana Kraja, Dr. Llambi Prendi, Dr. Arian Dedej	
Professional programs at the faculty of education, uAMD.....	61
Dr. Ilir Sallata, Dr. Orneda Gega, Dr. Rita Loloci, Dr. Menada Petro	
Port Baseline Survey, Port of Durres, Albania.....	62
Jerina Kolitari, Rigers Bakiu, Laura Gjyli, Altin Murto, Arjan Demiri, Hatem Hanafy	
Prevention of conflict of interest situations in public administration....	63
Phd. Mentor Isufaj	
Diesel quality monitoring in some refueling station	65
Milidin Bakalli, Julis Selamaj, Enkeleda Xhemaj, Albim Hoxha	
Riverine Macro-litter: Plastic Pollution of the Erzen River (Albania) ...	66
Serbes Bici, Samet Përzhilla, Laura Gjyli, Jerina Kolitari, Brisejda Lala	
Challenges of Youth Employment in Albania	67
Greta Petriti , Tea Petriti	
Findings of the questionnaires on the use of mobile phones in daily life	
Marsida Klemo, Julian Priska	69
Some propositions about clifford's semigroups	70
Osman Hysa, Arben Reka	
The legal and social protection of senior rights in Albania and Europe	71
Dr. Saimir Shatku	
Technology and virtual reality in teaching -the challenge of the new century	72
Prof. Assoc.Dr. Jani SOTA	
The impact of the pandemic on the quality of education in our country	

**3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON PROFESSIONAL STUDIES
AND LABOR MARKET**

Worked by..... 73

Phd. Luljeta Hasani

PPPs and their application in Albania 74

Dr. Rinaldo Muça

The approximation of the Albanian legislation with the EU law in the maritime sector ±investigation on marine casualties and incidents.... 75

MSc. Artion Beqiraj

Labor market along Covid-19 and the new needs for the regulation of distance working relationships..... 77

Prof. Asoc Dr Julejda Aliaj, Msc. Vanesa Sulmina

The James Webb space telescope, one of the world's most reliable launch vehicles..... 78

Envisa Ajazi, Azem Hysa

Medical Sciences 80

Patient's satisfaction with clinical laboratory service in Albania during Covid-19 81

Dr. Rezarta Kalaja Redi Myshketa

Problematikat e shërbimit shëndetsor për moshën geriatrike në Durrës..... 83

Dr. Daniela Haxhihyseni Msc. Lorena Haxhihyseni

Menaxhimi i Traumave okulare 85

Dr. Marsida Krasniqi

Shërbimi dentar gjatë pandemisë COVID-19 (SARSCoV2) 87

Dr. Enis URUCI MD. Emirjeta KUNIQI

Efikasiteti i Teknikës Mulligan në konfliktin subacromial (Rishikim literature)..... 88

Selda Veizaj Jonida Drizaj

Ndikimi i profilit të fytyrës në posturën dhe ekulibrin 89

Selda Sokoli Veizaj Dr. Rezarta Kalaja , Aida Lako , Ledjona Myrtaj

Hemiplegjia, Riaftësimi dhe Rehabilitimi i saj gjatë Periudhës 2009-2019 në Qëndrën Spitalore Universitare “Nënë Tereza” Tiranë ...90

Dr. Aida Lako Msc.Selda Veizaj Prof. Asoc Irena Kola

**3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON PROFESSIONAL STUDIES
AND LABOR MARKET**

Shërbimi infermieror në repartin e terapisë intensive për infarktin akut të miokardit.....	91
Dr. Violeta Zanaj Klementina Vogli	
Manifestimet Orale të pacientëve COVID-19: Rishikim	92
Sistematik	
Orion Muçaj Anri Troja	
Covid-19 dhe trajtimi medikamentoz i tij	94
Msc.Tiziana Ceka, Msc.Eris Nepravishta	
Bio-etika dhe inteligjenca artificiale ne mjekesi. Abstrakt teorik për të ardhmen e qënies njerëzore.....	95
Prof. Dr. Andrea GUDHA	
Vlera diagnostike dhe prognostike e D-dimer në Covid-19	96
Dr. Majlinda Kallco Dr. Jorida Zoga	
Dermatiti herpetiformis. Rast Klinik.....	97
MD. Emirjeta Kuniqi1 Dr. Enis Uruci	
Përdorimi i AIJS-ve gjatë pandemisë Covid-19.....	98
(Artikull Rishikues) Msc. Eris Nepravishta MD. Ervin Nepravishta Msc. Tiziana Ceka	
Një pasqyrë e tregut të infermieristikës në Shqipëri dhe në Evropë: Analiza SWOT.	101
Dr Indrit Bimi	
Prevalenca dhe faktorët e rrezikut të Hepatitit B tek pacientët e dializës dhe të qendrës talasemike në Q.S.U “Nënë Tereza”, Tiranë	102
Msc. Irida Hoxha, Prof. Asoc. Gentian Kasmi, Prof. Asoc. Manika Kreka , Prof. Dr. Linda Fuga	
Manifestimet kardiake në pacientët me Covid-19.....	103
Dr. Mimoza Metalla (Keçi), Msc. Fiona Metalla.	
Profili i faktorëve të rriskut dhe ecuria klinike në pacientët me infarkt akut të miokardit në qarkun Durrës. Diferencat sipas grupmoshave	105
Eliverta Zera, Ira Xhemollari, Sonila Xinxo	
Ndikimi i çrregullimeve hormonale me baze ovarin mikrokistik në shfaqjen e akneve tek moshat e reja	106
Dr. Migena Prifti, Dr. Brizida Refatllari	
Kujdesi infermieror tek pacientet post operacioneve plastike gjinekologjike	107
Gisela Albrahimi, Dr. Migena Prifti	

**3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON PROFESSIONAL STUDIES
AND LABOR MARKET**

Dakriocistorinostomia me dhe pa stent silikoni. A ka ndonjë ndryshim domethënës në rezultate?	108
Alfred Aga, Klaudia Stajka	
Nje rast me alport sindrome	109
Dr. Enno Qerimi	
Asthma bronchiale si komorbiditet ne COVID-19.....	110
Dorina Qerimi, Enno Qerimi	
Artriti dhe COVID-19	111
Genti Kavaja1 Silvana Tonuzi2 Bora Kavaja	
Post covid- 19 sindrome,nje sfide e re	112
Dr. Edlira Ndreu	
Ekograifa e mushkërive në pacientët me covid 19 dhe jo vetëm – metoda, rezultatet, perspektiva	113
Dr. Elton CEKAJ	
Traumat sportive gjatë një loje futbolli	115
MSc. Elda Latollari, MSc. Selda Veizaj	
Emergency management and treatment of sudden cardiac arrest (sca).....	116
Basri Lenjani, Esen Uysal, Adem Zalihic, Aida Gavranovic Kenan Ljuhar Nehra Jonuz Gusic Dardan Lenjani	
Stroke dhe Covid -19	117
Dr. Edlira Harizi	
Angiografia Koronare Me Ct E Krahasuar Me Koronarografinë Për Vlerësimin E Sëmundjes Së Arterieve Koronare Në Qsu "Nënë Tereza" Tiranë.....	118
Endri Hasimi , Shyqyri Hasimi	
Njohuritë për menaxhimin e eklampisë në maternitetin “Mbretëresha Geraldinë” nga mami-të dhe infermierët.....	120
Msc. Daniela Bimi	
Diagnostikimi imazherik i patologjive të kolecistës	121
Dr.Sh.M.Sandër KOLA Prof.Asoc.Irena KOLA Msc.Edona Sopaj	
Diagnoza me imazhe e hernies diskale (rishikim literature)	123
Msc.Edona Sopaj Dr.Sh.M.Sandër KOLA Prof.Asoc.Irena KOLA	
Menaxhimi i osteoartritit të gjurit përmes modaliteve dhe rehabilitimit.....	124
Prof.Asoc.Irena KOLA Dr.Sh.M.Sandër KOLA	

**3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON PROFESSIONAL STUDIES
AND LABOR MARKET**

Efekti i kohes së ndërhyrjes dhe zgjatja e rehabilitimit tek pacientët me frakturne trokanterike dhe të qafës së femurit..... 125
Neritan Myderrizi, Erenato Bushaj

Terapia gjenetike në sëmundjet retinale..... 126
Dr. Ledia Balla Dr. Daniela Haxhihyseni

Trajtimi gjithpërfshirës i frakturave të fraxhilitetit të radiusit distal, mundësi për të ulur incidencën e osteoporozës dhe frakturave të tjera me rrezik më të lartë morbiditeti dhe mortaliteti në të moshuarit 128
MD. Valbona Iljazi, Dr. Neritan Myderrizi

Infermieri, SURIHVLRQ i SDYDUXU' edhe në Shqipëri 130
MSc. Inf. Fabiola Mane

Formimi në vazhdimësi i profesionit të infermierit dhe roli i tij në tregun e gjerë të punësimit 131
MSc. Inf. Fabiola Mane

Rheumatoid arthritis and pain management (literature review) 132
Dr.Evis Skuqi, Dr. Sandër Kola, Prof. Assoc. Irena Kola

**3rd INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON PROFESSIONAL STUDIES
AND LABOR MARKET**

***Engineering and Maritime
Sciences***

Terminal performance and its implications

Prof. Assoc. Dr. Osman Metalla¹, Capt. Shpetim Pupa²

*^{1,2}Faculty of Professional Studies "Aleksander Moisiu" University, Durres,
Albania*

**¹author email osmanmetalla@uamdu.edu.al*

²author email shpetimpupa@uamdu.edu.al

Abstract

The port sector has rapidly changed over the last decades moving from traditional ports to landlord ports. Maritime transport is vital to the country's economy. According to INSTAT (INSTAT, 2021), maritime transport represents 59,2% of the total import-exports of Albania and Durres port remains the most important port of Albania through which more than 91% of the seaborne cargoes nationwide are handled through this port.

Even though this port is continuously improving its efficiency and performance, still there is need for improving its performance indicators and becoming more competitive in the supply logistic chain. Today this port is expanding its hinterland and serving other markets, especially the markets of Kosovo and North Macedonia. Improvement of the infrastructural connections has urged the transit of cargo through the port of Durres.

The aim of this paper is to analyze port terminal performance indicators regarding ship dwell time, and berth utilization coefficient, by analyzing all main port performance indicators and identifying the problems, the authors have drown some recommendations on improving future terminal performance.

Key words: Port terminal, performance, competitiveness, port performance indicators.

Enhanced ships operation using Integrated Automation Systems

Ioannis Dagkinis¹, Panagiotis Psomas²

¹*Dr Ioannis Dagkinis Department of Shipping Trade and Transport
UNIVERSITY OF THE AEGEAN*

²*Panagiotis Psomas Ph.D Candidate, Department of Shipping Trade and
Transport UNIVERSITY OF THE AEGEAN*

^{*}¹author email: idag@aegean.gr

²author email: ppsomas@aegean.gr

Abstract

Global shipping for becoming sustainable will have to organize the ships and each field of shipping industry, in accordance efficient management and operation principles. This will require the adoption of new techniques and the transformation of companies, their ships, systems and management practices.

A modern automation and control system is a fully integrated system covering many aspects of the ship operation. Whether for cargo, passenger or special-purpose ships, Integrated Automation Systems meets every requirement in shipping and offers decisive advantages over the entire "life" of a ship. The adaptation can suit perfectly to the special requirements in shipping and creates the prerequisites for maximum economy, reliability, and safety on board.

Integrated Automation includes the propulsion plant operation, power management operation on the auxiliary engines, auxiliary machinery operation, cargo loading and unloading operation, navigation and administration of maintenance and purchasing of spares. The study focuses on implementation of IAS and its contribution in ship's performance and safety.

Key words: Integrated Systems, vessel monitoring, Ship automation, Safety.

Logistics of information and communication systems - important factor of performance of durres port

Dr. Ing Eli VYSHKA¹, Msc. Ing. Vegim Hoti², Msc. Ing. Drita Hima³

^{1,3} “Aleksander Moisiu” University, Faculty of Professional Studies, Durres

² “Autoriteti Portual Durrës

elivyshka@gmail.com

Transport is a sector of great importance for the entire Mediterranean area. Durrës port is the main connecting port of Albania by sea with the world. The need for closer coordination and information (on-line access) is of paramount importance in almost all modern industries, especially in the transport and logistics industries.

As a condition for increasing the efficiency in maritime transport and the approach of the port of Durres as a logistics center is the improvement of the standards communication and information. During the last 10 years, in the port of Durres investments have been made in this field.

Information and communication systems ICT for the automation of operations as well as control and security in the port, in accordance with the ISPS security code, are LAN / WAN network infrastructure, wireless as well as security system and entry-exit protection, "e-Transit & e-Boarding" systems, automatic control and weighing system (WIM-weight in motion), management system ESRI - GIS editor and web GIS View for consulting GIS information on APD, JDE-Oracle Edwards Enterprise

One financial administration, electronic invoicing and inventory system, maintenance and warehouse management system (Main Saver), parking management system, multimedia electronic information board system, system for real-time monitoring of the position of ships in the rade and aquarium (KRIO). The Harbor Master of Durres uses VHF satellite radio, AIS equipment, AIS INLINE, Navtex and official e-mail with positions.

The constant increase in maritime traffic also increases maritime safety risks. Due to ongoing warnings related to passengers, illicit drug trafficking, terrorism and other criminal acts, the issue of security is a key priority for ports and ships, along with safety and prevention of marine pollution.

The port of Durres has adopted modern technology and information systems. All of these systems need to be interconnected into a single e-platform platform dedicated to logistics process management and its benefits such as developing an accurate and up-to-date port organization infrastructure to support reorganization of ports, their role and impact for a green, sustainable and safe solution for Albanian ports, which elaborates the analysis between the ports for the development of a common market of the northern Adriatic.

Key words: Information and communication systems, port, transport, logistics

Feasibility conditions for the development of new Short Sea Shipping services in the Mediterranean

Ioannis Pervanas¹, Vassiliki Lioumi², Seraphim Kapros³

^{1,2,3}*Department of Shipping, Trade and Transport, UNIVERSITY OF THE
AEGEAN*

^{*}¹author email: gpervanas@aegean.gr

²author email: vlioumi@aegean.gr

³author email: skapros@aegean.gr

Abstract

This article aims to explore the dynamic of alternative intermodal transport (Rail-Road or Short Sea Shipping) in order to absorb traffic share from the “door-to-door” road transport. The research is based on the collection and processing of data from field research with questionnaires to providers and potential users of intermodal transport in Greece and the wider region. This article evaluates this dynamic and identifies the necessary characteristics of existing and future services in order to ensure their sustainability.

Springbroad for the prosecution of this research was the fact that road transport have a disproportionately large share in comparison with the other means of transport in Europe and Greece which generates external costs such as environmental impacts, congestion of road networks etc. Despite the development of tools and programs by European Transport Policy for enhancing intermodal transport (e.g. PACT, Marco Polo) the last two decades, the goal of modal shift redistribution and the development of intermodal transport has not been achieved yet to the desired level.

The present paper is based on an extended field research with questionnaires that were addressed to existing and potential users and providers of intermodal transport (Rail-Road and Short Sea Shipping). The field research extends to a significant number of representative pairs of Origins-Destinations not only in Greece, but also in Mediterranean countries. Firstly, the questionnaire attempts to capture the current situation of users. Then, by presenting hypothetical scenarios of intermodal transport services and using stated preferences experiments is trying to capture the potential behavior of the users. The data procession

with appropriate methods led to an assessment of potential demand of intermodal transport in the study area.

The results of the research show that the dynamics of further development of intermodal transport is significant. Additionally, this paper attempts to define some special technical and functional characteristics and eligibilities of new connections and transport services (e.g. origins-destinations with potential demand, service frequencies, delivery time etc.) in order to ensure their sustainability. Finally, the conclusion of this research can be used at the level of strategic planning of transportation systems.

Key words: Intermodal Transport, Short Sea Shipping, Research Field, Demand analysis, Sustainable Transport.

Environmental Sustainability in the Cruise Line Companies

Anna Maria Kotrikla¹, Evangelia Chortatsiani²

^{1,2}*University of the Aegean, Department of Shipping, Trade and
Transport, 2a Korai Street, Chios, 82132, Greece*

*¹ author email: akotr@aegean.gr

Abstract

The number of passengers taking luxury holidays and travelling in certain destinations and the number, and the size of cruise vessels used, indicate that the increasing demand for cruises in the near future.

Cruises have a high impact on tourism and the economic development of certain areas hosting thousands of travellers onboard and providing luxurious and high consumption lifestyle to them. Cruises also have an impact on the environment, increasing thus the need for environmental protection and regulation.

Recent research indicates that cruise ships produce various types of wastes and emissions and the same as all the other commercial vessels. The resources consumed during cruises (ie. food, water, energy etc.) are nearly 1,5 times than the normal consumption. Moreover, the amount of waste depends on the number of people onboard cruise ships that is usually higher compared to those of commercial ships. These types of waste include plastics, food waste, domestic waste, black water (sewage) and grey water.

Cruise ships mostly operate in coastal itineraries (ie. the Caribbean and Mediterranean areas) and their emissions or wastes have a high impact on them and their important and sensitive ecosystems. Important global cruise destinations include travelling and holidays on areas with sensitive ecosystems.

Cruises though may substantially contribute to development of emerging economies and local communities. Though, the waste material produced on board while travelling and near the coast areas have a substantial impact on the inhabitants of such areas and the environment and the inhabitants' quality of life in certain areas. The provision on land for

handling the waste material produced either on ships or even in land is often inadequate, increasing thus, the need for handling to waste material. Port reception facilities, waste management plans and plants are becoming essential for handling such wastes.

With regard to the environment, the waste material produced on board and the way of handling them while travelling, may have a substantial impact on cruise passengers/ travellers. Moreover, cruise lines, being intensely service-oriented operators, may a much higher degree of human involvement in their operations and even more much higher visibility and accountability to stakeholders including customers, employees, suppliers, destination communities, governments, investors, the public, the media, and NGOs. Negative events about passenger service quality or safety are newsworthy and have direct impacts on how the company is viewed by the stakeholders.

For the purpose of reviewing the practices used by the cruising industry to protect the environment, a selected case study of a typical-sized, conventional cruise ship is used. In addition to that, internet sites of selected cruise companies were investigated to identify the extent of their environmental concern, their environmental protection initiatives and the extent to which they promote them.

The results of the selected case study indicate that the measures taken by cruise ships onboard fully comply or they are over and beyond MARPOL's standards. For example, the oily bilge water is discharged at sea when its oil content is 5 ppm or less whereas the MARPOL standard stipulates an oil content of 15 ppm inn discharged bilge water. The environmental officer has a central role in ensuring ship's compliance. It is reported that the passengers greatly appreciate the environmental protection actions onboard. Measures to decrease the amounts of waste are also in place, implementing the 'prevention is better than the cure' principle of the waste management hierarchy. Despite the efforts, and due to the high number of people and the luxurious lifestyle onboard, the estimated amounts of waste during a full itinerary (a week-long) in the ship under study - with 3600 passenger and crew onboard - are 2358 m³ of greywater and treated sewage, 84 m³ of oily waste, and 266 m³ of solid waste.

Regarding the environmental reporting in the internet sites of the cruise companies, it was found that the leading operators, refer quite often to their environmental initiatives and practices, environmental protection regulation and sustainability. Their main concern is waste management (including plastics, food waste, black and grey water) and energy efficiency and climate change. Worth mentioning though, is that the

information provided is rather general than detailed one and this might be because the selected target group investigated is environmentally concerned and aware about consumers' values and what they seek with regard to the environment.

To conclude, on behalf of the cruise companies, the environmental protection has entered into their agenda, however, their efforts should be even stronger and continuous towards reducing the environmental footprint and contributing to the economic and blue growth of the coastal and island states. With regard to travellers, tourists and local communities, handling of waste material within ships and around ports, remain their main concern. Waste management plans and provision of port facilities or even alternatives for handling waste material, are considered appropriated for ensuring service quality and even more health and safety of their lives.

Key words: Environmental, MARPOL's standards, Cruise.

Impact of ICT on measurements of road traffic flows

Artur Make¹, Anis Sulejmani², Odhisea Koça³, Drakuli Lumi⁴

^{1,2,3,4}Polytechnic University of Tirana

^{*}¹author e-mail artur.make@gmail.com

²author e-mail anisulejmani@gmail.com

³author e-mail odisekoca2008@hotmail.com

⁴author e-mail lumidrakuli@hotmail.com

Abstract

Each model for road traffic assessment requires a study phase of road flows that aims to determine the real conditions of road network traffic. Therefore, traffic data disclosure is an essential element for all activities that can directly affect the complex mobility system, both in limited territorial areas, as a single intersection, and in large areas, such as long-distance roads. In particular, observations of some parameters, whether quantitative or qualitative, that characterize the flows of vehicles passing in a road section, contribute to the definition of the analytical framework of mobility and, thanks to their continuous and uninterrupted updating, can constitute a fundamental element for the development of the territory. Traditional automatic vehicle traffic measurement technologies offer the advantage of taking extended measures in a timely manner and with a good level of reliability. But they have the disadvantages of being suitable for measuring only a few specific parameters (mainly its flow and velocity), as well as have a fairly small spatial domain of analysis (possible only for road sections where measurement sensors are located). From the 90s of the last century, with the beginning of the Internet age, information and communication technologies began to be used in the calculation of transport systems, both for goods and passengers. This paper will address some of the new techniques for measuring traffic flows and their use in our country.

Key words: Traffic flow measurement, aerial photography, probe vehicles, georeferencing, limited area imaging systems.

The Impact of Marine Litter on the environment and the need for response. Albanian Ports

Capt. Shpëtim Pupa¹, Prof. Assoc. Dr. Osman Metalla²

¹ "Aleksandër Moisiu" University of Durres Albania

² "Aleksandër Moisiu" University of Durres Albania

¹author email shpetimpupa@uamd.edu.al

²author email osmanmetalla@uamd.edu.al

Abstract

Maritime transport is primarily concerned with the transport of goods and passengers by sea. The sector is related to many other activities such as shipping agency, chartering and brokering, work and maritime education, multimodal and intermodal transport and similar services.

The increase of maritime traffic in recent years in Albanian ports requires more "aggressive" actions in terms of preserving the marine environment. The European Union's maritime policy aims to ensure a high level of safety and environmental protection. This can be achieved through compliance with international conventions, codes and resolutions while preserving freedom of navigation as provided for by the United Nations Convention on the Law of the Sea ('UNCLOS').

Methodology and result: Evaluation of integrated solutions for the prevention and management of marine litter and pollution from ships and port facilities, in line with the IMO action plan, the MARPOL Convention, EU Directive and the Barcelona Convention ecosystem approach and Integrated Coastal Zone Management.

Conclusions and recommendations: Ports have interpreted the EU Directive in different ways leading to confusion among stakeholders (ships, shipping agents, waste operators and environmental authorities). Detailed and clear guidelines should be laid down at EU level to ensure uniform implementation of the Directive.

Key words: Marine Litter, MARPOL, Convention, UNCLOS, WRHP, Port Reception Facility (PRF).

“Using durable concrete for better durability. Case study Durrës”

Dr.Ing.Alma Golgota^{1*}, Ing.Rezarta Cara², Luiza Lluri³

¹ *Aleksandër Moisiu ”University,, EGNATIA Street and number, Durrës,
Albania*

² *Aleksandër Moisiu ”University,, EGNATIA Street and number, Durrës,
Albania*

³ *Aleksandër Moisiu ”University,, EGNATIA Street and number, Durrës,
Albania*

* ¹ author e-mail almagolgota@uamd.edu.al

² author e-mail rezartacara@uamd.edu.al

³ author e-mail luizalluri@uamd.edu.al

Abstract

Today betony is the main constructive material in the structures of construction objects including from individual residential buildings, high-rise complexes or bridges, hydropower plants, roads, etc. The use of concrete material for more than 5 decades has led to the realization of many objects in the field of construction with longevity, durability and very flexible architecture. But the negative properties of this material such as permeability to water or other environmental agents made it necessary to use concretes with special characteristics, such as durable concretes. Durable concretes have very good qualities as they make constructions sustainable and functional throughout their life. Today this lifestime, according to the Eurocode is a minimum of 80 years.

The last earthquake of November 2019, which hit the city of Durrës, highlighted some problems where among others was the quality of concrete used in construction facilities built over the years in Durrës.

In this article we have studied some objects in the prefecture of Durrës and specifically in the suburban area of Ishëm, with reference to the situation of damaged objects and the analysis of the reasons for the damage.

At the conclusion of this study, we singled out the problems that had come from the quality of the concrete used. About 53% of the damaged buildings in this area were built with reinforced concrete structures. These buildings had suffered much more damage compared to the buildings built with full brick wall structure. From the laboratory analysis, the grade of concrete used was very C15 / 20 and the concrete

was very porous, so these concretes were corroded during their service life.

Key words: durable concrete 1, retaining structures 2, permeability of concrete 3, durability of buildings 4.

"Use of atmospheric water for business needs. Study case"

Dr.Ing.Alma Golgota¹, Prof.As.Dr. Osman Metalla², Dr cand ing. Stela Sefa³

^{1*} "Aleksandër Moisiu "University,, EGNATIA Street and number, Durrës,
Albania

² "Aleksandër Moisiu "University,, EGNATIA Street and number, Durrës,
Albania

³ "Aleksandër Moisiu "University,, EGNATIA Street and number, Durrës,
Albania

^{*1}author e-mail: almagolgota@uamd.edu.al

² author e-mail: osmanmetalla@uamd.edu.al

³author e-mail: stelasefa@uamd.edu.al

Abstract

Environmental and climate change, all over our Earth, puts before humanity the finding and use of alternative sources to meet its needs. Sufficient amount of drinking water is being significantly reduced.

In this article we have taken a case study in a suburnane area, in the city of Durrës, in which there is no distribution network of water supply from the public system. The needs of the inhabitants of this area, in Jubë Durrës, are met by extracting water from wells. The used water does not meet the standards of use as drinking water, however it is the only option for these residents.

We got acquainted with the problems in the area, the concerns of the inhabitants, the water analysis and created a database of the needs of the inhabitants of this area. On the other hand we studied the hydrometeorological reports of a period of a year ago. Compared to needs, this amount of rainwater is about 29% of the amount required by the vital use of residents. The use of rainwater does not meet all the needs of residents, but facilitates their requirements, at least for sanitary use.

10 houses were tested, in which a tank with a capacity of 1000 liters, a water meter and an underground concrete tank were installed, which served for the collection of rainwater.

The data were plotted on the compiled tables.

In conclusion, even atmospheric water can be used very well, to cover the needs of residents for sanitary water.

Key words: atmospheric water 1, water tank 2, sanitary water 3.

Urban development in support of electric cars

Dr.Ing.Alma Golgota^{1*}, Ing.Erion Mali ², Phd.cand. Eduart Ndokaj ³

^{1*}*Aleksandër Moisiu "University,, EGNATIA Street and number, Durrës,
Albania*

²*Aleksandër Moisiu "University,, EGNATIA Street and number, Durrës,
Albania*

³*Aleksandër Moisiu "University,, EGNATIA Street and number, Durrës,
Albania*

^{*}*author e-mail almagolgota@uAMD.edu.al*

²*author e-mail erionmali@uAMD.edu.al*

³*author e-mail eduartndokaj@uAMD.edu.al*

Abstract

Environmental developments and reserves of oil resources, have brought today to the attention of researchers, worldwide, the use of alternative energy sources. The government's national policies are discussing the needs of the country's urban change. In the round tables organized by the government, professionals, interest groups are giving opinions, projects are being developed or strategies are being drafted which will lead to the possibility of using electric cars in the daily use of the population.

In this study we used the methodology of interviews and their analysis in relation to the possible charging time of cars, with the possibility of providing parking spaces during charging, with the increase of the infrastructure of distribution of car charging points in apartments, in businesses, in special parking lots, in certain public charging points, etc. To achieve these objectives, we had to research to create a database on the amount of cars used today, the amount of energy consumption per car in 24 hours, to make a forecast of the cost of maintenance of these electric cars for a family with a car with an average consumption of about 100km / day.

In the conclusion of this initial study, we came to the conclusion that the use of electric cars is one of the very ecological options of the possibility of land transport. Consequently, the adaptation of the electricity network to homes, businesses or the construction of separate parks is an economic and environmental necessity.

Key words: electric cars 1, urban development 2, car charging possibilities3.

The European Union response against Covid-19 Pandemic on maritime transport!

Dr. Arian Dedej¹, Prof. Assoc. Dr. Osman Metalla²

¹*Lecturer at "Aleksander Moisiu" University Public Administration Department*

²*Dean of Professional Studies Faculty*

*¹*author email ariandedej@hotmail.com*

*²*author email osmanmetalla@uAMD.edu.al*

Abstract

The European Union joint maritime policy is a wide approach of all European Union policies linked with the sea. This policy is based upon the idea that by coordinating all activities linked with oceans, sea and coasts, the European Union would benefit higher rates of yields by its maritime space with a smaller mass of impact on environment. The joint maritime policy aims at strengthening the so-called ‘blue economy’, which includes all the economic maritime activities.

The maritime transport plays a fundamental role and will continue to do so at world and European trade. In economic terms 77 percent of European foreign trade and 35 percent of that between European Union countries happen through the sea.

This is the key reason because the maritime transport represents a core part in the international supply chain. Even with the decline of this activity in maritime sector due to Covid-19 Pandemic, a significant increase is foreseen in the next 10 years.

To face challenges of Pandemic, the European Union took few measures that are linked with the health security, repatriation and maritime traveling ways of passengers and other persons on the boards.

This article seeks to analyze the response that European Union and its institutions have provided to the situation through recommendations and regulations to normalize an important sector for the future of the Union.

Key words: European Union, Maritime Transport, Covid-19.

Color trends in old and new public buildings. The myth of white (interiors): Case study Albanian Architecture

Justin Mihani¹

¹Aleksander Moisiu University of Durres,
^{*1} author e-mail justinmihani@uamd.edu.al

Abstract

This study aims to contribute to understanding more about colors, light and space, mainly referring to Albanian buildings architecture and experiences of practicing interior design.

Architecture is the organization of space built for human life and color in architecture has a direct impact on the people who use the space. The design of colors in the spatial experience affects the mental state, turning from "negative" to "positive" in mental well-being. We visually perceive the surface (white/colored) in two dimensions, light and shadow are crucial to understanding space in three dimensions.

For this purpose, questionnaires were collected and analyzed to find out the effects that different colors had on the mood of people in different spaces. Respondent's least favorite color were brown (34%), orange (25%), gray (18%) and white (9%) comprise the majority of negative responses and the most preferred color was blue which turned out to be highly favored with a total count of 96, followed by green with 82, by yellow with 75, and by red with 52 respondents favoring them, respectively.

The results obtained revealed the psychological effects of colors and light on individuals, using public buildings (new and old bars, restaurants, offices, etc.) in Albanian buildings.

Key words - Environment Color, Color and Light in Architecture, Color wheel, Color psychology, Ergonomics and Space.

New Technologies in the public transport sector in Tirana for a quality of citizen life

Luiza Lluri¹, Alma Golgota², Rezarta Cara³

¹*Department Engineering and Marine Sciences, Faculty of Professional Studies, "Aleksandër Moisiu" University*

²*Department Engineering and Marine Sciences, Faculty of Professional Studies, "Aleksandër Moisiu" University*

³*Department Engineering and Marine Sciences, Faculty of Professional Studies, "Aleksandër Moisiu" University*

¹author email luizalluri@uAMD.edu.al

²author email almagolgota@uAMD.edu.al

³author email rezartacara@uAMD.edu.al

Abstract

The transport sector is one of the main contributors of air pollution, accounting for 25% of gas emissions in the European Union (EU). In Tirana, Albania, the transport sector plays a big role in pollution concentrations, affecting public health. Compared to other countries, the heavy industry and energy sectors in Albania are barely significant in terms of their environmental footprint, thus making the transport sector one of the main contributors to greenhouse gas (GHG) emissions. In Albania, according to the National Agency of Natural Resources (NANR), the transport sector (primarily road transport) consumes 47% of the total domestic production of crude oil. Such a comparison is made to recognize the fact that Albania exports most of the crude oil extracted domestically and does not directly supply internal markets (especially the transport sector) due to poor refinery technologies. Tirana plays an important role in this respect, as there are more than 255,000 private vehicles (including private cars and light and heavy-duty vehicles), and at least 305 public transport buses. An efficient transport system, integrated in the region & in the EU network, promotes economic development and also significantly improves mental health and satisfaction with life in their hometown. Some new technologies are important to ensure transit systems remain safe and sustainable. This paper is focused in three ways: Electrification of Buses, Digital Monitoring and IoT, Air Purification Systems. These technologies are helping public transportation become more sustainable.

Electric buses may have higher capital costs, but they also provide significant economic benefits because of reduced maintenance and fuel costs, especially in high-mileage use cases.

The benefits the electric public transport offers include: reducing pollution, economic mobility, reducing the cost of public transport..Efficient and affordable public transport enables economic advancement in cities, and facilitates access to markets and resources. Electric transport requires less maintenance and is less likely to break down. As a result, investment in electric transport infrastructure delivers better performance and better support.

The potential of digital applications and solutions for public transit is endless. Sensing devices and IoT technologies are becoming more robust and low-cost, providing useful data for municipalities, fleet managers and even riders. The Internet of Things (IoT) refers to the billions of physical devices around the world that are now connected to the internet, all collecting and sharing data.

Air purification technologies can help address concerns about contaminants in the air that potentially make it less healthy. They can also help reduce certain volatile organic compounds (VOCs) in the air that contribute to bad odors, therefore creating a better — and more comfortable — passenger experience. The pandemic has certainly helped accelerate indoor air quality innovation for buildings and other indoor spaces, but the transportation sector can also benefit.

Key words: new technology, sustainable transport, public transport, electrification of buses, Digital Monitoring and IoT, Air Purification Systems.

Consideration of rainwater quality parameters for business purpose: Case study a suburban area in Durres, Albania

Stela Sefa¹, Alma Golgota², Osman Metalla³

¹Aleksander Moisiu University of Durres,

² Aleksander Moisiu University of Durres,

³ Aleksander Moisiu University of Durres.

*¹author e-mail stelasefa@uamd.edu.al

²author e-mail almagolgota@uamd.edu.al

³author e-mail osmanmetalla@uamd.edu.al

Abstract

This paper considers the possibility of using rainwater for business purposes in the city of Durres, Albania with a population of 205 thousand inhabitants living in an area of 432 m².

Untreated rainwater which is used for business purposes, was analyzed for water quality based on six months of monitoring data. From September 2021 to February 2022, rainwater samples were taken by analyzing the quality parameters. Samples were collected from different points within a rainwater harvesting systems installed in a business serving as a vehicle service. In order to evaluate the quality of atmospheric water were measured physic - chemical and bacteriological parameters of water.

From the performed analyses has result an average of Ca⁺⁺ = 11,73 mg/l; Mg⁺⁺ = 5,6 mg/l; CO₂ = 0 mg/l; HCO₃ = 42,7 mg/l; alkalinity = 0,7 mg/l; chlorides = 16,44 mg/l; Fe⁺⁺⁺ = 0 mg/l; NH₄ = 0 mg/l; NO₂ = 0 mg/l; NO₃ = 1 mg/l; organic matter = 0,4 mg/l; Fe total = 0 mg/l; CU total = 0 mg/l; HS = mg/l; O₂ = mg/l. Also were measured Cl total and Cl free; pH; dissolved oxygen DO; turbidity; color; taste and odor which were within the standards. Fecal Coliforms, *Escherichia coli* (E. coli) and fecal Streptococcus were not found in any sample.

Results show that the untreated rainwater could be used directly for business purposes as all parameters met the standards.

Key words: rainwater, water quality, physic – chemical parameters, bacteriological parameters.

Amorphous Metal Transformer (AMT) in distribution systems, advantages of replacing ordinary transformer with an AMT

Blerta Gërmënji¹, Dritan Smaka², Erion Mali³

¹*Department Engineering and Marine Sciences, Faculty of Professional Studies,
"Aleksandër Moisiu" University*

²*Specialist, Transmission System Operator*

³*Department Engineering and Marine Sciences, Faculty of Professional Studies,
"Aleksandër Moisiu" University*

^{*1}*author email blertagermenji@uAMD.edu.al*

²*author email dritan.smaka@msn.com*

³*author email erionmali@uAMD.edu.al*

Abstract

Since the production of the first transformer in 1885 in Budapest by Otto Blathay, Miksa Deri and Karoly Zipernowsk the use of the transformer has been steadily increasing in all links of the use, transmission and distribution of electricity, of course it has been improved and perfected further in detail and the manner of its construction. The discovery of horizontal flow generation technology in large quantities of amorphous material in 1975 by Alan Signal (USA) made it possible in 1980 to produce the first Transformer with amorphous core.

The amorphous metal has a composition of elements like (Fe C Nb Si B) in certain%. The process of construction of thin amorphous "sheet metal" has some specifics such as rapid cooling of the material with a cooling gradient of 1 million °C / sec in the cooling block, the line speed is 100 km / h and cooling is performed with water and various chemical substances. Amorphous core transformers have been used and are being widely replaced in USA, Japan, China, India. The experience of their use in Europe is more limited and divided into two practices of its implementation in distribution networks, in the American and the Japanese. The atomic-molecular structure of amorphous material is non-crystalline and causes less friction than that of SiFe material which is crystalline when a magnetic field is applied to it. This property allows for easy magnetization and de-magnetization, ie smaller losses due to the hysteresis cycle in the amorphous metal.

In this paper we will look at the advantages of using an AMT over an ordinary transformer. Finally we will give the conclusions reached since the replacement of simple transformers with those with amorphous cores would lead to a reduction of losses and savings of electricity produced per year.

Key words: Transformer, amorphous metal, losses, energy saving.

The Analyses of the corrosion process of a Ni-Ti Shape Memory Alloy in different Environment

Špiro Ivošević^{1*}, Đendi Vaštag^{2*}, Nataša Kovač³

^{*1} *The Faculty of Maritime Studies Kotor, the University of Montenegro, Put I Bokeljske brigade, Kotor, Montenegro, e-mail: spiroi@ucg.ac.me*

² *The University Novi Sad, the Faculty of Sciences, Trg Dositeja Obradovića 3, 21 000 Novi Sad, Serbia*

³ *The University of Donja Gorica, the Faculty of Applied Sciences, Oktoih 1, Donja Gorica, Podgorica, Montenegro*

Abstract

In this paper, we investigate the corrosion process of Ni-Ti alloy obtained by the new continuos casting method. As the corrosion rate of the material depends on the environment in which the material is located and the corrosion product that slows down the corrosion process over time, in this paper we analyze changes in the base material and the formed corrosion product. This changes were analysed in three different marine environments and at different time intervals of 6 and 12 months. Investigation on the base Ni-Ti alloy, were conducted on base of analyses of the corrosion depth in nm which was measured using the Focus Ion Beam (FIB) method. The linear model was used to calculate the values of corrosion rate during the time of exposure. On the other hand, the corrosion product of the alloy increased over time, resulting in the formation of a corrosive layer on the alloy surface depending on the environment to which it is exposed. The content of the corrosive product was considered using semi-quantitative energy dispersive X-ray (EDX) analysis, and the percentage of oxygen in the corrosive product that appeared on the alloy in all environmental conditions after 6 and 12 months of exposure. As time is raning, corrosion rate is increasing same as percentage of oxygen in each of considered enviroment. Considering results it can be concluded that the formation of the corrosive layer in the sea has a dominant effect on the deceleration of the corrosion process of Ni-Ti alloy, comparing to the all of three considered enviroment.

Key words: marine environment, corrosion, Ni-Ti alloy, corrosion, statistical analyses.

"Smart and Electric Mobility"

Ing.Adnand Myshketa ¹, Muharrem Dervishi ²

*¹Aleksandër Moisiu "University,, EGNATIA Street and number, Durrës,
Albania*

*²student in "Automotive Technology", year II, Aleksandër Moisiu "University,,
EGNATIA Street and number, Durrës, Albania*

**¹ author e-mail adnandmyshketa@uamd.edu.al*

Abstract

The purpose of this study was to provide knowledge and operational tools to analyze, functionally design and assess the impacts of Electric Mobility and other new mobility sharing services in the urban environment. In the international context. We are supported by the United Nations Framework Convention on Climate Change and the EU Green Agreement. Electrification and durability in different modes of transport. Future scenarios and trends. Pollution regulations. Vehicle testing in roller trials. NEDC (New European Driving Cycle) and WLTP (Worldwide Harmonized Light-Duty Vehicles Test Procedure) cycles. During this study we did the Well-to-Deposit and Wheel-to-Wheel (WTW) Analysis: Key Notions. The rate of return of energy. Oil refining. Electricity generation. GREET® Model (Greenhouse Gases, Emission Regulations and Energy Use in Technology models). Comparison between internal combustion motor vehicles and electric motor vehicles. Comparison between WTW (Well-to-Deposit) and Life Cycle Assessment.

The common use of a vehicle is: history, urban mobility framework, business models (rental of free-floating type vehicles, station-based type, etc.), impact on the ownership and use of personal use vehicles, assessment of comfort threshold in using a service, current scenario and future trends, segments and market behaviors. Shared use of bicycles and scooters includes: vehicle characteristics, legislation, business models, current scenario and future trends.

At the end of this study we say Integration of services in the urban mobility system. Demand management strategies: suggestions and examples of applications on overload pricing techniques, road taxes, intelligent parking, integrated tickets. Transportation accessibility:

definition, accessibility measures and models to support the Sustainable Urban Mobility Plan.

Key words: Electric Mobility1, urban development 2, intelligent parking 3.

Aspects of the current situation and measures to improve the urban environment in Durres region

Elma Kodra¹, Rezarta Cara², Drita Hima³

¹*University "Aleksander Moisiu", Durrës, Albania*

²*University "Aleksander Moisiu", Durrës, Albania*

³*University "Aleksander Moisiu", Durrës, Albania*

*¹author e-mail elma2011@hotmail.it

²author e-mail rezi.cara@hotmail.it

³author e-mail dritahima1@gmail.com

Abstract

As an integral part of a rapidly developing region, in the metropolis of Tirana-Durres, environmental protection is of great importance. Referring to the Law "On Integrated Waste Management" of 2011, on the National Strategy and plan for Waste Management , currently required to take measures to protect the environment, eliminate groundwater, surface, air pollution, etc.

The disposal of manure and other industrial waste in the suburban roads is causing pollution and physical degradation of the soil. Waste such as: stones, soil, concrete, bricks, which are caused as a result of construction, reconstruction, repair and demolition activities of buildings, cause pollution of the environment. Also, due to another damage of natural resources and ecosystems, forest areas have been reduced and the balance of growth of wood volume has a negative trend. As a result, we have a poverty of forest flora and fauna, reduction of habitat areas and risk of extinction special species.

From bacteriological analyzes on the beaches of Durrës, currently the sea waters have been polluted. This comes as a result of the discharge of sewage into the sea in Currila, at the Resistance Square near the Port, on the beach (Apollonia-Plepa sector). In the framework of urban planning, in the existing part of the city of Durres, it is still a problem to occupy the free areas once planned for urban greenery. Unfortunately, some of these constructions have been carried out in the absence of urban studies.

There is indeed a significant development of the city, but there is still solid industrial waste, there is a significant lack of urban greenery, and

for these reasons the city and its surroundings are more like a development with unpleasant consequences for our community.

Redimensioning the development vision, rehabilitating polluted sites and improving the current environmental planning system need to be implemented in local environmental projects. It goes without saying that the development plans of urban and industrial areas, waste, air and water pollution, urban greenery, tourism, landscape, etc. will have priority in the regulatory plans.

Key words: Waste Management, Environmental problems.

The territorial reform and its impact to demographic profile of new municipalities in Albania

Dr.Godiva Rembeci¹

¹Polis University, Planing,Enviroment and Urban Management Faculty,
Planing and Urban Management departement Tirane, Albania,
¹*author email: godiva_rembeci@universitetipolis.edu.al

Abstract

The territorial reform of 2014, according to which there is a new re - composition of municipalities does not imply changes in the population at the county level, but is accompanied by drastic changes of the population at the municipal level. Meanwhile the population at the national and regional level has declined, the population in the new administrative units has been increased and almost "doubled" in some cases due to the merger of the former municipalities with the rural areas. This situation unsurprisingly has brought the multiplication of problems related to the good management of natural, property and human resources of the new administrative local units. Demographic change is becoming a key challenge and affecting all countries and developing economies. Fertility rates are falling, the population is ageing, youth unemployment is a challenge and the complexity of urban-rural shrinkage is posing numerous challenges for industrial development, job creation and sustainable development agendas. Strategic solutions cannot be based on addressing one of these factors alone but need to take into account the interplay of these elements within a particular local area of development (urban or rural) (OECD, 2011a). Since demographic processes are complex in nature, the solutions to their problems naturally "affect" various aspects of economic and social life, such as the regional labor markets, spatial planning of the territory, the consumption model of goods and services, always in response to structural demographic changes of the population.

The object of study of the article is the analysis of demographic changes of the population and their impact on the territory at the regional level as well as the evaluation of regional policies in response to these changes. Demographic statistics will be used as a source of information to analyze the demographic profile of the new municipalities and furthermore the

differences between regions, raising the awareness of policymakers on the necessity of using demographic data in policy making of sustainable regional development.

Key words: Population, migration, territory, spatial planning, demographic statistics.

The development of technology and management of information systems in enterprises

Valma Prifti ¹

*¹Department of Production and Management, Faculty of Mechanical
Engineering,*

Polytechnic University of Tirana, Tirana, Albania

**¹author email: vprifti@fim.edu.al*

Abstract

This study focuses on building and managing information systems in enterprises. In our days information technology and information have become among the most important resources for the executive during the formation of the leadership of an organization together with people, money, material, or machinery. Building Information Modeling (BIM) is an innovative new approach to designing, building, and managing enterprises. BIM has changed the way industry professionals around the world think about how technology can be applied to the design, creation, and management of the enterprise. It also supports the continuous and immediate availability of project design, scope, scheduling, and cost information that is high quality, reliable, integrated and fully coordinated.

Enterprise demands for information systems have greatly increased and on the other hand the rapid development of information technology provides the opportunity for the application of various types of hardware and software, which a few years ago did not exist. They also help to develop and meet the requirements for information systems.

The purpose of this paper is to study the creation and management of information systems and the impact that the use of these systems gives in Enterprise, Industry, Factories, etc. The development of technology and information systems, as well as the spread of the use of the Internet have significantly influenced the growth of this

category of enterprises, which today in Europe form an important voice in commercial transactions. Already a large part of the services can be obtained through the internet, replacing the classic physical form of doing business.

Key words: Enterprise, Technology, Management, Information Systems.

Roles and Responsibilities in Maritime Security

Ermal Xhelilaj¹, Kristofor Lapa²

¹University "Ismail Qemali" Vlore. Email: ermal.xhelilaj@yahoo.com

²University "Ismail Qemali" Vlore. Email: kristofor.lapa@univlora.edu.al

Abstract

The requirement to have a security standard as a function of the normal development of trade and maritime transport is mainly related to the threats posed to the maritime industry by terrorist and criminal attacks. However, in addition to these terrorist risks, there are other factors that have an impact on the normal functioning of the maritime and port industry. In this context, the main factors that have significantly influenced the implementation of the International Ship and Port Facility Code (ISPS), as the main legal instrument dealing with maritime security issues, have been the elements of interaction within the pressure exerted on all and between the parties that are an integral part of the maritime security. In this regard, great pressure has been exerted on the International Maritime Organization (IMO) by its parent organization, the United Nations, while on its part, the IMO has exerted considerable pressure on its member states and other international maritime corporations. Thus, IMO member states are also putting pressure on shipping companies and maritime agencies to enforce security standards for merchant and passenger ships. Despite all the stress and fatigue caused by the constant pressure, the maritime industry is required to be strong, and to maintain the main weight in the development of the international trade.

Key words: Maritime Security, International Maritime Organization (IMO), International Ship and Port Facility Code (ISPS), Maritime Law.

The Italian Navy shipwrecks as witnesses of Vlora Bay strategic position

Captain (Albanian Navy Retired), PhD. Artur Meçollari

“Aleksander Moisiu” University of Durres

Professional Studies Faculty

Subject: Port Management and Operations (part time)

Email: arturomec@hotmail.com

Abstract

Bay of Vlora, a bay of 315 sq.km is the resting area of 806 Italian sailors and soldiers. It is also the resting area of nine Italian warships during WWI and WWII. It is the location of the only island of Albania, Sazan Island. As one of the most strategic location, Vlora Bay and Sazan Island in last 170 year has been under control of different naval powers, mainly by Italy. Italy started to have a strategic interest on Bay of Vlora after its unification in mid 19th Centaury and its ambition as a regional naval power. The underwater Italian fleet in Vlora Bay and surrounding areas shows it's important in the Italian maritime strategy, during and between two world wars and later.

More than 100 years ago, US Admiral Alfred T. Mahan write “the Sea line of communication determines the war at sea”. The geography has its important in sea line of communication, especially chokepoints and safe bays been constant importance throughout history. Otranto Channel is a very the most important chokepoint on controlling the “Adriatic Highway” Sea line of communication used by costal stats up to Central and Northern European Countries.

Bay of Vlora geographically represents a big bay and all year one. Its importance is empowered by the fact that it's located next to Otranto Channel and capable to safety host and rapidly deploy and large naval forces up to Central Mediterranean and broader. This paper, through historical perspective and underwater cultural heritage, aims to prove the importance of Vlora Bay and surrounding area in Italian Naval Strategy in world war periods and beyond.

Key words: Naval history, shipwrecks, Bay of Vlora, naval strategy.

**A survey of students, professors, and stakeholders'
expectations for the new MSc study program in Marine
Environmental Protection and Management at the
University of Montenegro/Faculty of Maritime Studies in
Kotor**

Danilo Nikolic¹*, Maja Skuric¹, Radmila Gagic¹

*¹University of Montenegro, Faculty of Maritime studies Kotor, Put I Bokeljske
Brigade, Dobrota, Kotor, Montenegro*

** Corresponding author e-mail (danilo.nikolic@ucg.ac.me)*

Abstract

This study presents achieved results of conducted survey within the Erasmus + CBHE project "Development of Regional Joint Master Program in Maritime Environmental Protection and Management - MEP&M". The purpose of the study was to determine the expectation of students and professors at University of Montenegro/Faculty of Maritime studies Kotor and Montenegrin blue economy stakeholders toward new regional interdisciplinary joint MSc program Marine Environmental Protection and Management. In addition, the study included a survey of professors' and students' satisfaction with existing courses in different fields of marine environmental protection and management, the implementation of distance learning at the Faculty, and their knowledge of English, as the new program will be held in English and organized as blended learning. Survey on satisfaction level of blue economy stakeholders with cooperation with academia was conducted as well. According to the findings, the majority of respondents showed high expectations for the new MSc program and believe that having this program is very important for the University as well as blue economy sector in Montenegro. Also, satisfaction levels of different surveys showed that professors and students would need additional preparation in order to fully implement new MSc program, and that current collaboration between the university and the blue economy sector would need to be enhanced.

Key words: Survey research, Marine Environmental Protection and Management, University staff and students, Blue economy stakeholders

Antropizimi i Rajonit Tiranë- Durrës

Rast Studimor: Ish Kënetë Durrës

*Armela Reka I**,

¹ Polis University, Rr. Bylis 12, Tiranë, Albania

** armela_reka@universitetipolis.edu.al*

Abstrakt

Antropizimi është transformimi ose përshtatja e mjedisit për të përbushur nevojat e njerëzve. Ky fenomen në fazën e tij më të avancuar në territor njeh procesin e urbanizimit. Procesi i antropozimit i cili con në urbanizim kryesisht lidhet me tjetërsimin e përdorimit të tokës. Në zonën e Ish Kënetës së Durrësit ndryshimi i përdorimit të tokës ka ardhur në mënyrë graduale duke cuar drejt një urbanizimi intesiv. Disa nga proceset antropizuese të cilat shpijnë drejt urbanizimit janë: mbulimi i tokës me materiale inerte, fragmentimi i habitateve për qëllime të ndryshme, zënia e tokës për qëllime investimesh në të ardhmen. Tashmë jemi në një fazë tranzitore. Nevoja për të ruajtur këtë zonë kërcënohet nga efekti i rritjes së numrit të popullsisë, lëvizjes së pakontrolluar së popullsisë dhe veprimtarive të tyre. Ky process i antropozimit i stërvzojatur në kohë i zhvilluar përgjatë 30 viteve ka krijuar impacte mjedisore të forta në zonë duke përkthyer edhe njehere tjeter tjetërsimin e tokës, rrudhosjen e tokës dhe përdorime të ndryshme. Të gjitha këto tjetërsime kanë bërë që kënetë të marrë karakteristikat e saj sic është: mbingopja me ujë dhe krijimi i mocaleve. Aktiviteti antropogen është gjithmonë edhe në rritje, duke shkaktuar “surpriza urbane”.

Fjalë Kyce: Antropizim, Urbanizim, Presion Urban, Densifikasi

Transit Oriented Developments as a toolbox for urban development

Amanda Terpo¹

*¹Universiteti Polis/ Rruga Bylis 12, Autostrada Tiranë-Durrës, Km 5, Kashar,
SH2, Tirana, Albania*

Amanda_terpo@universitetipolis.edu.al

Abstract

The complexity of this topic requires attention on both Transport planning and policymaking. A multidisciplinary approach involving complementary disciplines implicating urban development, history, Transport planning and the cognitive process of decision making.

Most of this research focuses on looking into how Transit-Oriented Development can be used to help cities grow in a way that helps people. Across the world, transit-oriented development (TOD) has become a good way to make transportation and land use work together in both old and new cities. Urban transportation sustainability is a more narrowly defined form of transportation sustainability, or is transportation sustainability a more broad form of transportation sustainability? Due to the fact that scientists can't agree on what makes a transportation system truly sustainable, it's important to compile a complete list of all of the definitions and characteristics that exist. Based on the research and case studies, the last phase of the study will try to construct a toolbox of application and the greatest possible development scenario for this model in developing nations. This is so that future transportation growth may be facilitated by this concept. The development of this notion was spurred on by a series of unsuccessful plans. Based on the research and case studies, the last phase of the study will try to construct a toolbox of application and the greatest possible development scenario for this model in developing nations. This is so that future transportation growth may be facilitated by this concept.

Key words: Transit oriented development, Toolbox, Sustainability, Transport planning, land development.

Determining the moral depreciation function of railway vehicles in market economy conditions

Koçi Doraci^{1*}, Erjon Selmani², Leonard Comeni³

^{1,2,3}*Universiteti Politeknik i Tiranes, Sheshi Nene Tereza 1, Tirane, Shqiperi.*

^{1*}*Corresponding author (kdoraci@fim.edu.al)*

Abstract

In this paper we have studied the necessity of determining the moral consumption (obsolescence) of wagons and locomotives in the conditions of market economy. In this case it has resulted that moral consumption should be determined by comparing the actual value of cash flows related to the operation of the object to be evaluated and the new analog object, for their term service. For this purpose we have determined the factors that affect the obsolescence of locomotives for freight transport, and a mathematical model has been developed to determine it.

Key words: *Market economy relations, moral consumption of railway rolling stock, appraised object, analog object, cash flows.*

Title: Study and monitoring of driving forces that arise at the contact point between the wheel border and the rail during the motion of the rail vehicle on a curved path of the railway line

Koçi Doraci ^{1*}, Leonard Çomeni¹ Erjon Selmani¹

^{1,2,3} Universiteti Politeknik i Tiranes, Sheshi Nene Tereza 1, Tirane, Shqiperi.

^{1} Corresponding author (kdoraci@fim.edu.al)*

Abstract

One of the most acute problems faced today by Railway Transport Companies is the rapid wear of locomotive wheel borders in the freight transport. Hence, the purpose of this article is to find ways to reduce the forces acting on the wheels of railway vehicles, generally during their movement in small radius turns. For means of simplification has been assumed that the train is moving at uniform speed during a curved path. Analyzing the scheme of action of forces on the pair of wheels, we see that one of the ways to reduce this consumption phenomenon is to reduce the parasitic moment of frictional forces. With reference to the practice of roller-contact studies, we modeled mathematically the redistribution of frictional forces at the point of contact of the wheel – rail pair and realized two computer models for two variants of wheel profiles: conical and curved.

Key words: *Modeling, dynamics of railway vehicles, wheel and rail profile, wear reduction.*

Operation Atalanta in the aftermath of the war in Ukraine Maritime trade and energy security

Natasha Paço^{1*}, Spiro Paço²

¹Drejtor Rajonal, Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të kujdesit
Shëndetësor, Rruja Koci Moisiu, Durrës, Shqipëri

² Drejtor, Drejtoria e Kurrikulave dhe Standardeve të Cilësisë, UAMD,
Rruja Currila, Durrës, Albania

Abstrakt

Operation Atalanta is the European Union's first joint naval operation. Established in 2008 it aims to provide trade routes to the western part of the Indian Ocean and more specifically to the Gulf of Aden and the Somali coast. This operation actively cooperates with the International Task Force 151 and NATO operation "Ocean Shield".

As a result of the civil war in Somalia cases of piracy in this region have increased exponentially in the last decade causing costs estimated at up to \$ 7 billion. These costs calculate not only the value of the goods lost but also factors such as the increase in the insurance liabilities of the goods circulating in the area.

The Russia-Ukraine conflict will increase the flow of goods in this area as it is the shortest and most economical way through which Persian Gulf natural gas and oil can supply the European market.

In this article we will analyze how the security of international maritime trade is closely related to the energy security and national security of the European Union and we will focus on the need to reconceptualize some of the key strategic documents such as EUMSS (European Union Maritime Security Strategy) and EUGS (European Union Global Strategy) and the need for the EU to become a global actor in maritime safety with geopolitical objectives which should not be limited to the control and secure of water under the jurisdiction of member states.

Key words: Operation Atalanta, Antipiracy, Maritime Law, Energy Security, Russian Intervention in Ukraine.

Technology Impact on Transportation Management: The Case of Durres Port

Uendi Çerma^{1*}, Bledi Kacadej²

University Aleksandër Moisiu Durres, *Currlila Street, Durrës, Albania*

Durrës Port Authority, *Trade Road, Street 1, Durrës, Albania*

^{1*} Corresponding author e-mail (*uendicerma@uAMD.edu.al*)

Abstract

With such a dynamic global trade environment that we live, it is very important to have a system that allows transportation to successfully navigate complicated processes around trade policies and compliance from planning and procurement to logistics and lifecycle management.

Medium and long-term investments in technology at Durres Port Authority (DPA) have affected in logistical and operational terms, including a group of governmental institutions jointly accompanied by law enforcement and private operators.

Establishment of an inter-institutional room, technological modernization of interactive systems, fiscalization process, innovative methods of processing documentation bringing facilities by eliminating queues, physical work and reducing multiple costs, key factors that technology systems have influenced directly and indirectly the whole process of transport logistics work by increasing the efficiency and performance of operational processes in DPA.

Key words: Logistics, Transportation Management, Durres Port Authority, Technology Systems.

Theoretical-experimental aspects of determining concrete strength

Dr. Indrit Vozga, Prof. Vladimir Kasemi

indritvozga@gmail.com, vladimirkasemi@yahoo.com

*Production and Management Department, Mechanical Engineering
Faculty, Polytechnic University of Tirana*

Abstract

Concrete strength is the property most valued by designers and quality control engineers. In rigid bodies, there is an inverse relationship between porosity (volume fraction of voids) and strength. Consequently, in multi-stage materials such as concrete, the porosity of each microstructure component can become limiting in durability. Natural aggregates are generally dense and strong; hence, it is the porosity of the hydrated cement paste and the interface transition zone between the matrix and the hard aggregate that usually determines the characteristic strength of normal weight concrete.

Although the water-cement ratio is important in determining the porosity of the matrix composition and the interface transition zone and the strength of the concrete, factors such as compaction and curing conditions (degree of hydration of the cement), aggregate size and mineralogy, types of admixtures of mixtures, geometry and humidity conditions, types of stresses and load rate can have an impact on strength. In this paper will be explained in detail, the impact of several factors on the strength of concrete. While uniaxial compressive strength is generally accepted as the general concrete strength index, the relationships between compressive uniaxial strength and other strengths such as tensile, bending, shear, and biaxial strength are discussed.

Key words: Microstructure component, natural aggregates, compressive uniaxial.

Impact of building's thermal insulation on increasing thermal comfort and reduction of electricity consumption

Rezarta Cara¹, Alma Golgota², Elma Kodra³

¹*University "Aleksander Moisiu", DURRES, ALBANIA*

²*University "Aleksander Moisiu", DURRES, ALBANIA*

³*University "Aleksander Moisiu", DURRES, ALBANIA*

*¹author email: rezi.cara@hotmail.com,

²author email: almagolgota@gmail.com,

³author email: elma2011@hotmail.it

Abstract

Recently, the construction sector in Albania has been developing rapidly when it comes to the variety of construction materials and the most advanced techniques of the time. The challenge for engineers, architects, and builders consists of using and combining them as effectively as possible to ensure maximum comfort at the lowest possible cost. When designing a building, one should bear in mind that the success or failure of the project is based primarily on ensuring internal environmental comfort, as it has been proven that residents who live in an environment that contributes to a healthy and comfortable lifestyle are more satisfied and productive. Unfortunately, this fact is often overlooked, as it is easier to focus on the initial cost of a project rather than to determine the value of the improved health and productivity of the user as well as the reduction of the subsequent costs. Through measurements performed in different seasons and periods, it has been proven that the thermal insulation of a building significantly increases its thermal comfort. Additionally, statistical tables obtained from Electricity Distribution Operator prove that thermal insulation is associated with a significant reduction in electricity consumption, from 35 - 40%, mainly in peak periods. If the Urban Sector of Local Units were to find stimulators, motivating entities to consider the thermal insulation of new buildings, it would make a substantial difference in this regard. The thermal insulation of the existing dwellings' stock, which can be realized through the coordination of the Local Units and the Electricity Distribution Operator policies, would also have a significant impact on the increase of thermal comfort and the reduction of electricity consumption.

Key words: Thermal insulation of buildings, thermal comfort, reduction of electricity consumption.

Administrimi vendor dhe probleme te administritimit te bashkive

**Msc PA., Agron Haxhimali
Prof. Dr. Andri Koxhaj**

Abstrakt

Ne vitin vitin 2013 qeveria shqiptare ndermori iniciative ligjore per te reformuar sistemin e qeverisjes vendore. Nga kjo reforme u riorganizua pushteti vendor ne 61 bashki te medha. Nga shkrirja e 14 bashkive dhe 308 komunave, u krijuan 61 bashki qe perbejne sot nivelin e pare te pushtetit vendor.

Komuniteteve kryesisht ne zona rurale nuk u arrit tu akomodohen interesat e pritshme nga krijimi i 61 bashkive, qofte ne aspektin e efektivitetit te sherbimeve publike dhe administrative, po ashtu edhe ne demokracine vendore dhe pjesmarrjen ne proceset vendimmarese te bashkive.

Keto komunitete qe perbejne 48% te popullsise qe jeton ne zona rurale, duket se jane te prirura per te rivendosur autonomine ne pushtetet vendore duke kerkuar qeverisjen me prane tyre, perfaqesim dhe peshe vote, si dhe marrje sherbimesh me te shpejte, te cilat lidhen me ekonomine rurale dhe sfondin buqesor.

Pas vittit 2015 qytetet si qendra te bashkive, pesuan nje ndryshim urbanistik te kenaqshem. Njesite afer periferise se qytetit vazhduan dinamikat e tyre si para reformes, pra ishin dhe ngelen mire edhe aktualisht. Por, ato qe ngelen pa marre vemendjen e nevojshme, ishin zonat dhe popullsia ne zona periferike, rurale dhe malore.

Pra, ish komunat (sot njesi administrative ne varesi te bashkive) mbeten ne nivele edhe me te prapambetura te zhvillimit sesa kur ekzistonin komunat si institucione kushtetuese, me organe te zgjedhura nga vete komuniteti, me buxhete te tyre, si dhe me pushtet ekzekutiv.

Lenia jashte vemendjes se ketyre zonave ka nxitur mbeshtetesit e ndarjeve, per shkak te ndjesise se janë lënë pas dore nga pjesa tjetër e qytetit/ bashkise, si dhe me shpresën per te marrë më shumë fonde si njesi te vecanta.

Ceshtja e rindarjes eshte sot me e nxehet se kurre ne axhenden publike dhe politike. Ka nje dakordesi ndermjet paleve, si dhe nje komision bipartizan ne parlament per te trajtuar dhe rishikuar ndarjen aktuale, edhe pse palet politike maxhorance dhe opozite kane qasje te ndryshme.

Rendesi ka qe procesi i rishikimit dhe korrigjimit eshte ne zhvillim. Njesite e reja do te krijohen nga bashkimi i disa njesive admistrative (ish komuna) ne kufijte qe ato aktualisht kane. Pra, ne kete menyre, grupimi i ketyre njesive do te krijoje nje bashki qe do qeverise komunitet ne zonat rurale.

Krijimi i njesive te reja te qeverisjes vendore, do te sjelle perfaqesim me te larte, demokraci vendore, pjesmarrje qytetare dhe rritje te peshes se votes.

Sigurisht qe modeli i reformes territoriale me ndarje, do te sjelle rritjen e numrit te njesive vendore.

Fjale kyçe: Komunitete, zona rurale, qeverisja vendore.

Multi-Disciplinary Sciences

Numerical parametrizations of L₁ and L₂ Lagrange point trajectories and their invariant manifolds

Azem Hysa¹, Marsida Klemo², Fabiana Cullhaj (Muharremi)³,
Orgest Beqiri⁴, Envisa Ajazi⁵

¹*Aleksander Moisiu University of Durres, Applied and Natural Science
Department*

²*Aleksander Moisiu University of Durres, Applied and Natural Science
Department*

³*Aleksander Moisiu University of Durres, Mathematics Department*

⁴*Aleksander Moisiu University of Durres, Mathematics Department*

⁵*The United School of Perondi, Local Education Office,
Kuçovë, Albania*

Corresponding e-mail: azemhysa@uAMD.edu.al

Abstract

Many of the problems facing physicists and applied mathematicians involve difficulties as nonlinear governing equations, variable coefficients, and nonlinear boundary conditions at complex known or unknown boundaries that preclude solving them exactly. In this paper we introduce a numerical parametrization of the orbits around the Lagrange points of the circular restricted three-body problem, together with their stable and unstable invariant manifolds. Studying about Lagrange points is very important. On December 25, 2021, the James Webb Telescope was launched into space. Why was Lagrange point L₂ chosen to send the Web telescope? This point will be the James Webb Space Telescope's home in space. The stable and unstable invariant manifold associated to Lagrange point orbits are the phase space conduits transporting material between primary bodies for separate three-body systems. Manifolds and optimal control were used to better understand trajectories in the circular restricted three-body problem. Equations of this problem were used to generate two-dimensional stable and unstable invariant manifolds.

The numerical integration requires an initial position and velocity so that it can generate a trajectory over a specified time interval. A zero initial velocity is required to find the stable manifold to travel to a Lagrange point. The stable manifold can be propagated forward and backward in time so that a spacecraft is able to travel to and from a Lagrange point on the manifold. Low-energy lunar exploration orbit is designed by changing orbit at a certain intersection field through manifold of two periodic orbit of three body system. An example of orbit design is given to show that the Earth-Moon transfer orbit based on invariant manifold splicing has the characteristics of energy saving and long-time consumption.

Key words: Lagrange points, invariant manifold, spacecraft.

The perennial challenge for professional education

Klarida Prendi¹, Besiana Elezi²

^{1,2}Aleksandër Moisiu University Durrës

L.1, Rr. Taulantia, Currila

Durrës, Albania

**¹author: claridaprendi@yahoo.com*

²author: besiana_e1@hotmail.com

Abstract

It is in the nature of education that socio-economic change of society and approaches to knowledge, produces new demands on schools, lecturers and researchers, requiring constant analysis, evaluation and debate. In no education aspect, this more prominent than in curriculum development. This paper addresses the main issues of professional education in the direction of curriculum improvement and evaluation of this curricula by the labor market. This is important at a time when the educational discussion has been more about pedagogy and strategies for effective learning rather than the content of the curriculum or societal concepts on which teaching should be based. This paper is a response to some of the key issues raised regarding the challenges of professional education and its importance in the labor market, from a perspective that sees professional education as a priority for long-term sustainable economic development.

Key words: Professional education, curriculum, skills, knowledge

The monitoring of CO in the air in Durres, Albania

Dr. Anisa Liti¹, Msc. Orges Cara²

¹ *Lecturer "Aleksander Moisiu" University, Durres, Albania*

² *CEO Ekomjedisi Durres, Albania*

E-mail: anisa.liti@yahoo.com

Abstract

CO is produced by incomplete combustion of carbonaceous fuels such as wood, petrol, coal, natural gas and kerosene⁶. Motor vehicles and industries are recognized as main sources for atmospheric CO pollution in urban areas. Acute effects are due to the formation of carboxyhemoglobin in the blood, which inhibits oxygen intake. At moderate concentrations, angina, impaired vision, and reduced brain function may result. At higher concentrations, CO exposure can be fatal⁵.

The study shows that in Durres the values of CO in the air is at an average value within the Albanian standard, which is 2mg / m³, and also within the EU standard, which is 10 mg / m³.

Key Words: CO values, CO health effects, air pollution, EU standards, Albanian standards

Free movement in the COVID -19 era

PhD Iris Dhamo¹, PhD Ana Dhamo²

Aleksandër Moisiu University, Durres, Faculty of Professional studies, Faculty of Law

Email: irisdhamo@libero.it

Abstract

In this conference we want to make our contribution in the theme " Free movement in the COVID-19 era", concept of *free movement*, origin and evolution, and how COVID - 19 changed this fundamental right. At first we have make an *historic excursus* of this fundamental right since 1789 with the French Declaration of human rights, passing through the Universal Declaration of Human Rights of 1948. In second place we have analized the Ministerial Decrees related to the limitation of free movement, expecially Albania and Italy, and how these Decrees chainged the fundamental right of free movement, form 2020 thereafter. The power of order in urgent situations constitutes an exception to the principles of typicality and nominativeness and allows flexibility of maneuver to the administration. In the current context of a globalized economy, the movement of goods and workers has become essential to the point of not being stopped even by the pandemic. For this reason it is to be considered that the freedom of movement of persons must also be guaranteed as much as possible even during an emergency situation

The third theme in which was focused our study is related to the analysis of how has affected this limitation the lives of the UE citizens the Non UE citizens, how can they travel in a pandemic era, and how has changed their live due to this limitation

- 1 - Fields of application, legitimate of application and procedural aspects related;
- 2 - Comparative analysis of the UE citizens and the non UE citizens.

Conclusions

In a pandemic era we can still see e difference between the citizens of the UE and the non UE citizens. In the face of a certain sacrifice of freedom to free movement, it is necessary to objectively affirm the resulting advantage for public health, which to justify this limitation, should be proportionate

Objectives

Preserve the fundamental right of the free movement.

The states of the union do not discriminate between European and non-European citizens

Key words: free movement, origin, differences, COVID – 19.

Evaluation of physicochemical parameters of tetra pack milk in five months in Tirana Albania

Dhurata Hysa¹, Erneleva Shaba², Daniela Begaj³

¹Municipality of Tirana

²Municipality of Tirana

³Zepa natural Company

Corresponding e-mail: dhurata893@gmail.com

Abstract

The aim of this study is to evaluate the physicochemical parameters of UHT long life partially skimmed cow milk in five months in Tirana, Albania. In the ultra-high temperature (UHT) process, milk is subjected to high temperatures, above 135 °C for a few seconds, resulting in a product with a shelf-life of several months when stored at ambient temperature. Chemical and physical changes in the milk can lead to off-flavors, browning, fat separation, sediment formation or gelation during the subsequent storage. Various physiochemical properties of milk were analyzed and compared with Albanian standard. UHT milk stored at 4 °C and 20 °C had the longest shelf-life of 34-36 weeks, limited by sediment formation. Storage at 30 and 37 °C considerably decreased the shelf-life of UHT milk to 16-20 weeks, whereby changes in sediment formation, taste and color were the limiting factors. The analyzing is relying in the ISUV laboratory in Tirana, Albania. Analyzing the experiment done for several months, we notice that in the winter: fats are higher, the acidity of milk is lower and density in the 20 °C is higher. Storage temperature was found to have a major impact on the stability of UHT treated milk during the 51 weeks of storage. A long shelf-life of UHT milk was favored by cold or ambient storage temperatures, whereas the shelf-life decreased considerably when storage temperature increased.

Key words: UHT milk, physicochemical parameters, skimmed cow milk.

Re-dimensioning of work in closed institutions during pandemic situations

Dr. Blerina Gjerazi*

¹Lecturer, University "Aleksandër Moisiu", Faculty of Law and Political Sciences, Durrës

Corresponding e-mail: blerinagjerazi@gmail.com

Abstract

The pandemic situation affected the political, economic and social situation of many countries in the world. In addition to an economic crisis and growing uncertainty it spurred the development of multifunctional skills in various employment sectors and the re-dimensioning of work. While many professions adapted to online work some very specific professions, such as closed institutions found this adaptation impossible. As a result, the extraordinary importance of managing the efficiency of human resources is highlighted, as well as the re-dimensioning of roles and responsibilities in response to the extraordinary situation created. This re-dimensioning considers not only the practical issues of exerting the profession, but also the strengthening of the individual professional and psychological capacities of the employee. An airtight line of thinking, acting and caring at the personal, environmental and institutional level intertwined with a high level of social responsibility.

Taking as a case study the Albanian prison system through this paper has been aimed analyzing and discovering the strategies, techniques and resources available for labor management in penitentiary institutions, challenges in fulfilling roles and responsibilities, and the level of adaptation of staff to the pandemic situation. Some of the main questions discussed during this paper include: What were the lessons learned during pandemic situation regarding the management of human resources? How the staff responded to the changing needs of the organization? What were the institutional approaches towards staff motivation?

The qualitative and quantitative data collected for the purpose of this study helped to raise the main hypothesis that the pandemic have had significant effects on re-dimensioning work for specific occupations both in managerial and practical terms. Human resource needs shall be considered when resizing, thus building an effective motivational process.

Key words: closed institutions, human management, work dimensions, human resource planning, prison system.

Zbatimi i optikës në jetën e përditshme

Florin Zyberaj¹, Azem Hysa²

¹Shkolla e mesme e bashkuar, Shishtavec, Kukës

²Universiteti "Aleksander Moisiu", Durrës

Corresponding e-mail: florinzyberaj@yahoo.com

Abstrakt

Hyrje: Optika është një ndër degët e fizikës e cila gjen zbatim në shumë fusha të jetës, si në mjekësi, astronomi, teknikë, telekomunikacion etj. Njohja dhe gjetja e zbatimeve të otpikës në jetën e përditshme përbën një hallkë shumë të rëndësishme të lidhjes së optikës me jetën reale.

Në pjesën e parë të këtij punimi është trajtuar zhvillimi i nocioneve dhe teorive fizike në aspektin historik si dhe trajtimi shkencorë i optikës. Në pjesën e dytë është trajtuar zbatimi i optikës në jetën e përditshme që do të jetë dhe më thelbësori i trajtimit të kësaj teme.

Qëllimi: Të shpjegojmë, të arsyetojmë dhe të ilustrojmë fakte të zbatimit të optikës në jetën e përditëshme duke i interpretuar këto zbatime. Gjetja e materialeve dhe interpretimi shkencorë i tyre është bazuar në leximin e literaturave të huaja, diskutimi me petagogë dhe navigime në internet. Gjëja më e rëndësishme është që në kohët e sotme po gjenë gjithnjë e më shumë zbatim optika, gjë që e bën edhe më atraktive këtë fushë të fizikës. Është trajtuar si optika valore ashtu edhe ajo gjeometrike dhe optika kuantike, por zbatimi në praktikë është një kombinim i tyre.

Konkluzione dhe diskutime: Duke qenë se shumë aparatura me teknologji të lartë zbatojnë ligjet e optikës, është e qartë se studimi rreth ideve të reja, zbatueshmërisë së saj, përbën thelbin e studimit. Shumica e aparatave në mjekësi, telekomunikacion dhe në mbrojtje ushtarake përdorin fibrat optike, si mjete të teknologjisë së re ndaj kërkimi në këtë fushë e bën edhe më të rëndësishm studimin. Gjithashtu përdorimi i tyre në mbrojtje ushtarake u jep kombeve të ndryshme gjithnjë e më shumë mundësi për të pasur paqe në botë. Duke marrë shkas nga përdorime në shumë fusha të lazerave, arrijmë në përfundimin se optika kuantike po zë gjithmonë e më shumë një vend të rëndësishëm në teknikë, mjekësi, etj. Gjithashtu zbulueshmëria dhe terapia e shumë sëmundjeve duke përdorur endoskopin, i jepet gjithnjë e më shumë rëndësi zbatimit të ktij mjeti në teknologjitë mjekësore të kohës.

Fjalë kyçë: Optika kuantike, fibrat optike, telekomunikacion.

Challenges of Women, Peace and Security Agenda

Ines Stasa ^{1*}

¹*Epoka University, Tirana, Albania*

Abstract

The Albanian non-permanent membership mandate at the United Nations Security Council is challenged among other regional and country-based disputes, by two major international events in Afghanistan and recently in Ukraine. At the same time, Covid-19 pandemic has worldwide deteriorated the women's inclusion and security situation. Albania's priorities in the Security Council are Women, Peace and Security Agenda; human rights and international law; countering violent extremism; climate and security. One of the top priorities on the Albanian foreign policy agenda delivered from the Minister for Europe and Foreign Affairs is the advance of Women, Peace and Security Agenda (WPS). Since its beginning in 2000, the WPS have contributed to mainstream a gender-based national social and security strategies and policies, by putting more efforts on strengthening existing social networks, creating new spaces for debate and other modes of communication in order to improve ways of including women in the processes that vary a lot accordingly to national and regional contexts. After nine consecutive Resolutions on Women, Peace and Security Agenda, the question that still arises is to what extent have we improved the way women and girls participate in the peace-making and decision-making processes. How has the legalization of gender enhanced and made on the country- basis politicians more accountable towards issues of peace and security. Obviously, in Albania, in a country free of ethnic and border disputes differently from other neighboring countries in the Western Balkans, this Agenda is framed into two main pillars: improvement of policy documents; increase of women's participation in the security sector at home and abroad and creating capacities to a better protection and rehabilitation of women in the field of peace and security.

Key words: Women, Peace and Security Agenda, Albania National Plan of WPS, Albania in United Nations Security Council.

^{1*} Ines Stasa was born and raised in Albania, where she finished Bachelor in Political Science at the University of Tirane. Ines is graduated with a M.A in International Relations at Leeds Beckett University in United Kingdom. Currently, she is finishing her P.h.D.

thesis on transitional justice in a comparative analysis between Albania, Kosovo and North Macedonia. Her thesis is a combination of qualitative and quantitative method in two main theories of compliance and of regime change and consolidation in the Western Balkan countries. She has presented research articles in many international conferences and published in international journals mainly on transitional justice, responsibility to protect, liberal international order and of politics on gender justice. Ines has also participated at OSCE/ODIHR school on Political Parties and Democracy; also attended the summer school “Democratic innovations in the EU and in Europe”, held by University of Saint –Louis Brussels; Summer School participant “Justice after mass atrocities” organized by Center for Comparative Conflict Studies, University of Belgrade, and participant at Summer School “EU law and European Governance in populist times”, UCLan Cyprus, School of Law. Ines research interests are on democratization processes in the Western Balkans, reconciliation and transitional justice.

Recognition and enforcement of international commercial arbitration awards

Bledar BITI^{1*},

*Universiteti "Aleksandër MOISIU", Lagja Nr.1 Rruga Currilave, Durrës,
Albania
avbiti@hotmail.com*

Abstract

International Commercial Arbitration is an important institution of law in order to resolve disputes in the field of international trade.

Economic development and intensification of the interaction of legal entities with different nationalities, naturally generates conflicts, which are resolved much faster and with less cost through Arbitration as an alternative method.

But, after resolving the dispute, it is important to implement the final arbitral award, especially in conflicts of an international nature.

This paper will address the decisions of international commercial arbitrations, their meaning, form, legal effect of these decisions and emphasis will be placed on the process of recognition and enforcement of these decisions.

Handling with the process of recognizing and enforcing final arbitral awards is crucial because there can't be justice if the final arbitral award is not enforced in a timely and appropriate manner. Also, because different states not only have difficulty accepting foreign arbitral awards but also have different arrangements on the issue of their recognition and enforcement.

Key words: International Commercial Arbitration, Recognition and enforcement of the Arbitration Awards, New York Convention 1958

¹ Lecturer at Department of Applied Sciences and Nature, Faculty of Professional Studies, University "Aleksandër Moisiu" Durrës

Vocational Education: Fostering University – Business long-term collaboration

Prof. Asoc. Dr. Gentiana Kraja¹, Dr. Llambi Prendi², Dr. Arian
Dedej³

¹Aleksander Moisiu University

²Aleksander Moisiu University

³Aleksander Moisiu University

Email: gentianakraja@yahoo.com

Abstract

Vocational Education has been a priority for the government in the last years, expressed also in several documents as educational strategy, Higher Education law and Strategy of Employment and Skills. This prioritization aims the creation of a system that at best meets the need of the labor market. The improvement of vocational education is seen as good path to fulfill the gap between university and labor market through improving professional skills, life skills development (soft skill) and an offer focused to business need. From a business standpoint, vocational education receives a great deal of attention and are demonstrated as a profitable long-term investment with a significant contribution to productivity growth. Cooperation with the university can be formal and / or informal. The purpose of this paper is to analyze the cooperation between Universities and Businesses in the business perspective, the methodology used is through descriptive analyze based on primary and secondary data collection.

Based on the results we expect to contribute with suggestions for all business to encourage building strategic partnerships with universities. One of the main conclusions of the paper is that, when businesses are connected to universities, they have a ready-made pool of talent filled with exactly the type of people that they need and also working with universities, they can guide students to develop the skills that they need to form a partnership

Key word: higher education institutions, business, cooperation, partnerships, vocational education.

Jel classification: M20, A20, L29.

Professional programs at the faculty of education, uAMD

Dr.Ilir Sallata¹, Dr.Orneda Gega², Dr.Rita Loloci³, Dr.Menada Petro⁴

University "Aleksander Moisiu"

*Faculty of Education
Life Long Learning Center
Durres, Albania*

**¹author email: il_ir@hotmail.com*

²author email: ornedagega12@gmail.com

³author email: ritaloloci@gmail.com

⁴author email: menada_petro@yahoo.com

Abstract

The Albanian education system has evolved and is adapting to the national and global protection of education. One of the lines of education in the global society is also vocational education. Importance of education and vocational training of Law no. 15/2017 For vocational training in the Republic of Albania, article 4 / point3, as well as the provision of a preliminary goal of the National Employment Strategy 2014-2020 is related to the employment rates of graduates from vocational education. , are in line with the mission, general and specific goals of the University "Aleksandër Moisiu", Durrës (UAMD), where it is emphasized that the preparation of all is active for the Albanian democratic society and for European values. The vision of the mission of the Faculty of Education, in line with the mission of UAMD, aims to realize the right opportunities, to create the right terrain to facilitate the viewing of their potential opportunities and skills and as exercised with high professionalism. ethics, professions derived from various study programs.

In the academic year 2021-2022 at the Faculty of Education of UAMD, were opened for the first time the 2-year professional programs "Educator for the age of 0-3 years" and "Guardian for the third selection".

This paper aims to present the innovations of some professional study programs, in relation to the needs of the Albanian and global society, general that characterize the program as well as professional competencies that technology professionals, how can start.

Key words: education, Faculty of Education, professional study program, curriculum, competencies.

Port Baseline Survey, Port of Durres, Albania

¹Jerina Kolitari, ²Rigers Bakiu, ³Laura Gjyli, ⁴Altin Murto, ⁵Arjan Demiri, ⁶Hatem Hanafy

¹Laboratory of Fisheries and Aquaculture, Agricultural University of Tirana,
Albania

²Departament Aquaculture and Fishery, Agricultural University of Tirana,
Albania

³Department of Applied and Natural Sciences, Aleksander Moisiu University of
Durres, Albania

⁴Agricultural University of Tirana, Tirana, Albania, Tirana

⁵Albania Directorate of Fisheries and Aquaculture Services, Ministry of
Agriculture and Water Administration, Tirana, Albania

⁶Arab Academy for Science, Technology & Maritime Transport

Abstract

Port of Durres is the largest port of Albania. It is situated in the southwest part of the city of Durres. The port is formed by two breakwaters which protect an inner basin of 67 hectares with a depth ranging from 7.5 to 11.5 meters and 11 berths with about 2200 meters of quay. Entry channel to port has a depth of 9.5 m and width of 120 m. The total land area is about 80 hectares. Sampling for PBS in port of Durres were performed at 3 sites for water column analysis (D1, D2 and D3) and 2 sites for benthic analysis. Parameters: Abiotic parameters (temperature, salinity, water transparency), Nutrients, Bacteria, Plankton (phyto-, zooplankton and ichthyoplankton), Benthos (phyto- and zoobenthos), Fish. Methodology used: Standard chemical and biological methods for seawater analysis. *Pseudo-nitzschia* spp. was the most abundant taxa with maximum of 208 cells mL⁻¹ at Station D3. *Pseudo-nitzschia* is a marine planktonic diatom genus containing some species capable of producing the neurotoxin domoic acid (DA), which is responsible for the neurological disorder known as Amnesic Shellfish Poisoning (ASP). 12 out of 32 presently known species of this genus are capable to synthesize DA, so detailed analysis and determination of this taxa is needed. Several potential toxic taxa were recorded: *Akashiwo sanguine*, *Alexandrium* spp., *Gonyaulax polygramma*, *Lingulodinium polyedra*, *Prorocentrum micans*, *Prorocentrum minimum*, *Pseudo-nitzschia* spp. Microphytoplankton population density varied from 146 cells mL⁻¹ at Station D3 to 20840 cells mL⁻¹ at Station D2. 83 microphytoplankton taxa from 4 classes (Prymnesiophyceae, Dictyochophyceae, Bacillariophyceae and Dinophyceae) were recorded in total. Diatoms were the most dominant group.

Key words: Sampling, Port baseline, water column, toxic taxa.

Prevention of conflict-of-interest situations in public administration

Phd. Mentor Isufaj

*Department of Justice
Faculty of Political and Legal Sciences
“Aleksandër Moisiu” University, Durrës
isufajmentor@gmail.com*

Abstract

Legal regulations in the field of conflict of interest in public administration arose as a necessary requirement for building the rule of law, and the integration of our country in international organizations, and aim to resolve the problems of conflict of interest in public administration in our country, its types, as well as the institutions responsible for its prevention.

In the last two decades in our country have been undertaken a series of policies to draft the necessary legislation to prevent and combat the phenomenon of conflict of interest as a tool to fight corruption and strengthen the integrity of institutions in the country. These policies for drafting the necessary legislation to address the conflict of interest are a requirement for the challenges of building the rule of law, an efficient and professional administration in the service of citizens and our country's obligations to the European integration process and membership in international organizations such as Council of Europe and United Nations. Legislation has changed continuously in recent years in an effort to adapt to the problems that have arisen during its implementation in practice. These efforts have materialized with the adoption of an entire legal and procedural framework. A comprehensive reform has also been made in the training and preparation of professional human capacities, for the responsible implementation of the law and in this field.

The concept of ongoing conflict of interest is the situation in which a conflict of interest may recur repeatedly and/or frequently in the future. Legislation for the prevention of conflict of interest has provided for the obligation of every official to take active and effective measures, at the most effective time to avoid conflict of interest situations. The obligation to take measures to avoid conflict has not only every official, but also every superior and superior institution, at the moment it is informed by the official himself about the situation of conflict of interest.

However, the impact of all these efforts has not been sufficient and effective and the conflict of interest remains a complex challenge and issue to be addressed and resolved.

Necessary legal regulations aim at resolving the problems of conflict of interest in the public administration in our country, the forms of its occurrence, and the institutions responsible for its prevention and elimination.

Key words: conflict of interest, ongoing, administration, public, prevention.

Diesel quality monitoring in some refueling station

Milidin Bakalli^{1*}, Julis Selamaj², Enkeleda Xhemaj², Albim Hoxha²

¹* Faculty of Professional Studies, University of "Aleksandër Moisiu" Durrës,
Currilave venn, 2001, Durrës, Albania

²Central Laboratory of Armed Forces, Myslym Keta venn, 1002, Tirana,
Albania
bakallim@gmail.com

Abstract

Albania has implemented the fuel quality directive 98/70/EC from 2007. Diesel fuel consumption is dominant in Albania as in most European states. Based on the statistic data of customer most of fuels are imported. From 1 January 2009, only the diesel fuel meet the requirements of Albania standard S SH EN 590 is permitted to be placed into the market and used in road vehicles. Poor fuels quality was reported from investigative media, State Technical and Industrial Inspectorate and environmental status report. The aim of this study was to assess the quality of diesel samples and impact of pollution in environment. Approximately 35 samples were taken at refueling station at Tirana, Kamza and Durrës cities during 2021. Fuel parameters analysis were cetane index, density at 15 °C, distillation 250 °C, 350 °C, 95 % point, and sulphur content. Most key fuels parameters in the samples taken during our study were within the tolerance limits. In total, three non-compliances diesel were founded. The parameter falling outside the specification was sulphur content. The presence of sulphur in fuels contributes to decreased air quality and has negative impact in human health. Based on these data we recommend the responsible institution that monitors the refueling stations to impose penalties when non-compliant samples were identified.

Key words: diesel, sulphur, quality, vehicles, standard.

Riverine Macro-litter: Plastic Pollution of the Erzen River (Albania)

**¹Serbes Bici, ²Samet Përzhilla, ³Laura Gjyli, ⁴Jerina Kolitari,
⁵Brisejda Lala**

¹Department of Technical Medical Sciences, Aleksander Moisiu University of Durres, Durres, Albania

²Faculty of Nursing, Trakya University, Edirne

³Department of Applied and Natural Sciences, Aleksander Moisiu University of Durres, Durres, Albania

⁴Laboratory of Fisheries and Aquaculture, Agricultural University of Tirana, Tirana, Albania

Department of Biology, University of Tirana, Tirana, Albania

⁵Department of History, Aleksander Moisiu University of Durres, Durres, Albania

Abstract

Marine plastic pollution is an increasing environmental threat. 80% of the world's ocean plastics derives from rivers. In addition to carrying to the ocean the flow of a large portion of riverine litter is interrupted and retained within river basins, particularly at estuaries, and river banks. The riverine litter surveys were carried out on riverbanks at two study sites along Erzen River, at Katundi i Ri village and at the mouth. Study sites were randomly selected along the riverbank, parallel to the waterline, with a stretch of 100 m long. The mean litter density of the Erzen River was 2,487 items/100 m and 2.423 items/m². The largest part of riverine litter items at the aggregated level were made of artificial polymer materials (93%). The second most considerable material type of riverine macro-litter items at the aggregated level was glass/ceramics. Among 65 litter item categories recorded, polystyrene pieces 2.5 cm > < 50cm, > 50 cm (G82+G83) were the most frequently found items with a percentage of 43.4%. The third most considerable group of riverine macro-litter items was foam sponge (G73) with 11.3%, followed by drink bottles <=0.5l (G7) with 7.7%, drink bottles >0.5l (G8), with 6.4%, and shopping bags, incl. pieces (G3), with 4.8%. Single-use plastic items represented a percentage of 26%. If we analyze the sources of riverine litter the most part of riverine litter belongs to tourism and recreational activities, including poor waste management practices.

Key words: macro-litter, riverbank, Erzen River, plastic.

Challenges of Youth Employment in Albania

¹Greta Petriti ,²Tea Petriti

^{1,2}Faculty of Integrated Studies with Practice, Durres, Albania

*¹author email: gretapetriti@yahoo.com

²author email: tpetriti@gmail.com

Abstract

This paper intends to analyze the challenges faced by Albanian youth in the labor market and setting out the measures that needs to be taken on improving the employability. Many young people in Albania are neither in employment, nor in education or training (NEETs). Young people, who have just finished school, face various difficulties in finding a job. Statistics reveal that Albania is currently facing a severe youth unemployment crisis. Nowadays, youth employment rates fall approximately 20% below the national average.

There are multiple and complex causes behind youth unemployment. Among them, the quality and relevance of education, inadequate employment criteria, inflexible labour market and regulations, increase of unemployment with decrease of educational levels and the education system is not producing the skills for the labour market. There are many unsafe job search platforms and often young people are uncertain about the jobs they are applying for because there is not much information provided. Employers often provide unrealistic information about working conditions.

The Youth Employment has been announced as a significant reform that the Albania Government intends to reach in the Economic Reform Program 2021-2023. The government should consider improving its strategies for integration of young people and NEETs. Only less than half of the unemployed seek employment through public employment services, proving that the economic aid scheme, labour offices and active labour market policies need to be better structured to support the unemployed. Here are listed a number of factors that need to be considered in influencing effectiveness of youth employment policy: a strengthen career guidance for young people, creation of tailored programs to support businesses that hire young people, engagement of youth organizations to undertake awareness campaigns, and further support the launch of youth start-ups to promote youth entrepreneurship.

This research, “Challenges of Youth Employment in Albania” proposes some recommendations regarding how to optimally overcome this essential problem.

Key words: labour market, youth employment, challenges.

Findings of the questionnaires on the use of mobile phones in daily life

Marsida Klemo¹, Julian Priska²

^{1,2}*Applied and Natural Science Department, Professional Studies
Faculty,*

Aleksander Moisiu University, Durres, Albania

Corresponding e-mail author: marsi_82h@yahoo.com

Abstract

This study aims to raise perception of the health risks of cell phone use. It presents the results of a questionnaire completed mainly by students and staff of university, which was attended by 85 people (50 women and 35 men).

The purpose of this questionnaire was to find out how much use this tool finds in the daily lives of young people, which applications were more frequent, which they spent more time and the impact that the mobile phone can have on everyone's health.

Regarding the achieved results we can say that: i) among the most used smartphones by the interviewees turned out to be the iPhone and Samsung type; ii) the duration of mobile phone use for phone calls and listening to music was in the time range of 1-3 hours; iii) about 84% of respondents did not wear headphones during telephone conversations; iv) 31 people responded that they use social networks 1-2 hours a day while 24 others more than 2 hours and the rest up to 1 hour; v) regarding the duration of mobile phone used by most respondents (about 75%) was the answer over 5 years ; vi) very important was also the radiation that the cell phone has that most of the people did not know or had mistaken in determining the type of radiation

vii) Staying too long on social networks or WhatsApp and viber communications has resulted in many with the effect of eye pain followed by nervous exhaustion and headaches.

This study provides a new clue to the level of awareness and perception of cell phone risk.

Key words: Smartphone; Risks; Questionnaire; University.

Some propositions about clifford's semigroups

^{1*}Osman Hysa, ²Arben Reka

^{1,2}*Department of Mathematics, Faculty of Information Technology*

“Aleksandër Moisiu“ University, Durrës, Albania

¹*author e-mail: o.hysa@yahoo.com

²author e-mail: benreka@gmail.com

Abstract

An important subclass of the class of regular semigroups is the class of Clifford's semigroups.

In this article we will formulate and will prove some propositions about this class of semigroups. We will show that there is a connection between the Clifford's semigroups, interchangeability of any two elements that are inverse of each other and the coincidence between of the left and right Green's relations \mathcal{L} and \mathcal{R} in these kind of semigroups.

Then, we will see an another propositions where the Clifford semigroup looks like as union groups and where all his one-sided ideals are also the two-sided ideals.

Key words: *clifford's semigroup, green relations, one-sided, two-sided ideal.*

The legal and social protection of senior rights in Albania and Europe

Dr. Saimir Shatku

FVFR, UST, Tirana-Albania

Abstract

When we talk about the social and legal protection of the elderly, we consider the legal and institutional framework created specifically for the protection of the rights of one of the most vulnerable social groups against economic, social and health uncertainties. It must be said that today's developed countries are engaged "full time", in the creation of appropriate conditions, that is, a comfortable environment so that, their life in this stage of somewhat laborious existence, be easier, more protected and healthier.

Europe (EU), where we went to be a member, pays a special attention to this age-group, placing them under a special protective umbrella and thus giving them a more privileged social status, comparable with the states in needs, which require a greater care.

Unfortunately, our country is still far from these standards, where, as a matter of priority and a great problem is still the pension value, which is often not sufficient enough to cope with the payment of the medical drugs that they need each month for their health-welfare.

So, there is not yet a national strategy by the relevant state institutions in relation to the treatment of social and economic problems of this age group. However, within the framework of approximation and harmonization of the Albanian legislation with that of EU, this will be one those aspects of social life, which would require greater attention from the state and specific policies regarding these issues.

Technology and virtual reality in teaching -the challenge of the new century

Prof.Assoc.Dr. Jani SOTA

University "Aleksandër Moisiu", Durrës
jani_sota@yahoo.com

Abstract

The COVID-19 pandemic has changed the education way of function for millions of people around the globe. Isolation measures because of the Covid-19 pandemic brought, among other things, new and previously unexplored challenges in the teaching process. Teachers, pupils, students, and parents faced the need to align learning needs with technological innovations, turning their homes into a separate school for all. They had to adapt a physical environment to their homes, to avoid distraction. Moreover, they had to better manage their computer time, as well as use new ways of communication with teachers or educators, especially when they needed help. On the other hand, the pandemic served as a reflection period for all individuals and researchers in the field of education, to understand how much youth and education systems must cope with to encourage the application of online educational assessment of learning instead of classroom traditional assessment.

In the framework of pedagogical methodology that offers a study, we have tried to show the importance of adapting the subject to online teaching (ratio of theoretical and practical part within the subject), curriculum design and development and teacher profile. Valuable information is also provided on how these challenges can bring much-needed innovation to education, given the digital approach and new online methods used in response to the crisis, best practices from Member States, including new and existing teaching resources, etc., that address current challenges and to be used by teachers, other education professionals and the public. Albanian schools joined this initiative and shared their valuable experiences with European colleagues. Adapting to online teaching tools, the Council of Europe joined the efforts of the Albanian authorities by preparing the Albanian version of the manuals for teachers, who should be provided with knowledge of the use of ICT equipment, to manage any situation, adaptation to the changes of time and threats of nowadays.

Keywords: Online teaching, digital technology, internet, pedagogical method, pupils / students, educational system.

The impact of the pandemic on the quality of education in our country

Worked by. Phd. Luljeta Hasani

Abstract

The outbreak of the pandemic, in the framework of isolation measures, and in the context of preserving health and life, had its negative impact on the field of education in our country.

Introduction: The material presents the analysis of the impact that the pandemic had on the education system during the occurrence of Covid - 19. The measures taken and the continuity of the learning process during the 2-year period of the pandemic are analyzed.

Objective: To analyze the chronology of progress, measures of shortcomings, mandates, during the Pandemic, mainly this in Higher Education. Drawing conclusions in order to make the right decisions for the improvement and successful continuation of the education system.

Method: Descriptive method of analyzing the situation focusing on the experience before, during, the Pandemic. In addition to the descriptive character, the historical character of this phenomenon was used, unknown by the WHO, and other management organizations, as well as the measures taken by the Ministry of Education, Youth and Science. Online teaching, weaknesses and shortcomings, as well as findings for concrete cases were analyzed.

The pace of pandemic spread led the experts to decide on making education at all levels shift to the application of online methods.

The Council of Europe joined the efforts of the Albanian authorities by preparing the Albanian version of the Teacher Handbook "Teaching competencies for democratic culture" and the "Handbook for Education for Democratic Citizenship", as part of a project funded by the Swedish International Cooperation and Development Agency (Sida) "Strengthening Education for Democratic Citizenship in Albania".

Conclusion

The Ministry of Education this academic year to make transparent to pupils and students part of the teaching and academic program which have not been developed for various reasons which should be administered in a time frame together with the new programming provided for this academic year, in order filling in the gaps created by the situation.

Key words: pandemic, online teaching, educational institutions, efforts of the authorities

PPPs and their application in Albania

Dr. Rinaldo Muça

Abstract

"PPPs are already in vogue. In the period 2014-2019 the government, in partnership with the private sector, has undertaken 12 of them with budget support and has in the process of contract approval 2 more. The annual budget expenditures that go to these PPPs are estimated at approximately 3-3.5% of the total budget for 2020. The effects of the decisions taken today will extend throughout the next 10 years, for some PPPs even beyond the year 2045. Making such forecasts, especially economic-financial, for a country like ours that does not have a clear economic model in general and by sectors in particular, competitive advantages identified and strategies to reap them effectively thus preventing the risks that could threaten them, it seems, as the Americans say, a "long shot".

PPPs or concessions are favorable in themselves, at least in theory. They currently free up budget funds to be used in other areas, perhaps more priority or where private interest is lacking and / or inaccessible; enable better risk management according to the well-known postulate that the "bureaucratic cart of the state" is not as efficient when it comes to managing money compared to the private sector; bring managerial and technological innovation, better serving the final "customer" ie the taxpayer and also, opening to the private sector, the market of a service where the state has a monopoly, enables the collection of profits from competition between interested operators. "These benefits are shared between all parties involved, the state, the private sector and the public."

The paper aims to shed light on the performance of PPP assessment in Albania, as a business model for the public sector in cooperation with the private sector, especially during the Covid and post-Covid period 19.

Key Words: PPPs, long shot, technological innovation.

The approximation of the Albanian legislation with the EU law in the maritime sector –investigation on marine casualties and incidents

MSc. Artion Beqiraj

*Durrës Bar Association
“Aleksandër Moisiu” University of Durrës
ab.lawstudio@gmail.com*

*PhD. Pranvera Beqiraj (Mihani)
“Aleksandër Moisiu” University of Durrës
pranvera85@gmail.com*

Abstract

The paper researches the legal basis of the approximation of the Albanian national legislation in the maritime sector with the European Union (EU) maritime law, during the process of integration of the Republic of Albania in the EU. The National Plan of European Integration (NPEI) 2020-2024, provides for the approximation of national legislation with that of the EU in the field of investigation on marine casualties and incidents in the maritime transport sector.

The role of the investigator on marine casualties or incidents, which arises from the process of approximation of legislation in the maritime sector, is a new aspect with an impact on the labor market. The Albanian model establishes a single one authority called as “Investigative body of investigation on marine casualties and incidents at maritime and railway sector”. The national law, which is new in this respect, has the same approach in predicting the capacity building, organization, functioning and competencies of this merged investigative body. The paper is focused only on the maritime sector where views and suggestions will be presented.

The paper will also focus on the difference that exists between the practical and legal importance of investigating marine casualties or incidents, according to the principles provided by international legislation in this regard and to be implemented in our country as well.

For the purpose of this study, the authors have conducted a study in two phases: that of desk- based research and the analysis of the data collected. During the desk-based research, the legal framework in force of the EU - Directive, Regulations and legal provisions of IMO as well as the

Albanian legislation was analyzed and studied both on a parallel level. The phase of analysis of the data collected enabled the identification of legal framework for the approximation of legislation and the relevant recommendations for changes in the Albanian codification legislation that comes as a result of the approximation of national legislation with that of the EU in the field of investigating marine casualties and incidents.

Key words: approximation, law, maritime, labor market, integration process.

Labor market along Covid-19 and the new needs for the regulation of distance working relationships

Prof. Asoc Dr Julejda Aliaj^{1}, Msc. Vanesa Sulmina²*

*Department of Law
Faculty of Political-Legal Sciences
University “Aleksandër Moisiu” Durrës, Albania*

¹*author e-mail: julejda@gmail.com
²author e-mail: sulminavanesa@gmail.com

Abstract

Purpose of Work: The pandemic that invaded the globe during early 2020 had a major impact on every aspect of each of our lives. The challenges that society faced in the beginning of this situation were mainly related to the uncertainty of the normal continuation of everyone's daily activity. There was a need to adapt to the new conditions we were facing. Despite the initial difficulties and panic, it was necessary to immediately adapt to this new reality, making it possible to create conditions for the continuation of work and all chains closely linked to the economy and the supply of customers with the necessary products and services. Consequently, the labor market was one of the markets which would face the greatest difficulties and which had to create new ways to ensure the continuity of existing labor relations and the creation of spaces for the development of new ones. Small developing countries were first confronted with new concepts of labor market development that were little known to most of the population. We realized that a series of certain job positions did not necessarily have to be developed in certain office settings and also that the market was naturally creating demand for new job roles. The purpose of this paper is to highlight the new developments of the labor market conditioned by certain socio-economic circumstances and also to understand the need that the new circumstances have to be regulated in a legal way to guarantee the basic remuneration rights for the service provided.

Research Methods: The methodology used for this paper is based on qualitative and quantitative research to understand the labor market approach to new professions and giving another form of development to the current ones. Also in focus is the analysis of data extracted from various research studies during this period to understand the impact that the pandemic period had on the development of long-term employment relationships and also important is the observation of the legal aspect that regulates these relationships between small countries like ours and the approach of the wider European market to new labor market concepts.

Results: Due to the health reasons that the world was facing, employers had to, mainly strengthened and by government orders based on the guidelines of the World Health Organization, first ensure the health of employees in each sector by creating suitable conditions and spaces for development of activity based on these regulations. Due to this situation, the labor market also faced the closure of many jobs, the reduction of hours in certain sectors and the development of smartworking in other positions which were more favored as they allowed the development of the activity, without affecting its progress. Coping with these types of circumstances made the eyes shifted further from the development of technology which can replace the work processes performed by humans to not again risk in similar situations in the future the lack of service delivery.

Conclusions: One of the biggest consequences of the pandemic period was the huge increase in the number of unemployed worldwide. The most affected categories are those in the services sector or employees without a profile with a certain professional qualification. Such consequences subsequently influenced the orientation of the labor market towards the essential occupations of work and the education of jobseekers in their further qualification to adapt to market demands.

Key Words: pandemic, challenges, regulation, market, labor.

The James Webb space telescope, one of the world's most reliable launch vehicles

Envisa Ajazi¹, Azem Hysa²

¹*The United School of Perondi, Local Education Office,
Kuçovë, Albania*

²*Faculty of Professional Studies, University “Aleksander
Moisiu”, Durrës, Albania*

¹author e-mail: ajazienvisa@gmail.com

²author e-mail: azemhysa@uAMD.edu.al

Abstract

In this paper presented the James Webb space telescope that was launched on an Ariane 5 rocket. The James Webb Space Telescope is the largest, most powerful space telescope ever built and will be a giant leap forward in our quest to understand the Universe and our origins. Webb will examine every phase of cosmic history: from the first luminous glows after the Big Bang to the formation of galaxies, stars, and planets to the evolution of our own solar system.

The James Webb Space Telescope sees the universe in light that is invisible to human eyes. This light is called infrared radiation, and we can feel it as heat, and with this infrared camera we will see through dust in our universe. It will also be able to see objects, like the first galaxies, that are so far away that the expansion of the universe has made their light shift from visible to infrared! The Webb telescope’s cameras are sensitive to heat from the Sun. The temperature difference between the sun-facing and shaded sides of the telescope is more than 600 degrees Fahrenheit. Engineers gave the Webb telescope 18 smaller mirrors that fit together like a puzzle. The mirrors fold up inside the rocket, then unfold to form one large mirror in orbit. A thin layer of gold helps the mirrors reflect infrared light!

Key words: James WEBB telescope, infrared radiation, mirror, Universe.

Medical Sciences

Patient's satisfaction with clinical laboratory service in Albania during Covid-19

**Dr. Rezarta Kalaja¹
Redi Myshketa²**

¹Head of Department of Medical Technical Sciences, Faculty of Professional Studies,
University "Aleksandër Moisiu" Durrës, Albania

²Department of Management, University "Aleksandër Moisiu" Durrës, Albania

Abstract

In the era of increased competition, providing a quality service and finding ways to measure patient satisfaction is one of the main issues for developing efficiency and expanding health care delivery. Healthcare is the fastest growing service in the market, both in developed and developing countries. In this study, an assessment of patient satisfaction with the private laboratory service in Albania was carried out. 340 patients who have received services from private laboratories in the period of June - September 2021, were interviewed by means of a structured questionnaire, developed online. The evaluation is done with a 5-point Likert scale, with 1 indicating the lowest and 5 the highest level of satisfaction. The chi square test was used to find out if there was a relationship between the level of satisfaction and the different elements of the service quality provided. The results showed that men were more satisfied than women, and that the dimensions of quality with the greatest appreciation were the professional appearance and hospitality of the staff, as well as maintaining confidentiality. Laboratories should be equipped with larger waiting rooms, as patients perceived that the waiting areas were overcrowded. Other studies should be done in the future in order to provide adequate data to increase the quality of service provided by clinical laboratories, based on patient satisfaction.

Keywords: patient satisfaction, clinical laboratory, quality of care, Durrës

References

- [1] Athanassopoulos, A.D. (2000). Customer Satisfaction Cues to Support Market Segmentation and Explain Switching Behaviour. *Journal of Business Research*, 47(3):191-207
- [2] Oliver, R.L. (1989), "Processing of the satisfaction response in consumption: a suggested framework and research propositions", *Journal of Customer Satisfaction, Dissatisfaction and Complaining Behavior*, Vol. 2. 460-469.
- [3] Kumar, V. S., & Maull, R. S. (2008). Alternative perspectives on service quality and customer satisfaction: The role of BPM. *International Journal of Service Industry Management*, 176-187.
- [4] Rust, R. T., & Oliver, R. L. (1994). Service quality insights and managerial implications from the frontier. Sage, CA.
- [5] Zeithaml, V. A., Berry, L. L., & Parasuraman, A. (1996). The behavioral consequences of service quality. *Journal of Marketing*, 60(2), 31-36.

- [6] Grönroos, C. (2001). The perceived service quality concept – a mistake. *Managing Service Quality*. 11(3), 46-55.
- [7] Gill L, White L. (2009). A critical review of patient satisfaction. *Leadership in Health Services*, 22(1): 8-19.
- [8] Crow R, Gage H, Hampson S, et al. (2002) The measurement of satisfaction with healthcare: implications for practice from a systematic review of the literature. *Health Technol Assess*, 6:1–244
- [9] Asma Shabbir Shahab Alam Malik Shujah Alam Malik, (2016),"Measuring patients' healthcare service quality perceptions, satisfaction, and loyalty in public and private sector hospitals in Pakistan",*International Journal of Quality & Reliability Management*, Vol. 33 Iss 5 pp. 538 – 557
- [10] Lee, H. Lee, Y. and Yoo, D. (2000) "The determinants of perceived service quality and its relationship with satisfaction", *Journal of Service Marketing*, Vol.14. Iss:3, pp.217-231.
- [11] Dey, P.; Hariharan, S.; Brookes, N. (2006), Managing healthcare quality using logical framework analysis. *Managing Service Quality*. 16 (2): 203-222.
- [12] Wadwha, S. S. (2002). Customer satisfaction and health care delivery systems: Commentary with Australian bias. *Electronic Version. The Internet Journal of Nuclear Medicine*. 1(1):1539-4638.
- [13] Ygge, B. and Arnetz, J. (2001), "Quality of paediatric care: application and validation of an instrument for measuring parent satisfaction with hospital care", *International Journal for Quality in Health Care*, Vol. 13 No. 1, pp. 33-43.
- [14] Zineldin, M. (2006), "The quality of health care and patient satisfaction: an exploratory investigation of the 5Q model at some Egyptian and Jordanian medical clinics", *International Journal of Health Care Quality Assurance*, Vol. 19 No. 1, pp. 60-92.
- [15] O'Connor, S.J. and Shewchuk, R. (2003), "Commentary – patient satisfaction: what is the point?", *Health Care Management Review*, Vol. 28.
- [16] Gotlieb, J. B., Grewal, D., & Brown, S. W. (1994). Consumer Satisfaction and Perceived Quality: Complementary or Divergent Constructs? *Journal of Applied Psychology*, 79(6), 875-885.
- [17] Cleary, P. D., Edgman-Levitan, S., Robertts, M., Moloney, T. W., McMullen, W., Walker, J. D., & Delbanco, T. L. (1991). Patients evaluate their hospital care: a national survey. *Health Aff*. 10, 254-267.
- [18] Taylor, S. A. (1994). Distinguishing service quality from patient satisfaction in developing health care marketing strategies. *Hosp Health Serv Adm*, 39(2), 221-236.
- [19] Kleinsorge, I.K. and Koenig, H.F. (1991), "The silent customers: measuring customer satisfaction in nursing homes", *Journal of Health Care Marketing*, Vol.11. No. 4, pp. 2-13.
- [20] Wolosin RJ. (2005). The Voice of the patient: A national representative study of satisfaction with family physicians. *Q Manage Health Care*, 14(3):155-164.

Problematikat e shërbimit shëndetsor për moshën geriatrike në Durrës.

Dr. Daniela Haxhihyseni¹
Msc. Lorena Haxhihyseni²

¹*Departamenti i shkencave teknike mjekësore, Universiteti "Aleksandër Moisiu" Durrës*

²*Departamenti i shkencave teknike mjekësore, Universiteti "Aleksandër Moisiu" Durrës*

Abstrakt

Hyrje: Geriatria është shkenca mjekësore që merret me parandalimin, mjekimin dhe rikuperimin e gjendjeve morboze gjatë plakjes. Fakti që kjo popullatë, 65+, po rritet edhe tek ne, në 15,2% në vitin 2021 krahasuar me 11% në vitin 2011, kërkon një vëmëndje më të fokusuar rrëth shërbimit shëndetsor dhe social të veçantë që kjo fashë moshe kërkon. Problemet kryesore të saj kanë të bëjnë me ; ruajtjen e shëndetit që nënkupton edukimin shëndetsor e vaksinimin e të moshuarit, diagnostikimin e hershëm të sëmundjes, parandalimin e humbjes së autosuficiencës , mbikqyrjen e vazhdueshme të atyre që janë me rrezik të lartë , mjekimin bashkëkohor dhe rikuperimin e mundshshëm. Rreth 60% e të moshuarve vuajnë me sëmundje kronike

Objektivat: Qëllimi i këtij studimi është evidentimi i problematikave të shërbimit shëndetsor në Durrës dhe rekomandimin e masave si në aspektin e formimit të personelit mjekësor ashtu edhe në krijimin e strukturave bashkëkohore të afta për t'i dhënë përgjigje efikase nevojave të shoqerisë sonë me tendencë transformimi radikal.

Metoda: Ky është një studim hulumtues profesional rrëth ligjeve, programeve mësimore universitare dhe pas universitare, strukturave shëndetsore, programeve qeveritare dhe shtrimet në spital të lidhura me fashën e moshës 65+.

Rezultatet: Nga hulumtimet e kryera për dokumentacionet në lidhje me shërbimin shëndetsor ndaj të moshuarit rezultoi se ekzistojnë disa masa konkrete si; vizitat në institucionet shtetërore dhe disa medikamente falas, shtrimet në spitalet shtetërore jo të specializuara për të moshuar falas, futja në check up edhe të një pjese të moshuarish (65-70 vjeç), mbështetje e pjesshme e protezimeve sidomos ato kockore, mbështetje e pjesshme me vaksina antigripale sezionale. Ekzistenza e një qendre ditore për të moshuar me 4 asistente sociale dhe një infermiere jo e specializuar. Shtrimet në repartin e patologjisë në SRD nga 1 Janari 2022 – 1Mars 2022, ishin 210 pacientë, nga të cilët 137 ishin të moshës 60+, që përbëjnë rrëth 65,2% të shtrimeve, me një predonim të gjinisë

mashkullore me 42%. Numri i shtretërve në shtëpi të të moshuarve rezultoi 0.

Konkluzionet: Në Bashkinë Durrës shërbimi shëndetsor për të moshuarit paraqet problematika mjافت të mëdha. Vizitat kryhen nga mjeku i familjes të patrajnuar në geriatri, në shumicën e rasteve vetëm në qendrën shëndetsore duke mos afruar shërbim për ata të brishtë ose disabël. Nuk mbulohen me check up të gjithë të moshuarit. Masat parandaluese si vaksinat, edukimi shëndetsor, zbulimi hershëm, ruajtja e autosuficiencës dhe ndjekja e grupeve me rrisk të lartë janë sporadike, pa planifikim dhe jo gjithë përfshirëse. Personeli shëndetsor sidomos mjek si në shërbimin ambulator dhe atë spitalor por edhe në qendrën ditore të pleqve ka njojuri të fakta për gerontologjinë si pasojë e mungesës së njojurive universitare dhe pas universitare. Mungojnë qendrat e mirëfillta për vlerësimin shumëdimensional të të moshuarve. Mungojnë shtëpitë dhe repartet për trajtimin e të moshuarve.

Fjalë kyç: Shërbim shëndetsor, i moshuar, geriatri, Durrës.

Menaxhimi i Traumave okulare

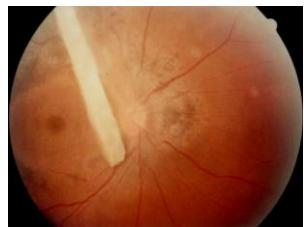
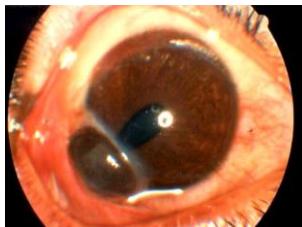
Dr. Marsida Krasniqi¹

¹ Department of Medical Sciences, University Aleksander Moisiu, Durres, Our Lady of Good Counsel, Tirana.

Abstrakt

Dëmtimet okulare janë të zakonshme në departamentin e emergjencave dhe ato janë shkaku më i shpeshtë i verbimit monokular tek fëmijët dhe të rriturit. Menaxhimi i pacientëve me trauma okulare mund të trajtohet plotësisht nga mjeku i familjes. Ndihma e parë është e rëndësishme dhe efektive pasi mund të parandalojë komplikimet, të cilat mund të çojnë në përkeqësimin e mëvonshëm të syrit. Qëllimi i këtij studimi është të ofrojë rekomandime të bazuara në raste klinike, të ofrojë parimet e menaxhimit, komplikimet dhe prognozën e pacientit me traume okulare. Ky studim do të fokusohet në konceptin e riparimit traumatik të globit të traumatizuar dhe gjithashtu do të japë udhëzime rreth planifikimit strategjik në menaxhimin e traumave okulare. Në këtë studim jane mbledhur pacientë të ndryshëm të paraqitur në klinikën tonë me dëmtime okulare. Në studimin ne i ndamë pacientët sipas llojit të dëmtimit: pacientët me dëmtim të hapur të globit fig. 1; Pacientët me dëmtim të mbyllur të globit fig.2; pacientët me plagë shpuese fig. 3; pacientët me trup të huaj intraokulare fig.4; pacientët me djegie kimike fig.5; pacientët me efektet e rezatimit; pacientët me trauma orbitale dhe adnexale fig.6. Në bazë të llojit të dëmtimit okular ne do të japim rekomandimet për menaxhimin e dhimbjes, përdorimit te antibiotikëve, cikloplegjiket, steroideve dhe mbylljes okulare. Komplikimi i traumës okulare do të jetë pjesë e këtij studimi ku diagnoza e hemorragjisë retrobulbar do të diskutohet në hollësi. Si përfundim mund të themi se është e rëndësishme diagnostikimi i hershëm dhe menaxhimi i pacientëve për të siguruar mundesine më të mirë për një rezultat të favorshëm vizual. Një ndjekje sistematike e pacientëve me traumë okulare duhet të bëhet për të parandaluar komplikacionin post-traumatik.

Fjalët kyçë: trauma okulare, menaxhimi, llojet e ndryshme

Shërbimi dentar gjatë pandemisë COVID-19 (SARSCoV2)

Dr. Enis URUCI¹
MD. Emirjeta KUNIQI²

^{1,2} Departamenti i shkencave teknike mjekësore, Universiteti "Aleksandër Moisiu" Durrës
emirjetakuniqi@gmail.com
enisuruci@gmail.com

Abstrakt

Qëllimi dhe objektivat: Punimi yne eshte një rishikim literature e synon të ofrojë një përbledhje të pandemisë së sëmundjes së koronavirusit-2019 (COVID-19) ne këndvështrimin dentar. Paraqet standarde dhe udhëzimet e ofrimit të kujdesit dentar bazuar në kërkimet e disponueshme në këtë fushë, si dhe përvojën dhe praktikën klinike.

Hyrje: Pandemia aktuale e COVID-19 e shkaktuar nga sindroma e rëndë akute e frymëmarjes koronavirus 2 (SARS-CoV-2) po përhapet në mbarë globin dhe ndërhyn në ofrimin e kujdesit dentar për shumë individë nga komunitete dhe prejardhje të ndryshme.

Metoda: U krye një kërkim për literaturën mbi PubMed, ISI Web of Science, Scopus, EMBASE dhe Bibliotekën Cochrane nga 1 Mars 2020 deri më 30 Janar 2022. Gjithashtu, bibliografitë e përfshira në artikujt e treguar u përdorën për të identifikuar literaturë të mëtejshme. U konsultuan gjithashtu rekomandimet e autoriteteve shëndetësore në vende të ndryshme.

Rezultatet: COVID-19 po shkakton shumë vdekje dhe po prish jetën e përditshme të njerëzve dhe ekonominë në shumë vende të botës. Për shkak të potencialit të infeksionit të kryqëzuar përmes trajtimeve dentare, veçanërisht procedurave të gjenerimit të aerosoleve dentare, sherbimi stomatologjik u ndërpren gjatë periudhes Mars-Qershori 2020. Ofrimi i kujdesit dentar është ndërpërë plotësisht ose pjesërisht (i kufizuar në trajtim urgjent ose urgjent) në shumicën e vendeve të botës. Sherbimi dentar u ofrua vetem ne Qendra Kombetare Stomatologjike Universitare vetem per raste urgjente. Mandej sherbimi stomatologjik rifilloi aktivitetin e tij duke zbatuar protokollet e masave te parandalimit te perhapjes te infeksiobit SARS-CoV-2

Përfundime: Kërkohen udhëzime dhe standarde për trajtimin dentar në mes të pandemisë COVID-19. Ky dorëshkrim ofron një përbledhje të pandemisë COVID-19 nga këndvështrimi dentar standarde dhe udhëzime te ofrimit të kujdesit dentar bazuar në kërkimet e disponueshme në këtë fushë, si dhe përvojën dhe praktikën klinike.

Fjalë kyçe: Aerogene, COVID-19, Sherbim dentar, masat parandaluese, transmetimi viral SARS-CoV-2

Efikasiteti i Teknikës Mulligan në konfliktin subacromial (Rishikim literature)

Selda Veizaj¹
Jonida Drizaj³

¹Lektore në Universitetin Aleksandër Moisiu, Durrës.

²Fizioterapiste në klinikën Physiola, Tiranë

³Lektore në Universitetin e Mjekësisë, Tiranë

seldaveizaj@gmail.com

Abstrakt

Të dhëna të përgjithshme: Konflikti subacromial është një patologji e lokalizuar në artikulacionin gleno-humeral, që shfaqet si pasojë e komprimimit të indeve të buta dhe bursës. Koncepti i Mulligan bazohet në biomekanikën dhe konceptet anatomike të trupit të njeriut.

Qëllimi: Vlerësimi i efektit të teknikës Mulligan në konfliktin subacromial.

Metodologjia: Studimi është rishikim literature. Të dhënat u grumbulluan duke vëzhguar 6 site elektronike dhe revista shkencore. Studime të randomizuara u përfshin në studimin tonë. Testet ndërkombe të përdorura në studimet e përfshira në studimin tonë janë: shkalla vizuale e dhimbjes, disfunksioni i krahut, shpatulle dhe dorë, forma 36 e shkurtuar, dhimbja actuale, shkalla numerike, goniometër, pikëzimi constant i shpatullës.

Rezultatet: Nga 65 studime të gjetuara nga fjalët kyçë, vetëm 6 plotësuan kriteret tona. Studimi i Yanwu Wang pati pikëzimin maximal sipas shkallës Pedro, i pikëzuar me 9 pikë.

Conkluzioni: Teknika Mulligan rezultoi efektive për rehabilitimin e konfliktit subacromial.

Fjalët kyçë: Konflikti Sub-acromial, Koncepti Mulligan, terapia manuale.

Ndikimi i profilit të fytyrës në posturën dhe ekulibrin

Selda Sokoli Veizaj¹
Dr. Rezarta Kalaja²,
Aida Lako³,
Ledjona Myrtaj⁴

^{1,2,3}Lekture, në Universitetin Aleksandër Moisiu, Fakulteti i Studimeve Profesionale, Durrës

⁴Lekture, në Universitetin e Mjekësisë, Fakulteti i Shkencave Mjekësore Teknike, Tiranë

* seldaveizaj@gmail.com

Abstrakt

Hyrje: Pjesmarrësit në studimin tonë u vlerësuan duke u fotografuar sipas planit sagital, ku është përcaktuar tipi i profilit të fytyrës. Qëllimi i studimit është vlerësimi i profileve të fytyrës dhe identifikimi i një lidhje midis posturës dhe ekulibrit në statik dhe dinamik.

Metoda: Ky është një studim pilot i zhvilluar në muajin dhjetor 2021. Në laboratorin e Fizioterapisë në UAMD. Me një numër pjesmarrësishprej N = 7, testet e aplikuara gjatë studimit ishte testi Romberg dhe Tandem.

Rezultatet: Në studimin tonë 57.3% e Pacientit i përkasin porfilit të fytyrës ortognatik, më pas kemi praninë e profilin e fytyrë retrognatik then we have the Retrognatic profile. Pavarsisht tipit të profilit të fytyrës Pacientët kanë një pikëzim më të vogël në testit dinamik në krahasim me testin static. Profili i fytyrës ortognatike karakterizohet nga një ekilibër I mire në static dhe në dinamik.

Konkluzione: Vërejmë një ndërlidhje midis profilit të fytyrës dhe ekulibrit të pjesmarrësve. Profili i fytyrës ortognatik konsiderohet si profili me ekilibër më të mire në statik dhe dinamik dhe pikëzohen më shumë se profilet e tjera.

Fjalët kyçë: Profili i fytyrës, problemet e ATM, anomalitete të fshehura, ekilibri në statik dhe dinamik.

**Hemiplegjia, Riaftësimi dhe Rehabilitimi i saj gjatë
Periudhës 2009-2019 në Qëndrën Spitalore Universitare
“Nënë Tereza” Tiranë.**

Dr. Aida Lako¹
Msc.Selda Veizaj²
Prof. Asoc Irena Kola³

^{1,2}*Lektore, në Universitetin Aleksandër Moisiu, Fakulteti i Studimeve Profesionale, Durrës*

Abstrakt

Hyrja: Rëndësia e protokollit të trajtimit dhe shkallëve të vlerësimit për pacientët që vuajnë nga hemiplegia në Shqipëri.

Objektivat e studimit: Objektiva kryesore e këtij studim është krijimi i protokolleve të trajtimit rehabilitues dhe shkallëve të vlerësimit për pacientët që vuajnë nga hemiplegja. Pra, ne si fizioterapistë të kemi mundësinë të zgjedhim një metode rehabilitimi apo një metode tjeter, për të arritur integrimin e pacientit në ADL.

Materiali dhe Metoda: Studimi është kryer gjatë periudhës kohore 2009-2019 dhe këto të dhënat janë nxjerrë nga kartelat klinike të pacientëve në Institutin e Shëndetit Publik Tiranë. Gjithsej janë 379 pacientë që rezultuan me hemiplegji. Të dhënat u analizuan dhe u nxorën përfundime përmes programit Megastat. Vlera $p<0.05$ u konsiderua statistikisht e rëndësishme.

Rezultatet: Nga 379 pacientë të përfshirë në studimin e dhënë na rezultoi se grupmosha më e prekur është 60-80 vjeç. Ka një mbizotërim të meshkujve 222(51%) krahasuar me femrat 157(49%) me hemiplegji. Hemiplegja dex 203 (53,56%), Hemiplegja sin 176(46,44%) raste. Rastet me hemiplegji që janë rehabilituar janë 239 (52%). Vetëm 17% e pacientëve janë përmirësuar nga rehabilitimi me hemiplegji dhe rastet që nuk janë rehabilituar nga 379 raste janë 219 (48%). Në 3 testet e Analizës së Regresionit në lidhje me hipotezat tona për grupmoshat, zbuluam një ndryshim statistikisht domethënës($p<0.05$) dhe në këtë mënyrë ato mund ti përdorim mesatarisht për të ardhmen.

Konkluzione: Vendi ynë ka nevojë urgjente për vendosjen e një protokolli të standardizuar rehabilitimi, shkallëve të vlerësimit dhe aplikimin e tyre. Në këtë mënyrë jo vetëm që ndihmon në reduktimin e aftësisë së kufizuar, por rrjedhimisht edhe në uljen e depresionit të pacientëve, pasi ata arrijnë të bëhen më autonom. Në këtë mënyrë do të kemi përfitime socio-ekonomike për vendin tonë, sepse hemiplegja sjell një paaftësi të madhe për këta pacientë.

Fjalët kyçe: Paraliza e shkaktuar nga dëmtimet cerebrale, hemiplegia, menaxhimi fizioterapeutik, hemiplegia, terapia fizike.

Shërbimi infermieror në repartin e terapisë intensive për infarktin akut të miokardit

Dr. Violeta Zanaj¹
Klementina Vogli²

¹Lekture në Universitetin Aleksandër Moisiu, Durrës.

Abstrakt

Hyrja: Infarkti i miokardit është një sëmundje kërcënuese për jetën që ndikon në dimensionet fizike, psikologjike dhe sociale të individit. Mënyra e gabuar e jetesës është një nga shkaqet e kësaj sëmundje. Hartimi dhe implementimi i protokollit të ndërhyrjeve infermierore për pacientët me Infarkt Akut të Miokardit mund të jetë një nga hapat e rëndësishëm dhe thelbësor në përmirësimin e rezultateve të pacientëve me Infarkt të Miokardit. Modeli i kujdesit në Njësisë Koronare ka ndryshuar, lirimi i hershëm nga spitali është një kërkesë e rëndësishme. Hulumtimi ka treguar se menaxhimi i pacientëve me infarkt akut të miokardit, duke aplikuar procedurat sipas procesit infermieror, kontribuon shumë që pacientët të mundë të përballen me problemet gjatë fazës akute të sëmundjes dhe në të ardhmen pacientët janë në gjendje të përballojnë masat që duhet të ndërmarrin për të rregulluar mënyrën e jetesës së tyre.

Qellimi i studimit: Studimi ka treguar se kujdesi infermieror, për pacientët me infarkt akut të miokardit, është tejet i rëndësishëm si në menaxhimin terapeutik dhe në monitorimin e shenjave vitale, po ashtu edhe në edukimin e pacientëve dhe familjarëve të tyre lidhur me vazhdimin e trajtimit gjatë dhe pas daljes nga spitali.

Materiali dhe metoda: Ky studim rasti synon që nëpërmes të një studim rasti të prezantohen karakteristikat e procesit infermieror te pacientët me infarkt akut të miokardit. Kujdesi infermieror për këtë pacient filloj me historinë e sëmundjes dhe ekzaminimin fizik. Ky vlerësim ishte i nevojshëm për të hartuar një plan të kujdesit infermieror. Në këtë studim është parë se roli i infermierëve është posaçërisht i rëndësishëm në menaxhimin e dhimbjes dhe largimin e ankthit tek pacientët me infarkt akut të miokardit.

Konkluzione: Nga ky studim rasti ne rekomandojmë që mënyra e aplikimit të procesit infermieror nga ky studim, mund të përdoren në praktikën infermierore në sektorët e kujdesit shëndetësor për tu ofruar trajtim të duhur pacientëve me infarkt akut të miokardit dhe gjithashtu mund të shërbej për edukim në kujdesin shëndetësor.

Fjalët Kyçe: Infarkti Akut i Miokardit, Procesi Infermieror, Kujdesi Infermieror.

Manifestimet Orale të pacientëve COVID-19: Rishikim Sistematik

Orion Muçaj¹
Anri Troja²

¹Departamenti i Mjekësisë, Fakulteti i Studimeve Profesionale, Universiteti

Aleksandër Moisiu, Durrës, Albania,

²Rezident Anestezi QSUT Tiranë

Abstrakt

Hyrje: SARS-CoV-2 është një virus ARN i mbështjellë, me sens pozitiv, me një zinxhir, me thumba të shumta në sipërfaqe dhe një madhësi gjenomi prej afërsisht 26-32 kilobaze. Simptomat kryesore të shfaqura gjatë fazës para-simptomatike janë ageuzia (humbja e shijes), anosmia jo specifike (humbja e nuhatjes) dhe hiposalivimi. Shenjat orale më të shpeshta të raportuara përfshijnë lezione ulcerative, lezione vezikulobuloze/makulare, gingivit deskuamativ, peteki dhe koinfeksione të tilla si kandidiaza. Piklat e fryshtës së origjinë nga hunda, kaviteti oral dhe rrugët e fryshtës së origjinë nga rrugët kryesore të transmetimit të SARS-CoV-2 dhe pështyma është një nga burimet më të rëndësishme të piklave. Nivelet e rritura të citokinave proinflamatore si IL-1 dhe TNF të zbuluara në gingivën e inflamuar në COVID-19 mund të konfirmojnë gjendjen inflamatore lokale. Të kuptuarit e manifestimeve dhe progresionit të COVID-19 është hapi i parë në zhvillimin e një menaxhimi adekuat të parandalimit dhe trajtimit.

Objektivat: Objektivi i këtij rishikimi sistematik ishte të siguronte një përbledhje gjithëpërfshirëse të përditësuar të prevalencës së manifestimeve orale në pacientët e shtruar në spital me COVID-19, duke rishikuar të gjitha studimet përkatëse për t'i përgjigjur pyetjes së mëposhtme: Cilat janë shenjat dhe simptomat teorike në spital per pacientët me COVID-19? Ky rishikim sistematik mund t'i ndihmojë mjekët të përqendrohen në ekzaminimin e detajuar intraoral të pacientëve të shtruar në spital përpara dhe gjatë shtrimit të tyre.

Materialet dhe metodat: Literaturë e huaj, në librari dhe database ndërkombëtarë.

Konkluzione: Bazuar në këtë rishikim sistematik, mund të sugjerohet se: (1) ulcerat e dhimbshme orale, cheilitis dhe lezionet e gjuhës janë më të shpeshta te pacientët përpara shtrimit në spital; (2) ulcerat e presionit perioral, makroglosia, flluska dhe kandidiaza orale janë më të dukshme pacientët gjatë shtrimit në spital; (3) lezionet që u shfaqën përpara shtrimit në spital lidhen kryesisht drejtëpërdrejt me COVID-19; (4) lezionet që u shfaqën gjatë shtrimit në spital shoqërohen kryesisht me pajisje dhe trajtime mjekësore, pozicion të prirur dhe dëmtim imunologjik; (5) të gjithë klinicistët, gjatë shtrimit në spital, duhet të

inkurajohen të kryejnë një ekzaminim të saktë oral të të gjitha rasteve të konfirmuara të COVID-19 për të njojur manifestimet e hershme të mundshme të sëmundjes; (6) Studime të mëtejshme janë të nevojshme për të përcaktuar rëndësinë patologjike të manifestimeve orale gjatë COVID-19.

Fjalët kyçe: COVID-19, saliva, leziona të gjuhës, leziona vezikulobuloze, eritemë, stomatit.

Referenca

1. Chen, N.; Zhou, M.; Dong, X.; Qu, J.; Gong, F.; Han, Y.; Qiu, Y.; Wang, J.; Liu, Y.; Wei, Y.; et al. Epidemiological and Clinical Characteristics of 99 Cases of 2019 Novel Coronavirus Pneumonia in Wuhan, China: A Descriptive Study. *Lancet* **2020**, 395, 507–513. [\[CrossRef\]](#)
2. Ramires, M.C.C.H.; Mattia, M.B.; Tateno, R.Y.; Palma, L.F.; Campos, L. A Combination of Phototherapy Modalities for Extensive Lip Lesions in a Patient with SARS-CoV-2 Infection. *Photodiagnosis Photodyn. Ther.* **2021**, 33, 102196. [\[CrossRef\]](#)
3. Iranmanesh, B.; Khalili, M.; Amiri, R.; Zartab, H.; Aflatoonian, M. Oral Manifestations of COVID-19 Disease: A Review Article. *Dermatol. Ther.* **2021**, 34, e14578. [\[CrossRef\]](#)
4. Chiotos, K.; Bassiri, H.; Behrens, E.M.; Blatz, A.M.; Chang, J.; Diorio, C.; Fitzgerald, J.C.; Topjian, A.; John, A.R.O. Multisystem Inflammatory Syndrome in Children During the Coronavirus 2019 Pandemic: A Case Series. *J. Pediatr. Infect. Dis. Soc.* **2020**, 9, 393–398. [\[CrossRef\]](#) [\[PubMed\]](#)
5. Marouf, N.; Cai, W.; Said, K.N.; Daas, H.; Diab, H.; Chinta, V.R.; Hssain, A.A.; Nicolau, B.; Sanz, M.; Tamimi, F. Association between Periodontitis and Severity of COVID-19 Infection: A Case-Control Study. *J. Clin. Periodontol.* **2021**, 48, 483–491. [\[CrossRef\]](#)
6. Riestra-Ayora, J.; Yanes-Diaz, J.; Esteban-Sanchez, J.; Vaduva, C.; Molina-Quiros, C.; Larran-Jimenez, A.; Martin-Sanz, E. Longterm follow-up of olfactory and gustatory dysfunction in COVID-19: 6 months case-control study of health workers. *Eur. Arch. Otorhinolaryngol.* **2021**, 278, 4831–4837. [\[CrossRef\]](#)

Covid-19 dhe trajtimi medikamentoz i tij

¹Msc.Tiziana Ceka

²Msc.Eris Nepravishta

^{1,2} Departamenti i shkencave teknike mjekësore, Universiteti "Aleksandër Moisiu" Durrës

Abstrakt

Hyrje: Covid-19 eshte nje virus nga familjet e koronavirusit (Cov) te cilat shkaktojne patologji si gripi dhe e ftohura e zakonshme,te cilat shfaqen me simptoma te lehta deri tek ato me te rendat.Koronaviruset jane viruse me origjine shtazore dmth vijne nga kafshet madje disa prej tyre transmetohen nga kafshet tek njeriu.Ky virus u shfaq ne dhjetor 2019 ne Wuhan ne Kine dhe me pas u perhap ne gjithe boten duke marre permasat e pandemise. Dexamethason,kortikosteroid jane medikamente qe perdoren per uljen e inflamacionit.Jepet ne pacientet me support respirator,pasi eshte me efektiv. Remdesevir,medicament antivirale qe trajton COVID-19,aktualisht eshte ilaci i vetem qe eshte aprovar nga Administrata e Ushqimit dhe Barnave. Rekomandohet per perdorimin ne pacientet e shtruar ne spital qe kerkojne oksigen shtesë. Antikoagulantet, mjeku pershkruan doza te vogla te Heparines/Enoxaparine per te shmangur formimin e nje trombi te mundeshem si pasoje e mpiksjes se gjakut nga COVID-19. Vitamina D3 1000/3000 UI ne dite.Pamjaftueshermeria e vitamines D3 eshte shoqeruar me nje rrezik ne rritje te marrjes se COVID-19. Vitamina C500 mg (2 here ne dite) njihet per vete anti-inflamatore,anti-oksiduese dhe imunitare. Zinku 30-50 mg/dite frenon ARN-polimerazen e varur nga ARN in vitro kunder SARS-CoV-2 virus.

Qëllimi: Qëllimi i këtij studimi eshte evidentimi i rekomandimeve më të fundit ne lidhje me protokolin e trajtimit të COVID-19.

Metodologja: Është studim me natyrë deskriptive mbështetur mbi rishikimin e literaturës në lidhje me protokollet e fundit mbi trajtimin e COVID-19 në databazën e Pubmed.

Konkluzionet: Nevoja për informim dhe trajnimi i stafit mjekësor me protokollet e fundit dhe paisja me mjetet e nevojshme dhe të specializuara sepse rritet numri i komplikacioneve në mos trajtimin adekuat dhe në kohë të këtyre pacientëve.

Fjalë kyce:Covid-19,Protokoll,Trajtim,Medikamentë,Studim.Terapi.

Bio-etika dhe inteligjenca artificiale ne mjekesi. Abstrakt teorik për të ardhmen e qënies njerëzore

Prof. Dr. Andrea GUDHA¹

¹ Departamenti i shkencave teknike mjekësore, Universiteti "Aleksandër Moisiu" Durrës

Abstrakt

Në shek. 19-20-të, organizmi i njeriut u njoh në nivel organesh dhe në nivel qelizor.

Në fund të shek.20-të dhe në fillim të shek. 21-të kemi fillimin e studimeve shkencore më të thelluara të Projektimit të Organizmit të Njeriut në nivel molekular dhe qelizor (bërthama) ADN.

Bio-etika...

"Ligjet e natyrës"! Problem esencial Bio-etik dhe Social në të ardhmen për racën e shoqërisë njerëzore në përgjithësi dhe për individin në veçanti, si qënie njerëzore. "Njerëzit janë qënie prej mishi dhe gjaku"! Inteligjenca artificiale nuk ka moralin dhe ndjenjat njerëzore...!

Vlera diagnostike dhe prognostike e D-dimer në Covid-19

Dr. Majlinda Kallco¹
Dr. Jorida Zoga²

¹ Departamenti i shkencave teknike mjekësore, Universiteti "Aleksandër Moisiu" Durrës

Abstrakt

Hyrje: COVID-19 u përhap në mbarë botën që nga dhjetor 2019. Një nga shkaqet vdekjeprurëse të kësaj semundje është edhe tromboembolia pulmonare. Për të vlerësuar parametrat e koagulimit dhe për të menaxhuar ecurinë e kësaj sëmundje që në stadet e hershme një ndër biomarkuesit e përdorur për analiza laboratorike ka qënë matja e D-dimer.

Qëllimi i studimit: Të zbulojë nëse vlerat e larta të D-dimer janë parashikuese të prognozës së keqe të sëmundjes dhe se matja e hershme e D-dimer ndihmon në uljen e mortalitetit nga Covid-19.

Materiali dhe metoda: Në studim u perfshinë 3150 pacientë (mosha 25 – 80 vjeç). Për matjet e D-dimer u perdor aparati Minividas i firmes Biomerieux dhe Sysmex CA 660. Pacientët u ndanë në 3 grupe studimi sipas vlerës së matjes së D – dimer. Grupi i parë D-dimer 0 – 1500 ng/ml, grupi i dytë 1500 – 5000 ng/ml dhe grupi i tretë D-dimer > 5000 ng/ml. Matja e D-dimer të këtyre pacientëve u bë në harkun kohor të 5 ditëve për të parë ecurinë e sëmundjes.

Rezultati: D-dimer është një nga matjet e përdorura në Covid-19 për të parashikuar trombozën. Studimi tregoi se rritja e D-dimer 3-4 herë mbi normë shoqërohet me një prognozë të keqe. Vlera e D-dimer >1500 në ditën e 5 tregon një incidencë më të lartë mortaliteti krahasuar me pacientët me vlerë <1500.

Konkluzioni: D-dimer > 1500 në ditën e 5 të sëmundjes mund t'i ndihmojë klinikistët të identifikojnë që në stade të hershme të Covid-19, pacientët me prognozë më të keqe të sëmundjes.

Fjalë kyçe: COVID-19; D-dimer; mortalitet.

Referenca:

1. Rostami M, Mansouritorghabeh H. D-dimer level in COVID-19 infection: a systematic review. Expert Rev Hematol. 2020 Nov;13(11):1265-1275. doi: 10.1080/17474086.2020.1831383. Epub 2020 Oct 12. PMID: 32997543.
2. Li Y, Zhao K, Wei H, Chen W, Wang W, Jia L, Liu Q, Zhang J, Shan T, Peng Z, Liu Y, Yan X. Dynamic relationship between D-dimer and COVID-19 severity. Br J Haematol. 2020 Jul;190(1): e24-e27. doi: 10.1111/bjh.16811. Epub 2020 Jun 9. PMID: 32420615; PMCID: PMC7276819.

Dermatiti herpetiformis. Rast Klinik.

MD. Emirjeta Kuniqi¹

Dr. Enis Uruci²

^{1,2} Departamenti i shkencave teknike mjekësore, Universiteti "Aleksandër Moisiu" Durrës

E-mail:emirjetakuniqi@gmail.com

Email:enisuruci@gmail.com

Abstrakt

Hyrje: Dermatiti herpetiformis (DH) është një sëmundje inflamatore e lëkurës me një ecuri kronike e relapse, lezione polimorfike, kruajtje dhe gjetje tipike histopatologjike dhe imunopatologjike. Më shpesh shfaqet në bërryla, gjunjë, gluteus, në pjesën e poshtme të shpinës dhe në lëkurën e kokës. Mosha më e zakonshme e shfaqjes së DH është 30-40 vjeç, por mund të preken individët e të gjitha moshave. DH është e rrallë tek fëmijët. DH është një manifestim i lëkurës i sëmundjes celiakisë (CD). DH trajtohet me një dietë pa gluten dhe shpesh pergjigjet mirë ndaj mjekimit me diaminodiphenyl sulfone (DDS).

Qëllimi: Qëllimi ynë është të paraqesim eksperiencën tonë në menaxhimin e një fëmije me dermatit herpetiforme, si një entitet i rrallë, të nxjerrim në pah paraqitjet e ndryshme në lëkurë të DH dhe të inkurajojmë mjekët që ta marrin parasysh këtë diagnozë tek pacientët e rinj me sëmundje atipike të lëkurës. Fëmijët me DH paraqiten në mënyrë të ngashme me të rriturit; megjithatë, janë raportuar gjetje të pazakonta të lëkurës. Për shkak të rritjes së rrezikut për sëmundje autoimune dhe limfoma, diagnoza dhe trajtimi i saktë janë të domosdoshme.

Metoda: U kryen ekzaminimet klinike, laboratorike, serologjike, imunohistokimike dhe radiologjike.

Rezultate: Në këtë abstrakt prezantojmë një rast të DH në një djalë 10-vjeçar që paraqitet tek mjeku me lezione e kruajtje të lëkurës, të vërtetuarë më pas si dermatitis herpetiformis (DH) si shenja e parë e sëmundjes së intolerances ndaj glutenit. Shenjat klinike herë pas here rëndohen ose lehtësohen, por së fundmi i janë shtuar dhimbja e këmbëve, anoreksi, prapambetje në peshë e gjatësi ($P=30$ kg, gjatësia=130cm). Pacienti iu nënshtrua ekzaminimeve laboratorike, serologjike, biopsy, histologji, të cilat konkluduan në Dg. Dermatitis herpetiformis.

Konkluzione: Dermatiti herpetiformis është patologjia më e zakonshme shoqëruese e CD, edhe pse e rrallë në foshnjëri, ajo duhet të merret parasysh në çdo fëmijë që paraqet prapambetje të rritjes dhe zhvillimit, skuqje atipike kronike që nuk i përgjigjet masave të thjeshta.

Fëmijët me DH paraqiten në mënyrë të ngjashme me të rriturit; megjithatë, janë raportuar gjetje të pazakonta të lëkurës. Për shkak të rritjes së rezikut për sëmundje autoimune dhe limfoma, diagnoza dhe trajtimi i saktë janë të domosdoshme.

Fjalë kyçe: sëmundje celiakisë (CD), prurit, ndjeshmëri ndaj glutenit, sëmundje kronike autoimmune, dermatit herpetiformis.

Referenca:

1. Salmi TT. Dermatitis herpetiformis. Clin Exp Dermatol. 2019 Oct;44(7):728-731. doi: 10.1111/ced.13992. Epub 2019 May 15. PMID: 31093998.
2. Nguyen CN, Kim SJ. Dermatitis Herpetiformis: An Update on Diagnosis, Disease Monitoring, and Management. Medicina (Kaunas). 2021 Aug 20;57(8):843. doi: 10.3390/medicina57080843. PMID: 34441049; PMCID: PMC8400185.
3. Kauppi S, Jokelainen J, Timonen M, Tasanen K, Huilaja L. Atopic Dermatitis Is Associated with Dermatitis Herpetiformis and Celiac Disease in Children. J Invest Dermatol. 2021 Jan;141(1):191-193.e2. doi: 10.1016/j.jid.2020.05.091. Epub 2020 Jun 12. PMID: 32540248.

Përdorimi i AIJS-ve gjatë pandemisë Covid-19 (Artikull Rishikues)

Msc. Eris Nepravishta¹

MD. Ervin Nepravishta²

Msc. Tiziana Ceka³

^{1,3} Departamenti i shkencave teknike mjekësore, Universiteti "Aleksandër Moisiu" Durrës

² Spitali Universitar i Traumës, Tiranë

Abstrakt

Hyrje: Siç besohet gjerësisht, përdorimi i barnave Antiinflamatore jo steroide (AIJS) në Sindromën Akute të Distresit Respirator të shkaktuar nga Covid-19 nuk është inkurajuar, dhe kjo për arsyen e frikës që ekziston në efektet që mund të kenë në shtimin e rrezikut të infektimit dhe/ose përkeqësimin e symptomave.

Qëllimi: Qëllimi i këtij punimi është paraqitja e studimeve dhe literaturave të ndryshme globale nëlidhje me përdorimin e AIJS në rastet me Covid-19.

Materiale dhe Metoda: Që nga shfaqja e pandemisë Covid-19, lidhur me numrin e lartë të raportimeve të vazhdueshme subjektive të efekteve anësore të përdorimit të AIJS në pacientët e Covid-19, janë botuar mbi 200 artikuj shkencor për të hetuar çdo lidhje të mundshme midis përdorimit të zakonshëm të AIJS dhe Covid-19. Këta artikuj përfshijnë, si rastet që kanë përdorur AIJS para shfaqjes së pandemisë, por edhe përdorimin e vetë AIJS në trajtimin dhe qoftë edhe përmirësimin e symptomave të infeksionit. Të gjitha studimet e tematikës në fjalë, që ofrojnë informacion në lidhje me rezultatet e ekspozimit të infeksionit të Covid-19 me AIJS, janë përfshirë dhe grupuar në përbledhjen sistematike rishikuese botuar për herë të parë në 2 Gusht 2021 në librarinë kombëtare të mjekësisë të SHBA, në pritje të një përditësimi kontribues në 21 mars 2022.

Konkluzione: Si konkluzion përdorimi i AIJS në pacientët me Covid-19 nuk shoqërohet me asnjë risk: në infektimin apo shtimin e testimit pozitiv për sindromën akute respiratore të Covid-19; në shtimin e shtrimeve në spital për komplikacionet e Covid-19 apo në përkeqësimin e symptomave dhe/apo vdekjen, si pasojë e Covid-19. Këto të dhëna me forcën e mjaftueshme të besueshmërisë përfshirë përfshirë çdo rrezik domethënës. Nuk ka arsy, që të shmanget përdorimi i AIJS në përmirësimin e symptomave të infeksionit me Covid-19, nëse konsiderohet i nevojshëm. Çdo raportim subjektiv i rrezikut të përdorimit të AIJS në infeksionin me Covid-19 nuk është i konfirmuar apo i mbështetur në të dhëna shkencërisht domethënëse.

Referencia:

1. Moore N, Bosco-Levy P, Thurin N, Blin P, Droz-Perroteau C. NSAIDs and COVID-19: A Systematic Review and Meta-analysis. *Drug Saf.* 2021 Sep;44(9):929-938. doi: 10.1007/s40264-021-01089-5. Epub 2021 Aug 2. PMID: 34339037; PMCID: PMC8327046.
2. Robb CT, Goepp M, Rossi AG, Yao C. Non-steroidal anti-inflammatory drugs, prostaglandins, and COVID-19. *Br J Pharmacol.* 2020 Nov;177(21):4899-4920. doi: 10.1111/bph.15206. Epub 2020 Aug 27. PMID: 32700336; PMCID: PMC7405053.
3. Bianconi V, Violi F, Fallarino F, Pignatelli P, Sahebkar A, Pirro M. Is Acetylsalicylic Acid a Safe and Potentially Useful Choice for Adult Patients with COVID-19? *Drugs.* 2020 Sep;80(14):1383-1396. doi: 10.1007/s40265-020-01365-1. PMID: 32705604; PMCID: PMC7376326.

Një pasqyrë e tregut të infermieristikës në Shqipëri dhe në Evropë: Analiza SWOT.

Dr Indrit Bimi

¹Departamenti i shkencave teknike mjekësore, Universiteti "Aleksandër Moisiu" Durrës
indritbimi@uamd.edu.al

Abstrakt

Hyrje

Infermieria në Shqipëri ka bërë një evolucion dhe ky punim është një analizë e dobësive, kërcënimeve, pikave të forta dhe mundësive që përcaktojnë situatën aktuale të infermierisë në tregun shqiptar. Profesioni i infermierisë në Shqipëri po vuan nga një krizë migrimi në Gjermani dhe vende të tjera të BE-së për shumë arsyet.

Qëllimi

Ky artikull shqyrton literaturën e të gjitha studimeve ndërkombëtare dhe shqiptare dhe bën një analizë në lidhje me fuqinë punëtore infermierore në Shqipëri.

Metodat

Një rishikim i literaturës dhe analiza e përbajtjes së të dhënave u mblodhën duke kërkuar në PubMed dhe duke përdorur një shablon SWOT (Përparësitë, Dobësitë, Mundësitetë dhe Kërcënimet).

Rezultatet dhe diskutimet

U gjetën artikuj në lidhje me pikat e forta, dobësitë, mundësitetë dhe kërcënimet dhe u vunë re rezultatet e vëzhguesa për vende të ndryshme.

Shumica e vendeve kanë problemin me arsimin që të rinjve nuk u pëlqen të studiojnë profesionin e infermierisë. Fuqia punëtore po plaket në Evropë. Ky qarkullim apo fluks migrimi i infermierëve në Shqipëri vjen për shkak të pasigurisë së punës, shperblimeve dhe pagave të ulëta, imazhit të zhvlerësuar të infermierëve në shoqëri dhe mungesës së njojjes së dimensioneve emocionale dhe psikologjike të kujdesit.

Konkluzione

Infermieria duhet të organizojë dhe zbatojë strategji në lidhje me problemet e tyre dhe të përmirësojë imazhin e tyre në shoqëri.

Fjalët kyçë: SWOT, infermieri, fuqi punëtore, imazh.

**Prevalenca dhe faktorët e rrezikut të Hepatitit B tek
pacientët e dializës dhe të qendrës talasemike në Q.S.U
“Nënë Tereza”, Tiranë.**

Msc. Irida Hoxha ¹

Prof. Asoc. Gentian Kasmi ²

Prof. Asoc. Manika Kreka ³

Prof. Dr. Linda Fuga ²

¹ Departamenti i Shkencave Teknike Mjekësore, UAMD.

² Departamenti Mikrobiologjisi, Q.S.U “Nënë Tereza”, Tiranë

³ Departamenti OnkoHematologjisië Pediatrike, Q.S.U “Nënë Tereza” Tiranë.

irida.ikonomi@yahoo.com

Abstrakt

Hyrje: Pacientët në dializë (D) dhe talasemikë janë në rrezik të lartë për hepatit viral B për shkak të marrjes së transfuzioneve të gjakut, ekspozimit të lartë ndaj pacientëve të infektuar dhe paisjeve të kontaminuara.

Qëllimi: Ky studim ka si qëllim të përcaktojë prevalencën dhe faktorët e rrezikut në transmetimin e virusit të hepatitit B (HBV) në pacientët e dializës dhe talasemisë.

Materialet dhe Metodat: Studimi është kryer në periudhën kohore Mars 2015 -Mars 2019 në qendrën e dializës dhe talasemikëve në Qendrën Spitalore Universitare “Nënë Tereza”, Tiranë. Janë skrinuar për HBsAg pacientët e dializës ($n= 267$) dhe talasemikë ($n = 148$). Të dhënat klinike janë konfirmuar me anë të kartelave klinike. Testi serologjik që është përdorur për dedektimin e HBsAg-së është Elisa Direkte.

Rezultatet: Prevalenca e HBsAg pozitiv ishte 7.7%, u vu re se 94% ishin pacientë të dializës dhe 6% ishin pacientë talasemikë. Transfuzionet e gjakut dhe kohëzgjatja e dializës ishte një faktor rreziku i rëndësishëm ($P < 0.03$) për infeksionin HBV.

Përfundimet: Transfuzioni i gjakut dhe kohëzgjatja e dializës janë faktorët kryesorë të rrezikut për infeksionin e hepatitit viral B në pacientët e dializës dhe talasemisë.

Fjalë kyçë: HBV, dializë, Tiranë

Manifestimet kardiake në pacientët me Covid-19

Dr. Mimoza Metalla (Keçi)¹
Msc. Fiona Metalla²

¹ Kardiologe, Spitali Rajonal Durrës
Specializante, Qendra Spitalore Universitare "Nënë Tereza,, Tirane

Abstrakt

Hyrje: Covid-19 shkaktoi një pandemi me impakt historik e cila pati pasoja të rëndësishmme në shëndetin kardiovaskular në mbarë botën. Pacientët me COVID-19 kanë një incidencë sinjifikative të manifestimeve kardiake të cilat shpeshhere janë përcaktuese në ecurinë e pacientit , manifestime të cilat shoqërohen me mortalitet shumë të lartë. Mekanizmat e prekjes kardiake, në COVID-19 janë: dëmtimi miokardial akut, i cili mund të shkaktohet nga ishemia, infarkti ose inflamacioni (miokarditi), hipoksemia, dëmtimi renal akut, hipervolemia, kardiomiopatia e induktuar nga stresi dhe aktivizimi inflamator sistemik i rëndësishëm (stuhia e citokinave) – karakteristikë e infeksionit sever dhe disfunkzionit multiorganor, aritmi kardiake të qëndrueshme, të përsëritura. COVID-19 mund të shkaktojë IK të djathtë ose globale të cilat duhet të trajtohen siaps udhërrëfyesve të shoqatës europiane të kardiologjisë. Impakti në sistemin kardiovaskular në infeksion COVID 19 mund të manifestohet në mënyrë akute ose mund të persistoje gjatë peridhës së konvaleshencës. Prognoza e pacientëve me sëmundje kardiovaskulare ose me disa faktorë rrisku si (Hipertensioni, Diabeti Melitus dhe Obeziteti) perkeqësohet pas infektimit me COVID-19. Dëmtimi kardiak akut manifestohet me rritje të troponinës sensitive kardiake, ProBnP- së, D-dimer. Studimet kanë treguar se rritja ekëtyre markuesve çon një prognoze jo të mirë të këtyre pacientëve . Duke pare qe nje nder mekanizmat kryesore ne Covid-19 eshte rritja e gjendjes protrombotike e inicuar nga infeksioni eshte vene re qe pacientet te cilet i neshtrohen nderhyrjes me Ptca me Stent ne pacientet me covid kane incidence me te larte te stent trombozes ne raport me pacientet qe nuk jane te prekur nga infeksioni me Covid 19

Objektiva: Qëllimi i këtij prezantimi do të jetë paraqitja e literaturave, studimeve si dhe e eksperiencës klinike spitalore dhe ambulatore tek pacientët e prekur me Covid 19 që kanë sëmundje kardiovaskulare bashkëshoqëruese dhe manifestimi akut apo kronik të prekjes së sistemit kardiovaskular në këta pacientë.

Materiale dhe Metoda: Literaturë e ndryshme, ku fjalët kyçe të përdorura kanë qënë infarkti akut i miokardit, Ptca me stent,insuficencia kardiake dhe COVID-19, si edhe eksperiencia klinike në pavionin e kardiologjisë dhe shërbimit ambulator pranë Spitalit Rajonal Durrës.

Konkluzione: Pandemia COVID -19 ka prodhuar efekte dramatike mbarë botërore në humbje të shëndetit apo te jetës sidomos tek të sëmurët me prekje kardiovaskulare.Pacientët me COVID-19 kanë inçidencë të lartë në prekjes kardiake ku manifestimet kryesore janë: Insuficiencia Kardiake, Shoku Kardiogen, Infarkt Akut Miokardi ose Ishemi, Disfunkcion Ventrikular te majtë ose të djathtë, Stent tromboza, Aritmie, Tromboemboli arteriale dhe venoze si pasojë e efektit prokoagulativ të virusit të cilat shoqërohet me mortalitet të lartë. Duhet minimizuar kontaktimit të COVID-19 të këtyre pacientëve. Është e rëndësishme që këta pacientë të ndiqen nga afër për të vënë diagnozën e hershme të COVID-19 dhe për të marrë masat parandaluese ndaj dëmtimit kardiak në mënyrë që të ulet mortaliteti në këtë grup pacientësh. Studime të mëtejshme janë të nevojshme për të zbuluar mekanizmat e ndërveprimit të virusit me organizmin njerezor të cilat gjenerojnë përgjigje të ndryshme ndaj infekzionit për të përmirësuar strategjinë në parandalimin dhe trajtimin duke përfshire edhe efektet afatgjata kardiovaskulare të infekzionit me sars cov 2. Meqenëse janë popullatë me risk të lartë, të shihet me prioritet vaksinimi i tyre ndaj COVID-19.

Fjalët kyç: *Insuficiencë Kardiake, infarkt akut miokardi, Stenttromboza, aritmia COVID-19.*

Referanca:

- Sandoval Y, Januzzi JL, Jaffe AS. Cardiac troponin for assessment of myocardial injury in COVID-19: JACC review topic of the week.**J Am Coll Cardiol.** 2020; 76:1244–1258. doi: 10.1016/j.jacc.2020.06.068
- Bader F., et al. Heart failure and COVID-19. **Heart Fail Rev.** 2021 Jan;26(1):1-10. doi:10.1007/s10741-020-10008-2.
- Bravo MJB., et al. Heart Failure in the Time of COVID-19. **Cardiology.** 2020;145(8):481-484. doi: 10.1159/000509181.
- DeFilippis EM., Considerations for Heart Failure Care During the COVID-19 Pandemic. **JACC Heart Fail.** 2020 Aug;8(8):681-691. doi: 10.1016/j.jchf.2020.05.006. Epub 2020 Jun 3.
- Xiong TY, Redwood S, Prendergast B, Chen M. Coronaviruses and the cardiovascular system: acute and long-term implications.**Eur Heart J.** 2020; 41:1798–1800. doi: 10.1093/euroheartj/ehaa23
- <https://www.who.int/publications/m/item/summary-of-probable-sars-cases-with-onset-of-illness-from-1-november-2002-to-31-july-2003>.

Profili i faktorëve të rriskut dhe ecuria klinike në pacientët me infarkt akut të miokardit në qarkun Durrës. Diferencat sipas grupmoshave.

Eliverta Zera¹

Ira Xhemollari²

Sonila Xinxo³

¹ Kardiologe, Spitali Rajonal Durrës

Abstrakt

Hyrje. Infarkti akut i miokardit (IAM) ndodh kryesisht ne individe mbi 45 vj dhe eshte me i rralle nen 45 vj. Pacientet ne moshe te re ndryshojne ne menyra te ndryshme nga ata me moshe me te madhe.

Qellimi. Te vleresoje diferenzen e FR, profilit angiografik, ecurine e IAM midis grupmoshave.

Pacientet dhe metoda. U përfshinë 499 pacientë me IAM të moshës 18 deri ne 90 vj gjate nje periudhe 3 vj sipas një protokolli të aprovuar nga Dep. Kardiologjisë. U ndanë në grupmosha cdo 10 vjet, nga 25-44 vj e në vazhdim deri > 85vj. U analizuan FR, ecuria e IAM në spital, lokalizimi dhe komplikacionet, vdekshmëria e hershme për cdo grupmoshë, Analiza statistikore u krye me SPSS 16.0. Vlera e p <0.05 u konsiderua statistikisht sinjifikante.

Rezultatet. Nga 499 pacientë me IAM, 19(3.8%) i përkasin grupmoshës 25-44 vj ku meshkujt me IAM janë në numër më të madh krahasuar me gratë e kesaj grupmoshe (85.9% vs 10.5%, p 0.001) e me rritjen e moshes ulet nr meshkujve e rritet nr femrave me IAM. Krahasuar me moshat e vjetra,ne moshat e reja predomonon obeziteti (63.1%), duhanpirja (63.1%), nivele të larta të triglicerideve (26.3%) dhe nivele me te uleta te HTA, diabetit e kolesterolit.Në grupmoshën 25-44 vj është i lartë numri i pacientëve me 3 faktorë rrisku (42.1%) dhe ≥ 4 faktorë rreziku (15.8%). Shfaqet më tepër Infarkti inferior se anterior (63.1% vs 36.8% p 0.03). Grupmoshat e reja i nënshtrohen më tepër angiografisë (57.8% p 0.01) e marrin më tepër terapi revaskularizuese (100%. p 0.018). Shfaqin me pak komplikacione se moshat e vjetra. Vdekshmëria në grupmoshat 25-44 vjec është e lartë 15.7% %, ka një rënie në grupmoshat e tjera e shfaqet sërisht e lartë në grupmoshat mbi 85 vj (17.2%) P 0.002.

Konkluzion. IAM ndodh me shpesh ne meshkujt e moshes se re qe kane mbi 3FR dhe Obeziteti Dislipidemia,Duhanpirja jane FR me te shpeshte. Marrin me teper terapi revaskularizuese e kane me pak komplikacione e vdekshmeri te larte krahasuar me me te vjetrit.

Fjalet kyc. IAM, FR, grupmoshat

Ndikimi i çrregullimeve hormonale me baze ovarin mikrokistik në shfaqjen e akneve tek moshat e reja

Dr. Migena Prifti ¹
Dr. Brizida Refatllari ²

¹ Gjinekologe, Spitali Rajonal Durrës
² Universiteti i Mjeksisë i Tiranës

Abstrakt

Hyrja: Kur flasim per moshat e reja tek femrat i referohemi kryesisht moshes mbi 18 vjeë, pikerisht periudhes se pjekurise hormonale dhe rritjes se kerkeses qe ka kjo moshe per cilesine e jetes. Eshte kjo faze ku ankesat e para jane ne kerkim te dermoestetikes per daljen e pucrrave apo njollave ne lekure. Tashme eshte vertetuar se kjo ka lidhje te drejtperdrejte me bilancin hormonal, kryesisht ovarian. Kjo eshte dhe baza e ketij studimi per te nxjerre me pah korrelacionet e drejta dhe te ndersjellta te ketyre patologjive: gjinekologjike dhe dermatologjike.

Qellimi: Venia ne dukje e lidhjeve te ndersjellta qe ekzistojne midis problemeve hormonale dhe atyre dermatologjike ne grupmoshen 18-30 vjec si dhe sensibilizimi i kesaj grupmoshe per te kerkuar konsultat e duhura dhe mjekimin adekuat per problemet e tyre.

Metoda e studimit: eshte perdorur nje studim prospektiv, pasi pacientet ndiqen ne dinamike prej nje periudhe kohore 6 muaj dhe ne vazhdim nen konsulta gjinekologjike dhe dermatologjike. Te dhenat e mbledhura jane vendosur ne tabela 2*2 per te nxjerre me ne pah faktoret e rriskut me te rendesishem si dhe mjekimin me adekuat. Jane ndare ne 2 grupe studimi ne varesi te mjekimit gjinekologjik te ndjekur: me baze zevendesimin hormonal dhe ate te rritjes se imunitetit.

Rezultatet: Jane paraqitur ne klinike 24 paciente, 18 prej te cilave kishin ankesa kryesore acarimin e ftyres dhe vinin pas nje konsulte dermatologjike, kurse 6 per çrregullime te ciklit menstrual. Ne ndarjen sipas grupmoshave 72% e tyre i perkisnin asaj studentore. Te gjitha dolen ne te dhenat ekografike me sindromin e ovarit mikrokistik dhe 30% e tyre me ndryshime te lehta te bilancit hormonal LH-FSH, nderkohe qe tek pacientet me vonese cikli 80% e tyre kishin te larte prolaktinen. Ne 70% te rasteve u vu re prania e infeksioneve genitale deri ne pranine e kist ovari ose SIP.

Fjalet kyce: akne, çrregullim cikli, bilanc hormonal, SIP.

Kujdesi infermieror tek pacientet post operacioneve plastike gjinekologjike

Gisela Albrahimi ¹

Dr. Migena Prifti ²

¹ Gjinekologe, Spitali Rajonal Durrës

Abstrakt

Hyrja: Vitet e fundit eshte pare nje rritje e numrit te pacienteve qe kane kryer operacione plastike gjinekologjike, per arsye estetike ose shendetesore. Operacionet plastike gjinekologjike qe kryehen me se shumti ne Shqiperi jane: labiaplastika, perineoplastika, vaginoplastika, himenoplastika ne te cilat jepet kujdesi infermieror perkates per secilin prej tyre.

Objektivat: Qellimi i ketij studimi eshte paraqitja e menaxhimit infermieror tek pacientet qe kane kryer operacione plastike gjinekologjike dhe per te treguar se sa i rendesishem eshte kujdesi post operator i ketyre rasteve per te perjashtuar komplikacionet e mundshme.

Metodat: Ky eshte nje studim prospektiv i cili eshte bazuar ne rastet qe jane paraqitur prane klinikes tone gjate vitit te fundit, ndermjet grupmoshave 40-60 vjec. Cdo pacient eshte diagnostikuar dhe trajtuar brenda nje periudhe 1-2 mujore.

Rezultatet: Nga 23 paciente te paraqitura ne kliniken tone, relativisht 13 prej tyre jane diagnostikuar me cystocele ose rectocele, 6 paciente me laceracione te pakorrigjuara pas lindjes dhe 4 prej tyre donin qe te kishin nje pamje me estetike te zones se tyre genitale. Te gjitha pacientet ishinndermjet grupmoshave 40-60 vjec ku kujdesi infermieror perkates eshte dhene ne cdo moment, nga procedurat diagnostikuese deri tek kujdesi post operator dhe edukimi shendetesor ne shteti.

Konkluzionet: Te gjitha rastet e paraqitura ne kliniken tone i jane nenshtruar procedurave kirurgjikale ne repartin e Gjinekologjise, ne Spitalin Rajonal te Durresit. Me pas rastet jane ndjekur ne dinamike ne klinike, pas operacionit plastik me kujdesin infermieror perkates dhe kemi pasur nje feedback pozitiv. Asnje nga pacientet nuk ka pasur komplikacione pas operacionit dhe ishin te kenaqura me rezultatet.

Fjalet kyce: Operacion plastik, kujdesi infermieror, gjinekologji.

Dakriocistorinostomia me dhe pa stent silikoni. A ka ndonjë ndryshim domethënës në rezultate?

Alfred Aga¹
Klaudia Stajka¹

¹ Universiteti i Mjeksisë i Tiranës

Abstrakt

Qëllimi: Për të krahasuar diferencën midis rezultateve të dakriocistorinostomisë endoskopike endonazale (En-DCR) me dhe pa tub silikoni (stent) për trajtimin e dakriocistit primar dhe dakriocistit flegmoz.

Metoda: Studim krahasues retrospektiv i 111 subjekteve të operuar për dakriocistit nga tetori 2014 deri në maj 2021, nga të cilët 60 ishin me stent dhe 51 ishin pa stent silikoni. Tubat e silikonit u mbajtën në rruget lakrimale për 3 muaj. Kryhet ndjekja e operacionit nga 3 deri në 6 muaj dhe ndërlikimet per cdo pacient. Kirurgjia u përkufizua e suksesshme kur nuk kishte evidencë të epiforës postoperative, sekrecioneve purulente, infeksionit, granulomave, përsëritjes së dakriocistit, pas vlerësimit endoskopik endonazal.

Rezultati: Janë shqyrtuar gjithsej 111 procedura endoskopike të njëpasnjëshme të dakriocistorinostomisë transnazale të kryera në Spitalin Amerikan 1, Tiranë nga tetori 2014 deri në maj 2021. Nga 111 pacientë me dakriocistit akut, 60 (54.05%) janë trajtuar me stent silikoni (grupi A) dhe 51 (45.94%) janë trajtuar pa stent silikoni (grupi B). 20 nga 111 (18%) u diagnostikuani me dakriocistit flegmoz nga të cilët 7 (11.67%) ishin pjesë e grupit A dhe 13 (25.49%) ishin pjesë e grupit B. Pacientet u ndoqen me kontolle endoskopike per gjate gjashtë muajve. Vetëm 7 pacientë (11.66%) në grupin A patën komplikime si sekrecione purulente (2 ose 28.57%), infeksion (3 ose 42.85%), epiforë (1 ose 14.28%), granuloma (1 ose 14.28%) dhe asnjë në grupi B kishte ndonjë prej tyre. Në pacientët me dakriocistit flegmoz nuk u konstatuan komplikime.

Konkluzioni: Dakriocistorinostomia me dhe pa tub silikoni janë dy procedura të ndryshme pa ndonjë ndryshim të rëndësishëm në shkallën e suksesit. Bazuar ne ndërlikimet e tij, ky studim mbështet rutinën pa stent silikoni, duke sugjeruar që stentet nuk janë të nevojshme ne dakriocistorinostomite paresore.

Fjalë kyçe: En-DCR, tub silikoni (stent), dakriocistit, dakriocistit flegmonoz, dakriocistorhinostomi.

Nje rast me alport sindrome

Dr. Enno Qerimi¹

¹ Spitali Rajonal Durrës

Abstrakt

Qëllimi Investigimi i nje rasti me nje sindrom te rralle Alport.

Materialet dhe Metodat: Case report.

Rezultatet: Pacienti erdhi ne Spital me nje ulje te shikimit ne te dy syte.

Gjate ekzaminimi te segmentit anterior dhe posterior rezultoi cataracte ne te dy syte dhe nje forme e vecante e kristalinis lentikonus anterior.

Pacienti iu nenshtrua kirurgjise per katarakten me tekniken me ultratinguj ne te dy syte dhe me implantim te lentes kamera posterior. Ai kishte ulje bilaterale te degjimit dhe semundje renale kronike.

Konkluzioni: Ne raste te tilla duhet marre nje anamneze e hollesishme per te zbuluar nese problemi okular eshte lokal apo pjese e nje sindromi te rralle.

Asthma bronchiale si komorbiditet ne COVID-19

Dorina Qerimi¹
Enno Qerimi¹

¹ Spitali Rajonal Durrës

Abstrakt

Hyrje: Ne Mars te vitit 2020 OBSH shpalli gjendjen e Pandemise Globale nga SARS-COV-2, e ne vazhdim COVID-19 u perhap me shpejtesi ne te gjithe boten. Nje semundje me imunopatologji dhe fizpatologji te tille qe e lejon te kete manifestime klinike te shumellojshme.

Objektivat: Te demonstroje impaktin qe ka asthma mbi dekursin dhe prognozen e Covid-19.

Materialet dhe Metodat: Ne muajt e pare te pandemise. Asthma Bronchiale se bashku me Hipertensionin Arterial, Semundjet Kardiovaskulare, Diabet Mellitus dhe Semundjet Renale Kronike u konsideruan si faktore rishku ne dekursin dhe prognozen e infeksionit nga SARS-COV-2. Tashme jemi ne vitin e dyte pandemise dhe ka ende te panjohura mbi COVID-19, e mbi impaktin qe kane semundjet bashkeshoqueruese ne te.

Rezultatet: Covid-19 mund te paraqitet edhe me shenja neurologjike: cefale, delir, axhitim stroke, encefalopati, meningo-encefalit, demtitm i shijes, nuhatjes, ankth, depression konfuzion. Dekursi klinik i infeksionit nga Sars CoV 2 varet nga disa faktore te lidhur me dozen virale, perggjigen immune te individit, dhe faktore te tjere rishku si smundjet bashke shoqueruese (Duhanpirja, obeziteti, diabeti, etj). Fakti qe disa te dhena te deritanishme jane ne favor te hipotezes qe Astma. apo alergjia Tipi 2(te shoqueruara me inflamacion eozinofilik) karakterizohet nga ulja e ekspresionit te ACE2 ne epitelin e rrugeve te ajrit, mund te jete nje shpegim pse rishku per gravitet te Covid -19 ne keta paciente eshte i ulet.

Konkluzion: Studimet e publikuara dhe te dhenat e deritanishme indikojne se ASTHMA BRONCHIALE preekzistuese nuk perben faktor rishku per nje prognoze me te rende te COVID-19.

Fjale Kyce: asthma bronchiale, covid-19, komorbiditet

Artriti dhe COVID-19

Genti Kavaja¹

Silvana Tonuzi²

Bora Kavaja³

¹ Reumatolog, Spitali Rajonal Durrës, Shqiperi

² Spitali Rajonal Durrës, Shqiperi

³ Fakulteti I Mjekesise, Universiteti Mjekesise, Tiranë

*gentikavaja@hotmail.com

Abstrakt

Simptomat muskuloskeletale jane te zakonshme ne rastet e infeksioneve nga Covid 19 duke variuar nga 10 deri ne 25% te pacienteve. Simptomat kryesore jane artralgjia, lodhja, lumbalgia dhe mialgjia. Megjithese rruga e aktivizimit te citokinave dhe nxitjes se inflamacionit te evidentuar ne rastet me Covid 19 eshte e ngjashme me rrugen e ndjekur ne semundjen e artritit reumatoid, shoqerimi I artritit me infeksionin SARS-CoV-2 nuk haset shpesh dhe simptomat zakonisht jane akute dhe kalojne pas nje periudhe te shkurter kohore.

Nje pacient i moshes 28 vjec paraqitet me simptoma te nje sindromi inflamator kalimtar qe shoqeronte nje infeksion nga SARS-Cov-2 dhe me pas shfaq nje artrit kronik. Per nje periudhe 2 mujore ishte trajtuar me analgjezike dhe AIJS. Me paraqitjen ne klinike u fillua perdonimi I kortikosteroideve duke cuar ne ulje te intesitetit te klinikes pas tre javeve dhe permiresim te ndjeshem. Testi serologjik per SARS-CoV-2 ishte pozitiv ne javen e katert te fillimit te simptomave. Aktualisht pacienti eshte ne monitorim dhe klinikisht gjendja eshte e mire por vazhdon te kete ngurtesim mengjesor, nxehtesi lokale ne artikulacionet e vogla me hipertrofi te sinovias dhe vlera te larta te treguesve te inflamacionit (PCR dhe ertitrosedimenti).

Ne keto rrethana nuk mund te perjashtohet lidhja midis infeksioneve virale dhe vendosjes se artritit. Kjo kerkon studime te metejshme per te percaktuar nese ky eshte nje episod rastesor apo nje mbeshtetje per lidhjen etiologjike me infeksionin SARS-CoV-2.

Fjale kyc: artriti, covid-19, tregues te inflamacionit

Post covid- 19 sindrome,nje sfide e re

Dr. Edlira Ndreu¹

¹Pneumologe, Spitali Rajonal Durrës

Abstrakt

Hyrje: Termi post covid sindrome ose covid i zgjatur, permblehd rrëth 200 simptoma te ndryshme qe prekin 10 sisteme te cilat persistojne mbi 4 javë deri ne disa muaj pas kalimit te infeksionit nga Covid 19. Individet me post covid sindrome kane ndikim ne statusin fizik dhe konjiktiv perfshire ketu kufizimin ne aktivitetet te perditeshme, si veshja ose berja e dushit, ulja e aftesise per tu kujdesur per veten ose familjen, veshtiresi per tu rikthyer ne pune dhe rritje e nevojes per te mare kujdes shendetesor. Sidoqoftë prevalencia varion gjeresisht ne varesi te faktoreve sic jane; mosha, semundjet shoqueruese, shkalla dhe graviteti i infektimit nga Covid 19. Pacientet shfaqin probleme te zgjatura me frymemarrjen, komplikacione te zemres, veshkave, melcise, G-I,hematologjike e imunologjike, neurologjike, psikologjike,ne shtatzani dhe shendetin riprodhues.

Objektiva: Qellimi i prezantimit eshte paraqitja e te dhenave nga studimet e huaja dhe pervojes tone klinike me pacientet e hospitalizuar me post COVID -19 sindrome ne SRD si dhe paraqitja e komplikacioneve afatgjata te COVID-19.

Materiale dhe metoda: Literatura te ndryshme ky fjala kyce ka qene COVID-19, POST COVID-19 syndrome,komplikacione,studime te bera ne vendet e huaja,te dhena nga aplikacioni COVID symptom study.

Përfundime: Nderkohe qe studime te metejshme me grupe me te gjera dhe te dhena me te detajuara nevojiten per te kuptuar mekanizmat me te cilat COVID-19 shkakton nje game kaq te gjere komplikacionesh, ne si ekip mjekesor duhet te monitorojme ne menyre te kujdeshme funksionin e te gjitha organeve jetesore si celesin kryesor te mbijeteses se pacienteve.

Ekograifa e mushkërive në pacientët me covid 19 dhe jo vetëm – metoda, rezultatet, perspektiva

Dr. Elton CEKAJ ¹

¹ Radiolog, Spitali Rajonal Durrës

Abstrakt

Hyrje: COVID 19 me të drejtë ende tërheq vëmendjen e të gjithë qarqeve mjekësore kudo në botë. Sigurisht klinika dhe epidemiologjia zënë vendin kryesor në diagnozë, por pa imazherinë situata do të ishte shumë kaotike. Siç edhe dihet tashmë nga të gjithë, radiografia dhe skaneri janë metodat kryesore të diagnostikimit imazherik të COVID 19. Radiografia është metodë shumë e mirë diagnostikimi për vlerësimin e pacientëve me ankesa nga probabël COVID 19 por të dhënët radiologjike janë evidente vetëm nëse prekja e mushkërive është e moderuar e më shumë, nëse përdoren radiografi digitale dhe nëse pacientët bashkëpunojnë. Skaneri ose tomografia e kompjuterizuar, është ende metoda e zgjedhur diagnostike imazherike, sidomos me rezolucion të lartë, shërben për stadifikimin imazherik të sëmundjes e përcaktimin e prognozës imazherike, por është shumë e kushtueshme, nuk është kudo prezente dhe kurdoherë e vlefshme, sidomos për pacientët që nuk mund të transportohen apo pacientët e reanimacioneve. Ekografia e pulmonit, e përdorur deri më sot për vlerësimin e patologjive kardiakë apo të patologjive të periferisë së pulmonit, është gjetur se është shumë e vlefshme për vlerësimin e pacientëve me COVID 19, për të vedosur diagnozën, për ndjekje të ecurisë dhe për prognozën e rasteve të rënda në shtrat.

Misioni dhe vizioni: Të provojë që ekografia e pulmonit është metodë e vlefshme për vlerësimin e pacientëve të dyshuar apo të dignositikuar me COVID 19 si edhe për ndjekjen e ecurisë së tyre. Ky do të jetë gur themli ne misionin për mundësimin e përcaktimit të qartë të protokollit të ndjekjes së pacientëve në reanimacione, pacientëve të pamundur në shtrat apo të atyre ne zona apo qendra ku CT nuk ëhstë e mundur.

Metodat dhe konkluzione: për vlerësimin ekografik të pulmonit në pacientët me COVID 19 është e nevojshme një apparat ekografie me sonde sektoriale me frekuencë të ulët (kardiakë apo abdominale). Planet e skanimit dhe mënyra e skanimit janë tashme të mirë përcaktuara. Skanimi fillon me planet anteriore medioclavicular axiale longitudinale e me pas me planet axila dhe longitudinale ne linjën axillare e më pas me skanimet posterolaterale medioaxillare si majtas edhe djathtas.

Gjatë ekzaminimit është e domosdoshme identifikimi i linjave B (me shumë se tre), efuzionit pleural apo konsolidimit pulmonar me anë të të cilave vlerësohet gjendja me pikë. Pozitiviteti i metodës kur realizohet saktë është shumë i lartë dhe i krahasueshëm me skanerin e toraksit

Fjalët kyçe: COVID 19, Linja B, Linja A, efuzion pulmonar, konsolidim pulmonar

Referenca:

- Gattinoni L, Chiumello D, Caironi P, Busana M, Romitti F, Brazzi L, et al. COVID-19 pneumonia: different respiratory treatments for different phenotypes? *Intensive Care Med.* 2020 Jun; 46(6): 1099–102.
- Lichtenstein DA. BLUE-protocol and FALLS-protocol: two applications of lung ultrasound in the critically ill. *Chest.* 2015;147(6):1659- 1670. doi:10.1378/chest.14-1313.
- Pascarella, G. et al. COVID-19 diagnosis and management: A comprehensive review. *J. Intern. Med.* **288**, 192–206 (2020).
- Okonkwo, N. E. et al. COVID-19 and the US response: Accelerating health inequities. *BMJ Evid.-Based Med.* <https://doi.org/10.1136/bmjebm-2020-111426> (2020)
- Lu, W. et al. A clinical study of noninvasive assessment of lung lesions in patients with Coronavirus Disease-19 (COVID-19) by bedside ultrasound. *Ultraschall der Medizin – Eur. J. Ultrasound.* **41**(03), 300–307 (2020)
- Ai, T. et al. Correlation of chest CT and RT-PCR testing in coronavirus disease 2019 (COVID-19) in China: A report of 1014 cases. *Radiology* **296**, 32–40 (2020).

Traumat sportive gjatë një loje futbolli

MSc. Elda Latollari¹

MSc. Selda Veizaj²

¹*Fizioterapiste Akademia e Futbollit Skënderbeu, Lektore Universiteti Fan Noli*

²*Lektore Universiteti Aleksander Moisiu*

Abstrakt

Hyrje: Lëndimet janë të mundshme kur luani sport nëse jeni një atlet profesionist ose jeni duke luajtur për argëtim. Ju mund të shmagjë lëndimet e zakonshme sportive duke marrë masa paraprake si përdorimi i pajisjeve dhe teknikave të duhura për secilin sport.

Qëllimi kryesor i këtij studimi është të rehabilitojë sa më shpejt traumat sportive gjatë një lojë futbolli. Objektivat kryesore që arritëm të realizojmë me anë të këtij studimi janë:

- Të arrijë të evidentojoj llojin e traumës së ndodhur
- Të rehabilitojë në mënyrë sa më të shpejtë sportistin
- Te rikthejë sa më shpejt në lojë futbollistik

Metodologjia: Ky studim është i tipit përshkrues analistik. Në studim janë përfshirë 4 skuadra (U13, U15, U17, U19) secila me 20 individë. Futbollistët u ndoqën për një periudhë dy mujore tator -dhjetor 2021. Traumat që u morën në studim janë traumat e ndodhura gjatë lojës sportive. Traumat u ndanë në tre kategori kryesore: Trauma të lehta, të moderuara dhe të rënda. Canta e ndihmës së shpejtë përmban janë: spray freskues. Krem nxehës, krem kundër dhimjes, ilace intramuskulare kundër dhimbjes, fasha të thjeshta, fasha elastike, diazepam, adrenalinë IM/IV

Rezultate: Traumat e lehta përfshijenë 50% të rasteve dhe përfshijnë: goditjet me këpucë, plagosjet e lehta (gërvishtje të lëkurës, gjakderdhje nga hundët)/ Traumat e moderuara përfshijnë 30% të rasteve dhe janë tërheqjet muskulare, kontraktura muskulare, sindromi patellofemoral ndrydhjet, hematomat muskulare, ndërsa traumat e rënda përfshijnë 20% të rsateve dhe janë: këputje të meniskut, goditjet në kokë, dalja e kaviljes. Rehabilitimi konsistonë: fazë akute spray freskues, akull, imobilizime me fasha, ndërsa më vonë pushim masazh, stretching lëvizje pasive, active, ushtrime me zinxhir të mbyllur, te hapur, ushtrime stabiliteti, terapia me kupa.

Konkluzione: Pas analizimit dhe diskutimit të dhënavë të mbledhura u vu re se traumat e lehta trajtohen dhe rehabilitohen më lehtë, ato të moderua kërkojnë më shumë kohë për tu rehabilituar, ndërsa traumat e rënda rehabilitohen më gjatë por mund ti kushtizojnë karrierën e sportistikët, por mbi të gjitha janë shumë stresuese dhe per stafin mjekosor.

Fjalë kyce: trauma, ushtrime, masazh, futboll

Emergency management and treatment of sudden cardiac arrest (sca)

Basri Lenjani¹

Esen Uysal²

Adem Zalihic²

Aida Gavranovic²

Kenan Ljuhar²

Nehra Jonuz Gusic²

Dardan Lenjani³

¹University Hospital and Clinical Service of Kosovo Emergency Clinic

²Emergency Medical Center of Canton Sarajevo

Huzur Mahlesi, Serçe Sokak No:9 Deniz Apartmanı daire 9 Narlidere/Izmir

Turkey²

Abstrakt

Arresti i papritur kardiak (SCA) është një gjendje emergjente jetëkërcënuese, në të cilën zemra papritur ndalon së rrahuri. Nëse kjo ndodh, gjaku ndalon të rrjedhë në tru dhe në organet e tjera vitale. SCA zakonisht shkakton vdekje, nëse nuk trajtohet brenda pak minutash. Kardiomiopatitë përbëjnë gati gjysmën e rasteve SCA/D tek atletët profesionistë, ndërsa anomalitë e arterieve koronare luajnë një rol më të spikatur sesa pritej te atletët e shkollave të mesme. SCA përbën 15-20% të të gjitha vdekjeve natyrore në të rriturit në SHBA dhe Evropën Perëndimore, dhe deri në 50% të të gjitha vdekjeve kardiovaskulare Incidenca e vdekjes se papritur kardiake ndodh më shpesh tek të rriturit në mesin e të 30-tave deri në mesin e të 40-ve dhe prek meshkujt dy herë më shpesh sesa gratë. Nëse nuk trajtohet menjëherë, arresti i papritur kardiak mund të çojë në vdekje.

Nëse nuk trajtohet menjëherë, arresti i papritur kardiak mund të çojë në vdekje. Mbijetesë është e mundur me kujdes të shpejtë dhe të duhur mjekësor. Reanimimi kardiopulmonar dhe përdorimi i defibrilatorit, AED, barnave mund të përmirësojë shanset për mbijetesë.

Fjalet kyqe. Arresti i papritur kardiak, sulmi në zemër, SCA, RKP, vdekjet natyrore, defibrilatori, AED, SHME 112

Stroke dhe Covid -19

Dr. Edlira Harizi¹

¹ Shefe e sherbimit te Neurologjise, Spitali Rajonal Durrës

Abstrakt

Hyrje dhe Qëllimi: Pacientet e infektuar me COVID-19 mund te zhvillojnë tromboze arteriale duke perfshire goditjen ne tru (stroke). Faktore te shumte rreziku te lidhur me COVID-19, mund te kontribuojnë ne rritjen e ashpersise dhe fillimin me te hershern te goditjes akute ishemike, duke perfshire hiperkoagulueshmerine e per gjithesuar, per gjigjen imune te rrregulluar qe con ne sindromen e clirimit te citokines, derntimin e qelizave endoteliale qe con ne rritjen e inflamacionit dhe trombozes, dhe hipoksemine e lidhur me deshtimin kardiorespirator. Ky rezultat ka perfshire nje incidence ne rritje te goditjes ne tru ne pacientet me te rinj ose paciente pa faktore rreziku paraprak per goditje ne tru.

Metoda: Ne studimin tone kemi pare numrin e pacienteve to sheruar me Goditje ne Tru ne Departamentin e Neurologjise ne SRD ne periudhen 1 Prill 2020 - 1 Prill 2021. Kemi patur gjithsej 722 raste me diagnoze Goditje dhe 43 prej tyre kane qene COVID-19 pozitiv (5.9%), 23 ishin femra 20 ishin meshkuj. Nga pacientet me COVID-19 pozitiv, 22 paten goditje te rende, 51% goditje te rende me mbyllje te eneve te medha dhe 9 prej tyre bene exitus letalis ditet e para. Dy paciente te ketij grupi nuk kishin faktore rreziku te njobur dhe kishin moshe mesatare 58.5 vjec (meshkuj). Pacientet e tjere me infarkt te rende kishin moshen e mesme 73,6 vjec dhe si faktore rreziku hipertensionin 72,2%, fibrilacionin atrial 56%, diabetin mellitus 38,7%, hiperlipidemine 62%, kardiopatine ishemike 35% dhe goditjen e meparshme 22,7%. Ky grup pacientesh me goditje to rende ne tru kishte te gjitha implikimet pulmonare me insuficience respiratore dhe hipoksemi. Pacientet e tjere me COVID pozitiv 49% (21) kishin goditje te moderuar dhe te lehte. 28,5 % (6) nuk kishin faktore rreziku, pacientet e tjere te ketij grupi kishin hipertension 57%. diabet mellitus 27%, fibrilacion atrial 35%, hiperlipidemia 58%, kardiopati ishemike 26%. Mosha mesatare e ketij grupi ishte 66.7 vjec dhe kishte sherim te mire.

Konkluzione: Ne studimin tone, kemi vete re nje lidhje te ngushte te goditjes ne tru me COVID-19. edhe ne paciente pa faktore risku te njobur me pare. Ndaj studime te metejshme me te detajuara nevojiten per te pare me thelle kete korrelacion.

Angiografia Koronare Me Ct E Krahasuar Me Koronarografinë Për Vlerësimin E Sëmundjes Së Arterieve Koronare Në Qsu "Nënë Tereza" Tiranë

Endri Hasimi
Shyqyri Hasimi

Abstrakt

Sfondi Teorik: Prevalenca e Sëmundjes së Arterieve Koronare (SAK) në Shqipëri ka ardhur në rritje të vazhdueshme nga viti 1990, së bashku me mortalitetin dhe ditët e paaftësisë të lidhura me të. Dy ekzaminimet të cilat vizualizojnë në mënyrë direkte arteriet koronare janë koronarografia dhe Angiografia Koronare me Tomografi të Kompjuterizuar (CCTA). Koronarografia mbetet standardi i artë për vlerësimin e stenozave në arteriet koronare dhe përcaktimin e indikacionit terapeutik, por që mbart rreziqet e ekzaminimit invaziv. CCTA nga ana tjeterë është një ekzaminim jo-invaziv, i cili falë përmirësimit të vazhdueshëm të teknologjisë dhe përfshimit të imazheve me cilësi të lartë dhe dozë rrezatimi të ulët, si dhe rezultateve të studimeve të shumta për vlerë prediktive negative të lartë, është kthyer në një nga themellet e vlerësimit të SAK.

Qëllimi: Vlerësimi i saktësisë diagnostike (sensitiviteti, specificiteti, vlera prediktive pozitive dhe negative për pacient, për arterie dhe për segment) të Angiografisë Koronare me Tomografi të Kompjuterizuar (CCTA) me 64 detektorë që realizojnë 128 prerre, e krahasuar me koronarografinë si standart i artë për vlerësimin e Sëmundjes së Arterieve Koronare në Qendrën Spitalore Universitare "Nënë Tereza" Tiranë.

Metodologjia: Ky është një studim observacional kros-seksional i bazuar në regjistrat e raporteve të CCTA dhe të koronarografisë. Në të u përfshinë 440 pacientë që kanë kryer CCTA dhe më pas koronarografi brenda 1 muaji nga CCTA, në QSU "Nënë Tereza" Tiranë gjatë periudhës Dhjetor 2012 – Nëntor 2018. CCTA u krye me skaner të tipit Siemens Somatom Definition AS+ me 64 detektorë që realizojnë 128 prerre. Rikonstruksioni i imazheve bëhej automatikisht nga programi në sekuencën best diastole dhe me kernel 0.26f dhe 0.46f. Në rast artefakteve apo imazhesh jo-diagnostike provoheshin rikonstruksione të tjera në fazë të ndryshme të ciklit kardiak apo duke fshirë ekstrasistolat e paparashikuara. Interpretimi bëhej me 3 projeksione MIP ortogonale me akset kardiake si dhe me Curved MPR. Segmentet koronare u vlerësuan me 0 në rast mungese të stenozave obstruktive, 1 për stenoza 50-75%, 2 për stenoza >75%, 4-kalibër <2 mm, 5-artefakt, i cili praktikisht u konsiderua si stenozë obstruktive përderisa nuk përjashton dot SAK. CCTA konsiderohet pozitiv nëse diagnostikon të paktën një segment me stenozë obstruktive $\geq 50\%$ që detyron kryerjen e koronarografisë.

Rezultatet: Sensitiviteti i CCTA për diagnostikimin e stenozave obstruktive në Qendrën Spitalore Universitare “Nënë Tereza” Tiranë ishte 79%, 93% dhe 98% përkatësish për segment, për arterie dhe për pacient. Specificiteti ishte përkatësish 83%, 59% dhe 33%. Vlera Prediktive Pozitive ishte përkatësish 36%, 45% dhe 68%, ndërsa Vlera Prediktive Negative ishte 97%, 96% dhe 92%. Për segmentet e stentuara sensitiviteti, specificiteti, VPP dhe VPN ishin përkatësish 71%, 35%, 21% dhe 83%. Për graftet e CABG sensitiviteti, specificiteti, VPP dhe VPN ishin përkatësish 100%, 60%, 41% dhe 100%.

Konkluzione: CCTA në QSU “Nënë Tereza” Tiranë ka sensitivitet dhe VPN shumë të lartë, të ngjashme me studimet e tjera që tregon për aftësi shumë të mirë përjashtuese të SAK të arterieve native, por specificitet dhe VPP të ulët, që flet për falls-pozitivitete të shumta, shpesh të lidhura me artefakte. CCTA nuk është një metodë e favorshme për vlerësimin e stenteve, sidomos në popullatën tonë ku pacientët nuk kanë dokumentacion për diametrat dhe mbivendosjet e stenteve. CCTA ka sensitivitet dhe VPN të lartë për përjashtimin e stenozave të grafteve të CABG por nuk vlerëson dot arteriet native te këta pacientë.

Njohuritë për menaxhimin e eklampisë në maternitetin “Mbretëresha Geraldinë” nga mami-të dhe infermierët

Msc. Daniela Bimi¹

¹Materniteti “Mbreteresha Geraldine” Tirane

Abstrakt

Hyrje: Çrregullimet hipertensive komplikojnë 10-20% të shtatzënive dhe përbëjnë shkakun madhor të sëmundshmërisë dhe vdekshmërisë amtare dhe fetale. Präklampsia shfaqet afërsisht në 5% të të gjithë shtatzënive, 10% tek primiparet dhe 20-25 % tek gratë me histori të mëparshme për hypertension arterial. Eklampsia komplikon 1 në 2000 shtatzëni.

Qellimi i studimit: Është njohja me patologjite e preeklampsise, eklampsise dhe vlerësimi i njohurive dhe aftesive ne lidhje me manaxhimin e eklampsise ne infermieret dhe mami-te ne Maternitetin “Mbreteresha Geraldine, Tirane.

Materiali dhe metoda: Studimi është kros-seksional dhe jane marrë ne pyetje infermiere dhe mami. Janë përfshirë ne nje pytesor te formuluar nga une me referenca të huaja. Janë pyetur 20 infermiere/mami në Maternitetin “Mbretëresha Geraldinë” Tiranë.

Rezultatet dhe diskutimet: Shihet një predominancë e personelit të shkolluar në kurse 2 vjecare, 9 mujore, por që kohët e fundit janë shkolluar në ciklet bachelor pranë disa Universiteteve shqiptare. Gjithashtu vërehet qe stafi eshte me experience me shume se 20 vite. Shikohet që përfthimi i manaxhimit të eklampsise prezupozohet që është mësuar gjate eksperiencës klinike, ndërsa në një përqindje prej 60 % thuhet që është mësuar gjatë shkollës. Të mësuarit është e lidhur me vjetërsinë në punë. Por shikohet që ka nje predominance të brezit që ka eksperiencë mbi 20 vjecare.

Konkluzionet: Vërehet një staf i kualifikuar dhe me eksperiencë në menaxhimin e patologjisë.

Fjalë kyce: eklampsi, mami, menaxhim, njohuri

Diagnostikimi imazherik i patologjive të kolecistës

Dr.Sh.M.Sandër KOLA¹

Prof.Asoc.Irena KOLA²

Msc.Edona Sopaj³

^{1,3}Departamenti i Imazherisë QSU “Nënë Tereza”, Tiranë

²Shërbimi i Reumatologjisë QSU “Nënë Tereza”, Tiranë

sander_kola@hotmail.com

irena.kola@hotmail.com

edona_sopaj@hotmail.com

Abstrakt

Hyrje: Kolecistiti akut dhe kolecisti kalkuloz janë patologjitetë më të shpeshta ndër patologjitetë e kolecistës. Metodat imazherike që përdoren për diagnostikim janë: ultrasonografia, CT; MRI, e rrugeve biliare dhe të heparit. Diagnoza e vendoset dhe nëpërmjet: ekzaminimit klinik, vlerës pothuajse absolute diagnostike (Caroli. J), shenjave klinike, analizave biokimike. Ekografia është një ekzaminim joinvaziv me ndjeshmëri dhe saktësi të lartë. CT abdominale vlerëson të gjitha patologjitetë e kolecistës, (Davies et al 1997, Pramo et al 1999). MRI abdominale është e dobishme në lokalizimin dhe përcaktimin e lezioneve në koleciste dhe në hepar (Tschmnelitsch et al 2000).

Qëllimi i studimit: Diagnostifikimi i pacientëve me kolecistit kalkuloze dhe jo kalkuloz, me echografi abdominale, CT, MRI abdominale.

Objektivat e studimit: Përcaktimi i metodës efektive në diagnostikimin e patologjive të kolecisteve.

Materiali dhe metoda: Studimi është kryer në QSUT “Nënë Tereza”, Tiranë. Periudha: 2017-2019. Janë studiuar 200 raste: 176 femra (87%) dhe 24 meshkuj (13%). Raporti femër-mashkull 9:1. Studim retroprospektiv. Të gjitha rastet i nënshtrohen ekzaminimeve dhe trajtimit: - të dhëna klinike dhe anamnestike, analiza kliniko-biokimike – ekzaminime imazherike. – Trajtim paraoperativ me antibiotikë veçanërisht gjatë gjendjes inflamatore. - Trajtim Kirurgjikal në rastet e kolecisteve kalkuloze.

Analiza e studimit: Bazuar në kriteret klinike, biokimike dhe imazherike rezultuan 2 grupe kolecistesh kalkuloze: rastet akute 65 (35.7%), rastet kronike 85 (69.3%). Të gjitha të dhënat dhe rezultatet janë analizuar dhe paraqitur në tabela dhe grafikë.

Konkluzione: Kolecistiti kalkuloz rritet me moshën. Përafërsisht 50% e pacientëve të marrë në studimin tonë ishin mbi 56 vjeç, kjo lidhet dhe me rritjen e jetëgjatësisë në vendin tonë. Ekzaminimi me ultratinguj i barkut zgjidhet për të ndihmuar në diagnostikimin.

CT dhe MRI, pavarësisht kostos, është një ekzaminim i nevojshëm në rastet e diagnozës së komplikuar dhe diagnozës diferenciale.

Fjalët kyçë: kolecista; echografia, CT; MRI, diagnoza.

Diagnoza me imazhe e hernies diskale (rishikim literature)

Msc.Edona Sopaj¹
Dr.Sh.M.Sandër KOLA²
Prof.Asoc.Irena KOLA³

^{1,2} Departamenti i Imazherisë QSU "Nënë Tereza", Tiranë
³ Shërbimi i Reumatologjisë QSU "Nënë Tereza", Tiranë

sander_kola@hotmail.com
irena.kola@hotmail.com
edona_sopaj@hotmail.com

Abstrakt

Hyrje: Hernia diskale është një patologji e shtyllës kurrizore, e cila vjen si pasojë e dëmtimit të diskut intervertebral. Prolapsi i diskut ndërvertebral shoqërohet me dëmtimin e një ose më shumë nervave spinal. Hernia diskale është më e zakonshme në pjesën cervikale dhe lumbare të shtyllës kurrizore, duke shkaktuar dhimbje në rajonin përkatës, lodhje, parestëzi që përhapet në ekstremitetet e sipërme ose të poshtme, sipas vendit ku ndodh hernia. Ekziston një lidhje midis shkallës së dëmtimit, prolapsit të diskut ndërvertebral dhe metodave të imazherisë diagnostike të cilat janë të rëndësishme në zbulimin e hernies së diskut. Ndryshimet degjenerative të kolonës vertebrale shihen qartë në imazhet radiologjike me anë të MRI dhe CT.

Qëllimi i punimit: Qëllimi i këtij studimi është të evidentojë domosdoshmërinë e diagnostikimit me metoda imazherike CT dhe MRI në diagnostikimin e hernies së diskut.

Materiali dhe metoda: Është përdorur literaturë nga 13 botime shkencore të marra nga biblioteka mjekësore PubMed, Wikipedia, eMedicine, botuar nga viti 2015 deri në vitin 2020

Rezultatet: Nga ky rishikim i literaturës është konstatuar se rezultatet më të mira diagnostike imazherike të hernies diskale realizohen nëpërmjet rezonancës magnetike, tomografisë së kompjuterizuar.

Konkluzioni: Imazhet me rezonancë magnetike ofrojnë performancë më të mirë në diagnostikimin e hernies së diskut, si dhe hapin një dritare të madhe drejt sofistikimit të kësaj metode për diagnostikimin sa më të shpejtë të hernies së diskut.

Fjalë kyçë: hernie diskale, diagnozë, tomografi e kompjuterizuar, rezonancë magnetike.

Menaxhimi i osteoartritit të gjurit përmes modalitetave dhe rehabilitimit

Prof. Asoc. Irena KOLA¹
Dr. Sh. M. Sandër KOLA²

¹Shërbimi i Reumatologjisë QSU "Nënë Tereza", Tiranë

²Departamenti i Imazherisë QSU "Nënë Tereza", Tiranë

sander.kola@hotmail.com
irena.kola@hotmail.com

Abstrakt

Hyrje: Osteoartriti është një patologji artikulare degenerative e karakterizuar nga shkatërrimi progresiv i kërcit atrial. Klinikisht manifestohet me dhimbje mekanike e përkeqësuar nga lëvizja, dhe pamundësi funksionale progresive të artikulacionit, ngurtësim, dhe kufizim në lëvizje. Trajtimi është mjekim, terapi fizike rehabilituese dhe kirurgji.

Qëllimi i studimit: Qëllimi i këtij studimi ishte përdorimi dhe efektiviteti i modalitetave të elektroterapisë në trajtimin e gonartrozës primare, në një grup pacientësh me osteoartrit të moderuar të gjurit.

Materiali dhe metoda: Ky studim bazohet në trajtimin e pacientëve me gonartrozë primare, të trajtuar në Qendrën Spitalore "Nënë Tereza", Tiranë. Të gjithë pacientët me gonartrozë dytësore (aritti reaktiv inflamator; osteoartriti post-traumatik; osteoartriti nga patologji të ndryshme si TBC etj.) u përjashtuan nga studimi. Është një studim i rastësishëm. Studimi është kryer në periudhën Prill 2016 - Prill 2018 dhe është bazuar në një pyetësor. Në studim u përfshinë 120 pacientë. 55 meshkuj dhe 65 femra, me moshë mesatare 62,5 vjeç (Nga 45 vjeç - 80 vjeç).

Analiza e rezultateve: Objektivi kryesor në këtë studim ishte trajtimi i dhimbjes dhe funksionit të kyçit (ROM) të gjurit me anë të elektroterapisë. Parametrat e marrë në studim si: dhimbja subjektive sipas indeksit VAS, përmirësim i ROM artikular janë vlerësuar në fillim të trajtimit, pas 3 muajsh dhe pas 6 muajsh.

Përfundim: Përdorimi i ushtrimeve rehabilituese të kombinuara me elektroterapi na çoi në përfundimin se gonartroza menaxhohej, trajtohej më mirë nga ky trajtim i kombinuar, duke çuar në një reduktim të përdorimit të preparateve AINS.

Fjalë kyçë: Osteoartrit; dhimbje; elektroterapi; ROM; ushtrime rehabilituese.

Efekti i kohes së ndërhyrjes dhe zgjatja e rehabilitimit tek pacientët me frakturna trokanterike dhe të qafës së femurit

Neritan Myderrizi¹
Erenato Bushaj²

¹ Sherbimi i Ortopedise, Spitali Rajonal Durrës

² Sherbimi i Ortopedise, Spitali Rajonal Durrës

nmyderrizi@yahoo.com

Abstrakt

Hyrje: Frakturat e qafës së femurit dhe ato trokanterike janë të shpeshta tek moshat e vjetra të cilat duhet të trajtohen në menyre kirurgjikale. Pavarësisht protokollove standarte të rehabilitimit shumë nga pacientet nuk arrin të rifitojne gjendjen fizike që kane patur para frakture.

Qellimi: Ndërhyrja sa me e shpejtë kirurgjikale dhe fillimi sa me shpejt i rehabilitimit dhe zgjatja e tij në kushte ambulatore është celësi i rezultatit sa më të mirë për trajtimin e këtyre fraktureve

Metoda dhe pacientë: U morën në studim 217 pacientë të operuar me frakturna të qafës së femurit të paraqirur në Spitalin Rajonal të Durrësit gjatë periudhës 2019-2021. U vlerësuan koha e ndërhyrjes kirurgjikale, koha e fillimit të rehabilitimit dhe zgjatja e rehabilitimit edhe në kushte ambulatore, në lidhje me rezultatin final.

Rezultatet: Pacientët e trajtuar në sherbimin e ortopedisë së spitalit rajonal Durres ishin të moshës mesatare 74.31 vjec (65-96), 135 femra (62.2%). 94 (43.3%) frakturna të qafës së femurit dhe 135 (62.2%) frakturna trokanterike. Koha e ndërhyrjes kirurgjikale mesatare nga momenti i thyerjes ishte 36.75 orë (20-98), koha e daljes nga spitali 11ditë (7-21) Harris Hip Score pas 3 muajve rezultoi 84 (69-90) për grupin e operuar brenda 48 orëve dhe 78 (60- 82) për grupin mbi 48 orë, sikurse 88 (72-94) për grupin qe vazhdoi fizioterapinë intensive në kushtet e shtëpisë, në krahasim me atë qe nuk vazhdoi fizioterapinë

Konkluzion: Ndërhyrja sa më e shpejtë kirurgjikale dhe vazhdimi i fizioterapisë edhe mbas daljes nga spitali të pacientëve me frakturna të qafës se femurit dhe trokanterike është tepër i rëndësishëm për ti rikthyer këto pacientë në kushtet e para fraktureve.

Fjale kyce: frakturna trokanterike, frakturna të qafës së femurit, Harris Hip Score

Terapia gjenetike në sëmundjet retinale

Dr. Ledia Balla¹

Dr. Daniela Haxhihyseni²

¹ Oftalmologe Spitali Rajonal Durrës

²Departamenti i Shkencave teknike mjeksore. UAMD

Abstrakt

Hyrje: Terapia gjenetike ka marrë një zhvillim shumë të madh dhe nuk mund të konsiderohet si një perspektivë e largët përsa i përket aplikimit të saj në fushën e Oftalmologjisë. Duke qenë se syri nga ana anatomike, konsiderohet një prej organeve më të përshtatshëm për aplikimin e terapisë gjenetike, pritet që dhe rezultatet të janë të suksesshme. Një pjesë e madhe e studimeve shkencore vazhdojnë ende për sëmundje si AMD, Glaucoma, Neuropatia optike etj, Një sukses i madh në fushën e Oftalmologjisë mbetet zbulimi i voretigene neparvovec-rzyl (Luxturna) dhe aprovimi i saj nga FDA.

Qëllimi: kryesor i këtij rishikimi është të sigurojë një përbledhje sa më të përditësuar dhe sa më të plotë përsa i përket gjendjes aktuale dhe perspektivave të terapisë gjenetike si dhe mundësisë sa më të afërt të aplikimit të saj në sëmundjet retinale të trashëgura.

Metoda: Është analizuar me shumë kujdes një pjesë e madhe e literaturës e studimeve eksperimentale, për të raportuar sa më saktë procedurat e këtyre studimeve, arritjet më relevante të deritanishme si dhe kryesorja përsa i përket të ardhmes së terapisë gjenetike në aplikimin e saj në sëmundjet retinale.

Rezultate: Aktualisht zhvillimet e terapise gjenetike për patologji si retinitis pigmentosa apo LCA (leber's anauroza kongenitale) kanë patur një arritje shumë të madhe duke u finalizuar edhe me një aprovim nga FDA përsa i përket Luxturnes, e para terapi gjenetike okulare. E gjithë literatura e studiuar deri tani, përfshirë edhe studimet e shumta klinike dhe preklinike, tregojnë për një të ardhme të afërt të aplikimet të terapisë gjenetike në praktikat okulistike.

Konkluzione: Sëmundjet retinale të trashëgura konsiderohen patologji invalidizuese që prekin kryesisht moshat e reja. Prej vitesh tashmë i është kushtuar rëndësi e veçantë, me studime të shumta klinike dhe preklinike, një pjesë e të cilave vazhdojnë ende, për të gjetur genet respektive përgjegjëse për sëmundjen. Arritje shumë e madhe ishte gjetja e mutacionit të RPE65, përgjegjëse për retinitis pigmentosa si dhe LCA. Luxturna ishte arritura në fushën e terapisë gjenetike për sëmundjet retinale, me sukses edhe në aplikimin e saj tek pacientë me retinitis pigmentosa apo LCA, duke përmirësuar statusin visual si dhe shikimin nokturn.

Studimet e kryera deri tani jane fokusuar kryesisht në fushën e gjenetikës e cila përbën një të ardhme shumë premtuese përza i përket objektivit terapeutik në sëmundjet retinale. Të gjitha studimet eksperimentale tregojnë dhe ofrojnë një shpresë në zhvillimin dhe kryesisht aplikimin e terapisë gjenetike në praktikën klinike në vitet e ardhshme.

Trajtimi gjithpërfshirës i frakturave të fraxhilitetit të radiusit distal, mundësi për të ulur incidencën e osteoporozës dhe frakturave të tjera me rrezik më të lartë morbiditeti dhe mortaliteti në të moshuarit.

MD. Valbona Iljazi¹
Dr. Neritan Myderrizi²

^{1,2} Spitali Rajonal Durrës,
iljazivalbona@yahoo.com

Abstrakt

Hyrje: Frakurat e radiusit distal nga trauma minimale janë frakurat më të shpeshta të ekstremiteteve të sipërme në moshat e mesme dhë te moshuarit, me një incidencë më të lartë në femrat. Mekanizmi më i shpeshtë është rrëzimi nga lartësia e trupit të personit apo edhe më pak, ndërkohë që pacienti vendos dorën për tu mbrojtur me kycin e dorës në ekstension. Pacientët me fraktura të radiusit distal kanë një incidencë të lartë të osteoporozës dhe një rrezik të rritur për fraktura të tjera. Ka një shoqërim midis frakturave të radiusit distal dhe frakturave të femurit distal më vonë. Këto lloj frakturash janë rezultat i anomalive të metabolizmit kockor dhe ndodhin me herët se ato vertebrale apo te femurit proximal, ndaj ato reflektojne ndryshimet e herëshme kockore dhe dobësine muskulare. Frakurat e radiusit distal ndodhin 15 vite më herët se ato të femurit proximal. Nga studime të ndryshme vec në një përqindje e vogël të pacienteve adultë që pësojne fraktura fraxhiliteti rekomandohet DEXA skan.

Metodologjia: Janë përdorur 2 pyetësorë, një pyetësor për mjekët ortopedë që vlerëson incidencën, moshën, seksin, vlerësimin dhe trajtimin e osteoporozës në pacientët me fraktura të radiusit distal nga trauma mininale. Si edhe një pyetësor për pacientët me fraktura të radiusit distal me trauma minimale, të trajtuar pranë spitalit Rajonal Durrës gjatë periudhës Nëntor 2021-Shkurt 2022. Ky pyetësor bëhet për të evidentuar faktorët e mundshëm të rrezikut për këto fraktura. Nga vlerësimi i pyetësorit të plotësuar nga mjekë ortopedë në Shqipëri, frakurat e radiusit distal nga traumë minimale, janë frakurat më të shpeshta në pacientët e moshës 50-60 vjecare. Pas moshës 70 vjecare, për 42% të mjekeve ortopedë, frakurat e humerusit dhe te femurit proksimal janë më të shpeshta se ato të radiusit distal. Këto lloj frakturash janë më të shpeshta në femrat. 54% e mjekëve ortopedë që plotësuan pyetësorin, rekomandojnë DEXA skan, 90% e tyre rekomandojnë kalcium dhe vitamin D gjatë trajtimit te frakturës. Afersisht 60% e mjekeve ortopedë i referojnë këta paciente tek mjeku reumatolog ose mjeku i familjes, për të vlerësuar dhe trajtuar osteoporozën, 36% e mjekëve ortopedë e trajtojnë osteoporozën.

Nga pyetësori për pacientët me fraktuara të radiusit distal nga trauma minimale, 83 % e pacientëve ishin të moshës 51-70 vjec; 97% ishin paciente femra, 6.5% e këtyre pacientëve kanë anamnezë familjare për frakturna fraxhiliteti; 97 % nuk kanë njohuri mbi osteoporozën, vetëm 3 % e këtyre pacientëve kanë nivel edukimi universitar, 73 % e pacienteve nuk referojnë probleme sociale-konomike; rreth 45% e këtyre pacienteve nuk kanë probleme te tjera shendetësore.

Konkluzion: Trajtimi i frakturave të radiusit distal nga trauma minimale paraqet një mundësi për parandalimin e uljes progresive të masës kockore dhe alternimit të strukturës kockore. Pacientët adultë të edukohen mbi rrezikun që kanë për të pësuar frakturna të tjera në të ardhmen dhe ndërhyrjet që duhet të bëjnë për të ulur ketë risk. Mjeku ortoped të rekomandoje DEXA skan për këta paciente dhe të referojë ose trajtojë në menyre adekuate osteoporozën sipas protokolleve standarte, për të ulur rrezikun e frakturave të tjera si ato të vertebrave apo të femurit proximal të cilat janë shkak sëmundshmërie dhe mortaliteti mjaft i lartë.

Fjalë kyce: Frakturë e radiusit distal, osteoporozë, ortoped.

Infermieri, “profesioni i pavarur” edhe në Shqipëri.

MSc. Inf. Fabiola Mane

Abstrakt

Hyrje: Infermieri i pavarur është një profesion që po perhapet më së shumti edhe në vendin tonë. Ky studim bazohet në qytetin e Durrësit, ku kërkesat për infermierë për shërbimin privat në shtëpi u shtuan shumë, sidomos në periudhën pandemike të Covid-19.

Qëllimi: Qëllimi i këtij studimi është të vlerësojë shkallën e kënaqësisë me shërbimin e ofruar si dhekërkësat e pacientëve që i referohen klinikës infermierore.

Materiale dhe metoda: Studimi është i tipit observacional, i shtrirë në periudhën kohore Janar-Prill 2020, dhe janë intervistuar 100 persona. Këta pacientë kanë kërkuar shërbim infermieror në shtëpi pranë qendrave shëndetësore ku banonin. Gjatë asistencës personat janë intervistuar sipas një pyetësori të ndarë në katër kategori sipas moshës, patologjisë, niveli i kënaqësisë ndaj shërbimit, njojhen me klinikën.

Rezultatet: Rezultatet tregojnë se 55% e të intervistuarve janë pensionistë. Kërkësat për shërbim në shtëpi kanë qenë kryesisht për terapitë Anti-Covid (70%) por edhe patologji të tjera (30%). Shkalla e kënaqësisë është e lartë në të gjitha pjesët e pyetësorit (89%), kjo për të nxjerrë në pah një shërbim të mirë-organizuar, profesional dhe cilësor. Nga prenotimi në klinikë (80%), duke kaluar në llojin e pagesës (40%), infermierja i përgjigjet të gjitha nevojave, jo vetëm të natyrës profesionale, që presin klientët. Njerëzit janë të impresionuar me trajtimin dhe performancën konfidenciale dhe ua rekomandojnë këtë shërbim të njojurve të tyre.

Konkluzione: Infermieri i pavarur është shumë i kërkuar sepse i përgjigjet nevojave shëndetësore mbizotëruese të popullatës. Klinika infermieristike është pranë qytetarit dhe shërbimet ofrohen edhe në shtëpi. Çdo ditë e më shumë, figura e infermierit shihet si një pikë referimi, ku pacientët përpinqen të ndërlidhen sa më shumë me të. Kam besimin se në vitet e ardhshme do të pritet një rritje e profilit të infermierit edhe në Shqipëri, tashmë si një profesion i pavarur pa lënë mbrapa formimin e vazhdueshëm të tij.

Formimi në vazhdimësi i profesionit të infermierit dhe roli i tij në tregun e gjerë të punësimit.

MSc. Inf. Fabiola Mane

Abstrakt

Hyrje: Sektori i shëndetësisë në Shqipëri është një nga sektorët më të rëndësishëm dhe i shpallur vazhdimisht si prioritet për zhvillimin e vendit tonë. Infermieri është një figurë e rëndësishme ekëtij sistemi, evolucioni që ka prekur profesionin e infermierit ka çuar në ndryshime të thella në arsimin dhe praktikën profesionale, duke ndihmuar në konsolidimin e identitetit profesional të infermierit, i cili tashmë është bërë pjesë e “profesioneve intelektuale”.

Qëllimi: Studimi synon të hedhë dritë mbi situatën aktuale të Infermierëve, edukimin e vazhdueshem të tij, në mënyrë që të rritet produktiviteti dhe efikasiteti i Sistemit Shëndetësor në cilësinë e shërbimit.

Materiale dhe metoda: Për të arritur objektivat e përcaktuara u krye një studim observues trasversal në Spitalin e Përgjithshëm Shtetëror të Durrësit. U intervistuan 40 kordinatorë infermieror në periudhën 2016-2018, të cilët e njohin dinamikën spitalore si dhe formimin e infermierëve në repartet përkatëse, duke mbledhur fillimisht informacion në lidhje me veçoritë e punës, më pas duke identifikuar disa karakteristika të realitetit në të cilin ata janë futur, duke vënë theksin në shkallëne kënaqësisë dhe zhgënjamit ndaj sistemit.

Rezultatet: Të dhënrat e mbledhura çojnë në identifikimin e një profili mesatar të infermierit, në një kontekst mjaft kompleks spitalor në të cilin ai aspiron për një trajnim më të gjerë dhe më të përditësuar (38%), veçanërisht për çështjet menaxheriale (29%), për udhëheqjen, për menaxhimine konflikteve (16%) për kërkimin shkencor, pa anashkaluar çështjet klinike – mirëqenëse (9%).

Konkluzione: Trajnim i vazhdueshëm i personelit shëndetësor do të bëjë të mundur nxitjen e ndryshimit në sjellje dhe rritjen e cilësisë së kujdesit në kohë, por edhe për të rritur dhe zhvilluar mirëqenien fizike dhe psikologjike të infermierëve si dhe duke rritur mundësitet e tyre të punësimit në rajon emë gjerë.

Rheumatoid arthritis and pain management (literature review)

Dr.Evis Skuqi¹

Dr. Sandër Kola²

Prof. Assoc. Irena Kola³

¹*Rheumatology Service, Elbasan*

²*Imaging Department QSU "Mother Teresa" Tirana*

³*Rheumatology Service QSU "Mother Teresa", Tirana*

evisskuqi@yahoo.com

irena.kola@hotmail.com

sander_kola@hotmail.com

Abstract

Background: Rheumatoid arthritis (RA) is a chronic, immune-mediated, systemic inflammatory disease of the synovial joints that influences approximately 0.5-1% of the population global. Degrees of RA vary in different patients and are assessed according to intensity, pain, and disability in daily life.

Purpose: The purpose of this literature review is to review RA pain, and mediators primarily cytokines, inflammation mediators, and various RA mechanisms.

Method: This is a descriptive review. Relevant literature was identified by searching PubMed using key search terms, including arthritis, cytokines, cytokine signaling, inflammation, Janus kinases, pain, mechanisms, rheumatoid arthritis.

Results: Several cytokines that target the treatment of RA, such as TNF- α , IL-1, and IL-6, have been well characterized in the pathogenesis of RA and associated pain through autoimmunity promotion, chronic inflammatory synovitis, and destruction of adjacent joint tissue. The range of epigenetic and other mechanisms by which such variants could disrupt cytokine homeostasis to increase disease risk is only beginning to be understood, along with the recognition that in relevant disease contexts they are best dissected at the cellular level. Another descriptive review talks about the role of the central nervous system. Many studies have explored the mechanisms of CNS pain in fibromyalgia and research on CNS pain mechanisms in osteoarthritis is growing.

Conclusions: We conclude that there are different pathways to explain pain in rheumatoid arthritis.

Keywords: pain, rheumatoid arthritis, literature review, patients,

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Universiteti "Aleksandër Moisiu"

ICPS professional studies and labor market : 3rd international
scientific conference : Durrës, april 15-16, 2022 : abstract book /
Universiteti "Aleksandër Moisiu". - Durrës : Zane & AL, 2022

144 f. ; 17.5 x 25 cm.

ISBN 978-9928-4714-4-4

1.Shkenca 2.Teknologjia 3.Konferenca

6 (062)